

HUMAN RIGHTS

รายงานผลการปฏิบัติงาน
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ประจำปีงบประมาณ

National Human Rights Commission of Thailand

พ.ศ. ๒๕๕๙

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
National Human Rights Commission of Thailand

รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พิมพ์ครั้งที่ ๑ - กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, ๒๕๕๙

๑๒๘ หน้า

ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๗๒๑๓-๘๐-๔

รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

ที่ปรึกษา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะผู้จัดทำรายงาน

สำนักวิจัยและวิชาการ

สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

สำนักบริหารกลาง

กลุ่มงานอำนวยการกิจการ กสม.

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กลุ่มงานติดตามและสารบบสำนวน

สำนักกฎหมายและคดี

สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะทำงานพัฒนาระบบการติดตามและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน

คณะบรรณาธิการ

วารุณี เจนาคม

นิรมณ เชื้อไทย

เอกชัย ปิ่นแก้ว

ชลธิชา พนมหอม

รักษณาลี ดอนสนธิ์

พรวิมล มีมากบาง

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑๒๐ หมู่ที่ ๓ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น ๖-๗

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐๒ ๑๔๑ ๓๘๐๐

www.nhrc.or.th

ปกและรูปเล่ม

บริษัท พรินท์เอเบิล จำกัด

เลขที่ ๒๘๕ ซอยพัฒนาการ ๕๓ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กทม. ๑๐๒๕๐

โทร ๐๙๔ ๕๕๙ ๒๙๖๕

ภาพตราสัญลักษณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รูปทรงดอกบัว

คือ ความมีคุณธรรม ความเอื้ออาทรระหว่างเพื่อนมนุษย์อันเป็นจริยวัตรอันดีงามของคนไทย

รูปคนล้อมเป็นวงกลม

คือ การสร้างพลังความร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคม
เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนให้เป็นส่วนสำคัญในกระบวนการพัฒนาประเทศ

รูปมือ

คือ การร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ
ในการโอบอุ้มคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ
ด้วยหลักแห่งความเสมอภาค และภราดรภาพ

สีน้ำเงิน

คือ สีของความเชื่อมั่นของประชาชนและทุกภาคส่วนของสังคม
คือ ความมุ่งมั่น อดทนในการทำงานเพื่อประชาชน
คือ ความสามัคคี และการประสานพลังอย่างหนักแน่นจากทุกภาคส่วนของสังคม
เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย

คำนำ

รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จัดทำขึ้นเพื่อแสดงผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ (ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙) ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ที่สำคัญตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕ (๗) ให้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภา เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นประจำทุกปีให้รัฐสภา ประชาชน ตลอดจนผู้สนใจได้รับทราบและเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่และภารกิจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในฐานะสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในประเทศไทย

รายงานผลการปฏิบัติงานฯ ฉบับนี้ เป็นผลการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามอำนาจหน้าที่และตามแผนปฏิบัติงานอันเป็นผลการดำเนินงานที่สำคัญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วย งานด้านการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานเครือข่ายการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ รวมทั้งการบริหารจัดการและพัฒนาสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานผลการปฏิบัติงานฯ ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม เครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชน และประชาชนทั่วไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พฤศจิกายน ๒๕๖๐

สารบัญ

ภาพตราสัญลักษณ์	III
คำนำ	IV
สารบัญ	V
สารบัญตาราง สารบัญแผนภาพ	VI
ภาพคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	VII
ภาพผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	VIII
บทที่ ๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๑
๑.๑ ความเป็นมา	๒
๑.๒ อำนาจหน้าที่	๒
๑.๓ คณะอนุกรรมการในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๓
บทที่ ๒ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๕
๒.๑ ความเป็นมา	๖
๒.๒ อำนาจหน้าที่	๖
๒.๓ โครงสร้าง และอัตรากำลัง	๖
๒.๔ แผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๘
๒.๕ ผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙	๑๐
บทที่ ๓ ผลการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙	๑๑
๓.๑ งานด้านการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน	๑๒
๓.๒ งานด้านการเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายและกฎ	๔๐
๓.๓ งานด้านการดำเนินการด้านกฎหมาย	๔๕
๓.๔ งานด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน	๔๖
๓.๕ งานด้านการประสานงานเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชน	๕๒
๓.๖ งานด้านการศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน	๕๔
๓.๗ งานด้านการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ	๗๒
๓.๘ งานด้านการบริหารจัดการและการพัฒนาองค์กร	๘๕
บทที่ ๔ รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน	๙๑
รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน	๙๑
ภาคผนวก	๑๑๙
ประกาศแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่ ๓	๑๑๙

สารบัญ

สารบัญตาราง

๑	จำนวนบุคลากรภายใต้สังกัดคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๔
๒	จำนวนบุคลากรภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๘
๓	จำนวนเรื่องร้องเรียนที่มีการดำเนินการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน	๑๕
๔	ผลการพิจารณา/ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน	๑๘
๕	การติดตามการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนก่อนปีงบประมาณ ๒๕๕๙ จำแนกตามสาเหตุการยุติเรื่อง	๑๙
๖	รายละเอียดการเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย และกฎในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙	๔๐

สารบัญแผนภาพ

๑	โครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๗
๒	แผนยุทธศาสตร์ กสม. ปี ๒๕๕๔ – ๒๕๕๙	๘
๓	รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙	๑๐
๔	จำนวนเรื่องที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมหรือเป็นเรื่องที่ กสม. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกตามประเภทสิทธิ	๑๓
๕	จำนวนเรื่องที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็นเรื่องที่ กสม. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกตามประเภทของผู้ถูกละเมิดสิทธิ	๑๓
๖	จำนวนเรื่องที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็นเรื่องที่ กสม. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกตามพื้นที่ที่เกิดเหตุที่มีการร้องเรียน	๑๔
๗	การติดตามการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำแนกตามประเภทสิทธิ	๑๙
๘	การติดตามการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำแนกตามประเภทสิทธิ	๒๒
๙	การติดตามการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำแนกตามสาเหตุการยุติเรื่อง	๒๗
๑๐	การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบายก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำแนกตามประเภทสิทธิ	๒๗
๑๑	การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำแนกตามประเภทสิทธิ	๒๘
๑๒	การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำแนกตามสาเหตุการยุติเรื่อง	๒๙
๑๓	การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำแนกตามประเภทสิทธิ	๓๒
๑๔	การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำแนกตามประเภทสิทธิ	๓๖
๑๕	การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำแนกตามสาเหตุการยุติเรื่อง	๓๖

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่ ๓

นายวิทย์ ดิงสมิตร

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางฉัตรสุดา จันทรดียิ่ง

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางประกายรัตน์ ตันธีรวงศ์

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายสุรเชษฐ์ สถิตนิรามัย

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
(ลาออกจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐)

นางอังคณา นีละไพจิตร

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางเตือนใจ ดีเทศน์

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายชาติชาย สุธงกิจ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ
เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาววารุณี เจนาคม
รองเลขาธิการฯ

นายบุญเกื้อ สมนึก
รองเลขาธิการฯ

นางสาวรตญา กอบศิริกาญจน์
รองเลขาธิการฯ

นางพรรษา บุญรัตน์
ที่ปรึกษาสำนักงานฯ

นายโสพล จริงจิตร
ที่ปรึกษาสำนักงานฯ

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล
ที่ปรึกษาสำนักงานฯ

บทที่ ๑

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑.๑ ความเป็นมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) จัดตั้งขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๙๙ และตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ โดยได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง กสม. ชุดแรก ในวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๔ และวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๔ มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี ในช่วงการปฏิบัติหน้าที่ของ กสม. ชุดแรก ได้เกิดการรัฐประหารขึ้นเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ โดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และได้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดย กสม. ชุดแรกยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๖ ซึ่งกำหนดให้ กสม. เป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ อันประกอบด้วย ประธานกรรมการ ๑ คน และกรรมการอื่นอีก ๖ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี และดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว ซึ่งเป็นช่วงเวลา ที่ กสม. ชุดแรกครบวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปีแล้ว แต่ยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการสรรหา กสม. ชุดที่ ๒ แล้วเสร็จ

ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง กสม. ชุดที่ ๒ มีผลให้ กสม. ชุดแรกพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ และ กสม. ชุดที่ ๒ ได้รับหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ เป็นต้นมา ในช่วงการปฏิบัติหน้าที่ของ กสม. ชุดที่ ๒ ได้เกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ทำให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นำโดย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เข้าควบคุมอำนาจในการบริหารประเทศเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ และมีประกาศ คสช. ฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง ยกเว้น หมวด ๒ และให้องค์กรอิสระ และองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ซึ่งเป็นผลให้ กสม. ชุดที่ ๒ ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ จนกว่าจะมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง กสม. ชุดใหม่ ให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ และต่อมาได้มีประกาศ คสช. ฉบับที่ ๔๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เรื่อง การสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่าง กำหนดว่าในกรณีที่จำเป็นต้องสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ... หรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ดำเนินการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่เคยดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หากในการสรรหาไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งต้องมีคณะกรรมการสรรหาให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

โดยที่ กสม. ชุดที่ ๒ จะครบวาระการดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ แต่เนื่องจากกระบวนการสรรหา กสม. ชุดที่ ๓ ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ทำให้ กสม. ชุดที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง กสม. ชุดที่ ๓ และเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง กสม. ชุดที่ ๓ ทั้งนี้ กสม. ชุดที่ ๓ ได้เข้ารับหน้าที่เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว ซึ่งจะครบวาระการดำรงตำแหน่งในวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

๑.๒ อำนาจหน้าที่

พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕ ได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ของ กสม. ไว้ ดังนี้

- (๑) ส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ
- (๒) ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการการแก้ไข

ที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าว เพื่อดำเนินการในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป

(๓) เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๔) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

(๕) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นใดด้านสิทธิมนุษยชน

(๖) จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเปิดเผยต่อสาธารณชน

(๗) ประเมินผลและจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภา

(๘) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาในกรณีที่ประเทศไทยจะเข้าไปเป็นภาคีสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๙) แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นซึ่งกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

๑.๓ คณะอนุกรรมการในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๕ (๙) บัญญัติให้ กสม. มีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานตามที่ กสม. มอบหมาย โดยคณะอนุกรรมการประกอบด้วย บุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันวิชาการ บุคลากรในวิชาชีพต่าง ๆ เช่น นักกฎหมาย แพทย์ สื่อมวลชน เป็นต้น อีกทั้งในการพิจารณาตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน กสม. อาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการคณะหนึ่งหรือหลายคณะเพื่อทำหน้าที่สืบสวนและสอบสวนข้อเท็จจริงรับฟังคำชี้แจงและพยานหลักฐาน และจัดทำรายงานตามระเบียบที่ กสม. กำหนดเสนอต่อ กสม. ก็ได้โดยให้คณะอนุกรรมการมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการ เว้นแต่ กสม. จะกำหนดเป็นอย่างอื่น^๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ของ กสม. ชุดที่ ๓ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการรวมทั้งสิ้น ๑๙ คณะ ดังนี้

๑.๓.๑ คณะอนุกรรมการด้านการตรวจสอบ (๑๐ คณะ) ประกอบด้วย

- (๑) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิในที่ดินและสิทธิในการจัดการทรัพยากรป่าไม้
- (๒) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนและฐานทรัพยากร
- (๓) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิเด็กและการศึกษา
- (๔) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- (๕) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง
- (๖) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิสตรี
- (๗) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิผู้สูงอายุ ผู้พิการ บุคคลหลากหลายทางเพศ และการสาธารณสุข
- (๘) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิสถานะบุคคล สิทธิกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง
- (๙) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม
- (๑๐) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

^๑ มาตรา ๒๖ วรรคสาม พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

๑.๓.๒ คณะอนุกรรมการด้านอื่น ๆ (๖ คณะ) ประกอบด้วย

- (๑) คณะอนุกรรมการด้านเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
- (๒) คณะอนุกรรมการด้านการกลั่นกรองเรื่องร้องเรียน
- (๓) คณะอนุกรรมการด้านการกลั่นกรองรายงาน
- (๔) คณะอนุกรรมการด้านการไกล่เกลี่ย
- (๕) คณะอนุกรรมการด้านสื่อสารองค์กร
- (๖) คณะอนุกรรมการพิจารณาการรับรององค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน

๑.๓.๓ คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจ (๓ คณะ) ประกอบด้วย

- (๑) คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙
- (๒) คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดการแข่งขันโต้วาทีภาษาอังกฤษระดับเยาวชนเพื่อส่งเสริมความรู้สิทธิมนุษยชน
- (๓) คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อพิจารณาคัดเลือกบุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ประจำปี ๒๕๕๙

๑.๔ บุคลากรภายใต้สังกัดคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

บุคลากรภายใต้สังกัดคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วย ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้อำนวยการประจำ กสม. เลขาธิการ กสม. รวม ๒๔ คน รายละเอียดตามตารางที่ ๑ ดังนี้

ตารางที่ ๑ จำนวนบุคลากรภายใต้สังกัดคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

บุคลากรภายใต้สังกัด กสม.	กสม. (คน)	บุคลากรที่ แต่งตั้งโดย มติที่ประชุม กสม. บริหาร (คน)	บุคลากรที่ แต่งตั้งโดย กสม. (คน)	รวม (คน)
๑. ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๑	-	-	๑
๒. กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๖	-	-	๖
๓. ผู้อำนวยการประจำ กสม.	-	๕	-	๕
๔. เลขาธิการ และผู้ช่วยเลขาธิการ กสม.	-	-	๑๒	๑๒
รวม	๗	๕	๑๒	๒๔

บทที่ ๒

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑ ความเป็นมา

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๖ วรรค ๖ บัญญัติให้มีสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ประกอบกับพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๗ ได้บัญญัติให้มีสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (สำนักงาน กสม.) เป็นส่วนราชการสังกัดรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา โดยให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๒ อำนาจหน้าที่

พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๘ ได้บัญญัติให้สำนักงาน กสม. มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการทั่วไปของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ
- (๒) รับคำร้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการและดำเนินการสืบสวน หรือตรวจสอบเกี่ยวกับเรื่องที่มีการยื่นคำร้องตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
- (๓) ศึกษาและสนับสนุนให้มีการศึกษาและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
- (๔) ประสานงานกับหน่วยราชการ องค์กรเอกชน หรือองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชนในการดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
- (๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

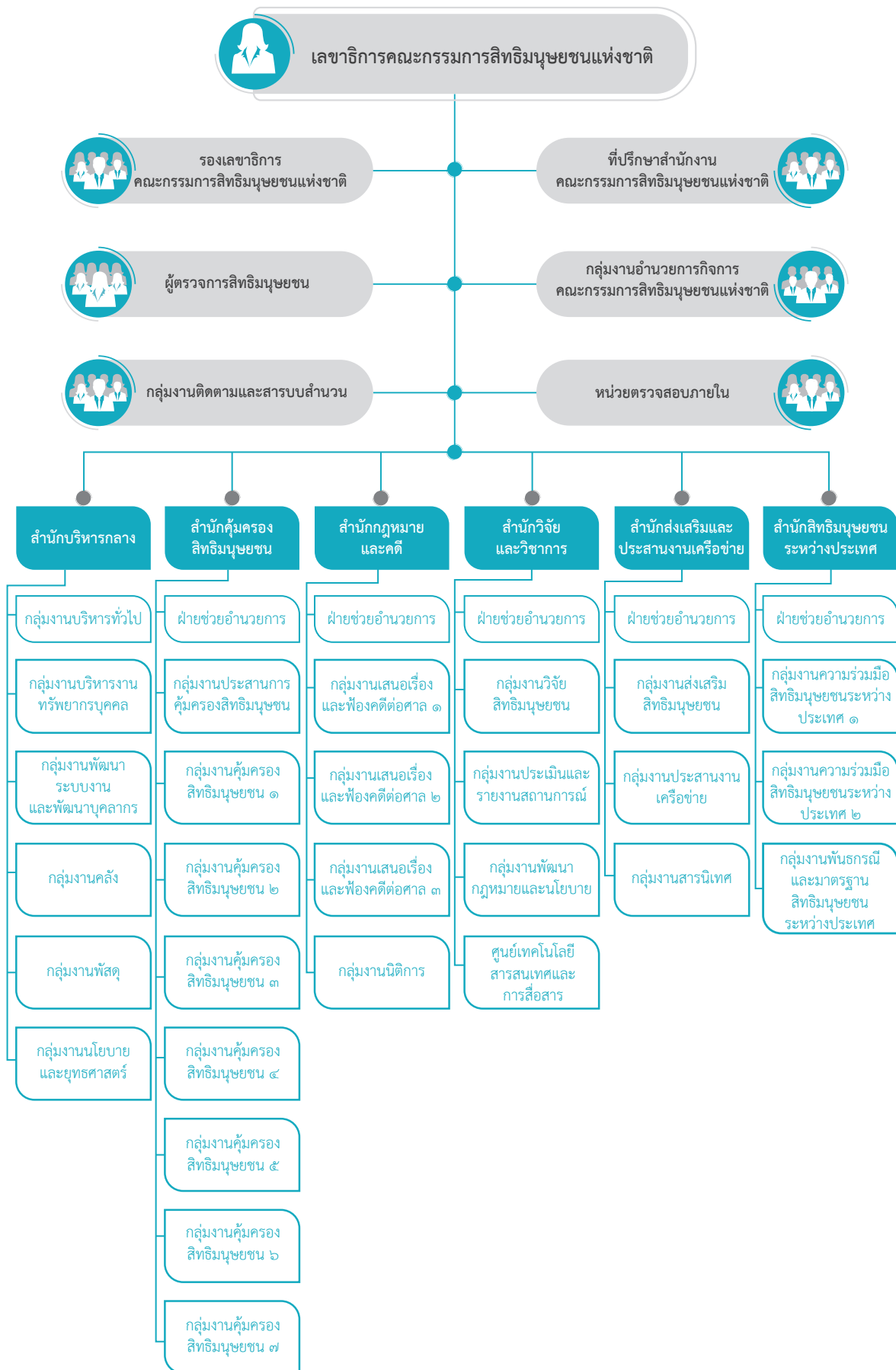

๒.๓ โครงสร้าง และอัตรากำลัง

๒.๓.๑ โครงสร้าง

สำนักงาน กสม. ได้มีประกาศคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในและกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ โดยแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงาน กสม. ออกเป็น ๖ สำนัก ๒ กลุ่มงาน และ ๑ หน่วย รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๑ ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๑ โครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

บุคลากรภายใต้สังกัดสำนักงาน กสม. ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานตามสัญญาจ้าง รวมทั้งสิ้น ๒๔๖ คน รายละเอียดตามตารางที่ ๒ ดังนี้

ตารางที่ ๒ จำนวนบุคลากรภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

บุคลากร	ข้าราชการ (คน)	พนักงาน ราชการ (คน)	พนักงานตาม สัญญาจ้าง (คน)	รวม (คน)
๑. เลขาธิการ กสม.	๑			๑
๒. รองเลขาธิการ กสม.	๓			๓
๓. ที่ปรึกษาสำนักงาน กสม.	๓			๓
๔. ผู้ตรวจการสิทธิมนุษยชน	๔			๔
๕. สำนักบริหารกลาง	๓๒	๑๖	๒๕	๗๓
๖. สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน	๓๕	๑๗	๑๓	๖๕
๗. สำนักกฎหมายและคดี	๑๓	๒	๓	๑๘
๘. สำนักวิจัยและวิชาการ	๑๕	๗	๔	๒๖
๙. สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย	๑๘	๖	๕	๒๙
๑๐. สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ	๖	๓		๙
๑๑. กลุ่มงานอำนวยความสะดวก กสม.	๓	๔		๗
๑๒. กลุ่มงานติดตามและสารบบสำนวน	๓	๑	๑	๕
๑๓. หน่วยตรวจสอบภายใน	๒	๑		๓
รวม	๑๓๘	๕๗	๕๑	๒๔๖

ที่มา : กลุ่มงานบริหารงานทรัพยากรบุคคล สำนักบริหารกลาง ข้อมูล ณ วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๐

๒.๔ แผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

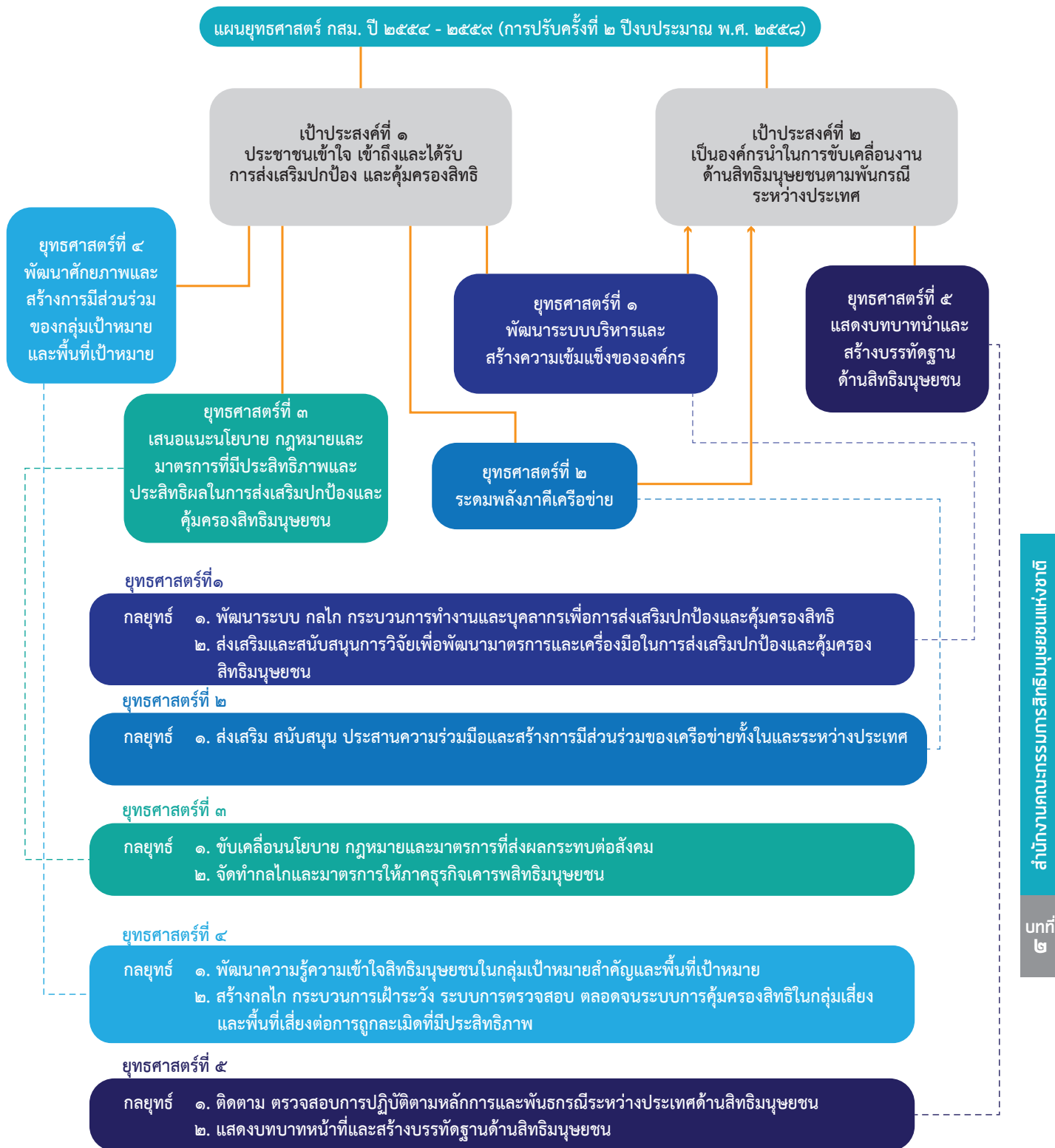
๒.๔.๑ แผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๙

แผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๙ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังนี้

วิสัยทัศน์ : เป็นสถาบันอิสระในการร่วมสร้างสังคมให้มีวัฒนธรรมการเคารพสิทธิมนุษยชน คุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
พันธกิจ : ขับเคลื่อนงานเชิงรุก ประสานพลังทุกภาคส่วน สร้างสังคมที่เคารพสิทธิมนุษยชน คุณค่า และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

โดยในปี ๒๕๕๔ กสม. ได้กำหนดเป้าประสงค์และยุทธศาสตร์เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และพันธกิจประกอบด้วย ๒ เป้าประสงค์ ๕ ยุทธศาสตร์ ๙ กลยุทธ์ และกำหนดประเด็นการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาเชิงประเด็น ๔ ประเด็นหลัก ได้แก่ (๑) สิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม (๒) สิทธิมนุษยชนกับการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรม (๓) สิทธิมนุษยชนในกลุ่มผู้เสี่ยงต่อการถูกละเมิดหรือได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม และ (๔) สิทธิมนุษยชนกับบทบาทภาคธุรกิจ รวมทั้งได้

กำหนดจุดเน้นการดำเนินงาน ๑ พื้นที่ คือ พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รายละเอียดแผนภาพที่ ๒
แผนภาพที่ ๒ แผนยุทธศาสตร์ กสม. ปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๙

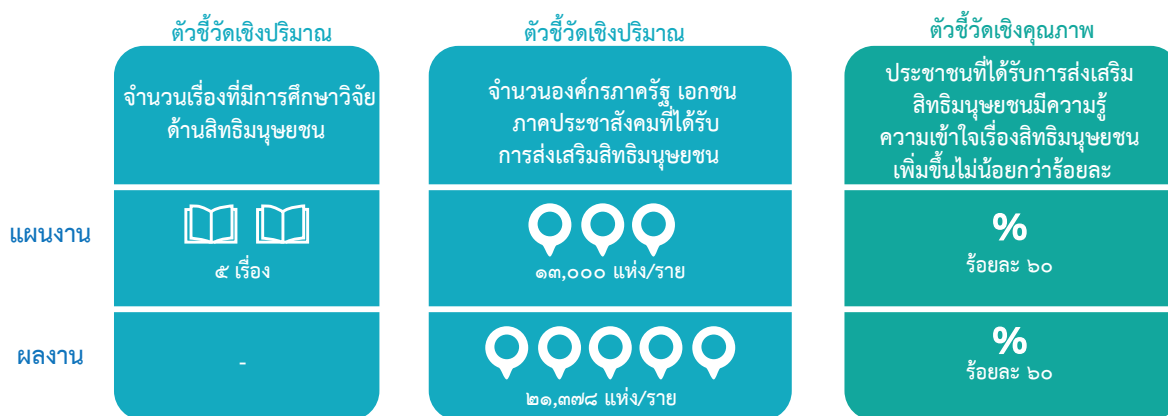
๒.๕ ผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

สำนักงาน กสม. ได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ตามตัวชี้วัด มีรายละเอียดตามแผนภาพที่ ๓

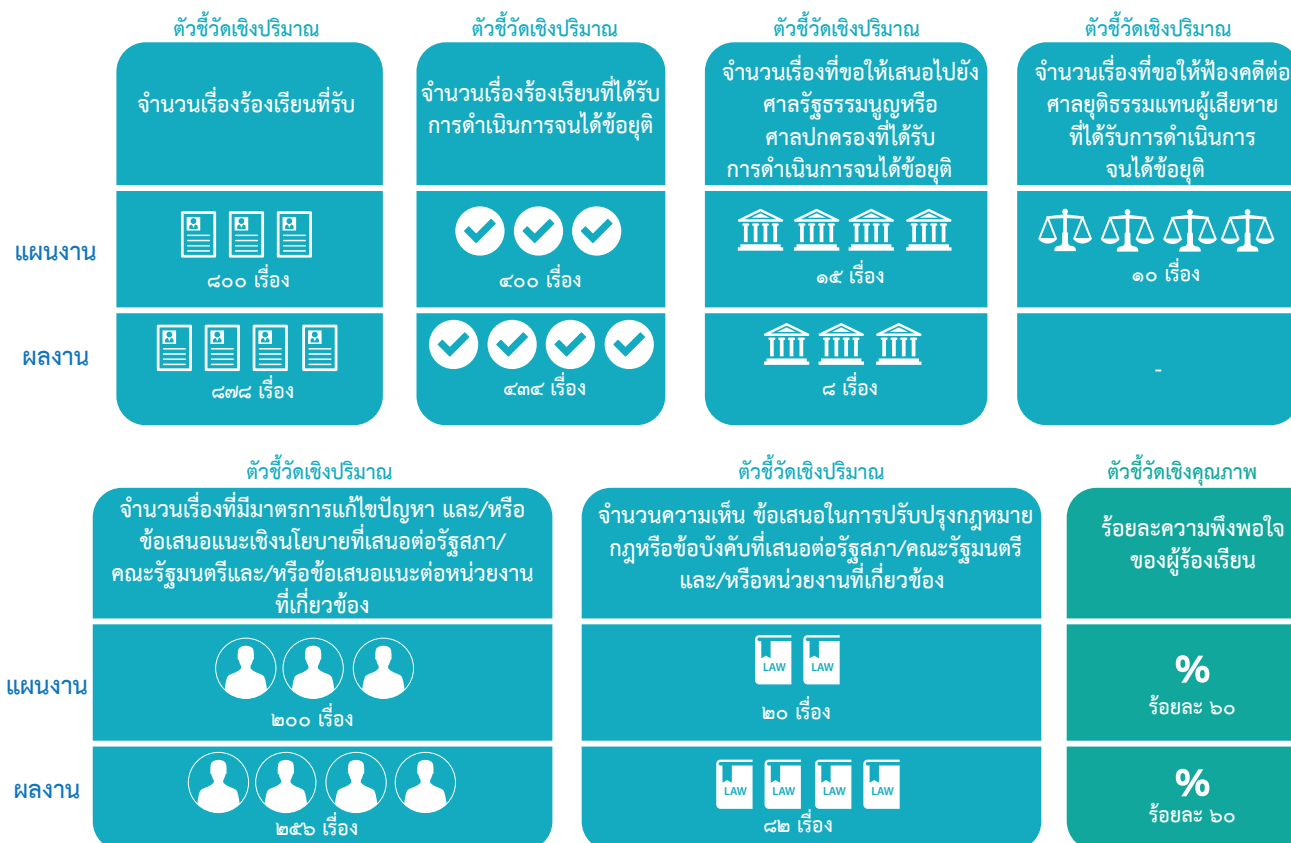
แผนภาพที่ ๓ รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

แผนงาน : สนับสนุนการจัดการของรัฐสภา ศาล และหน่วยงานอิสระของรัฐ

ผลผลิตที่ ๑ การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

ผลผลิตที่ ๒ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

บทที่ ๓

ผลการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) มีภารกิจการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่มาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยมีสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (สำนักงาน กสม.) มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการทั่วไปของ กสม. โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ (ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙) กสม. มีดำเนินการตามภารกิจที่สำคัญ ๆ ดังนี้

๓.๑ งานด้านการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กสม. มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคล หรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการ ในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอ ให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป โดยดำเนินการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

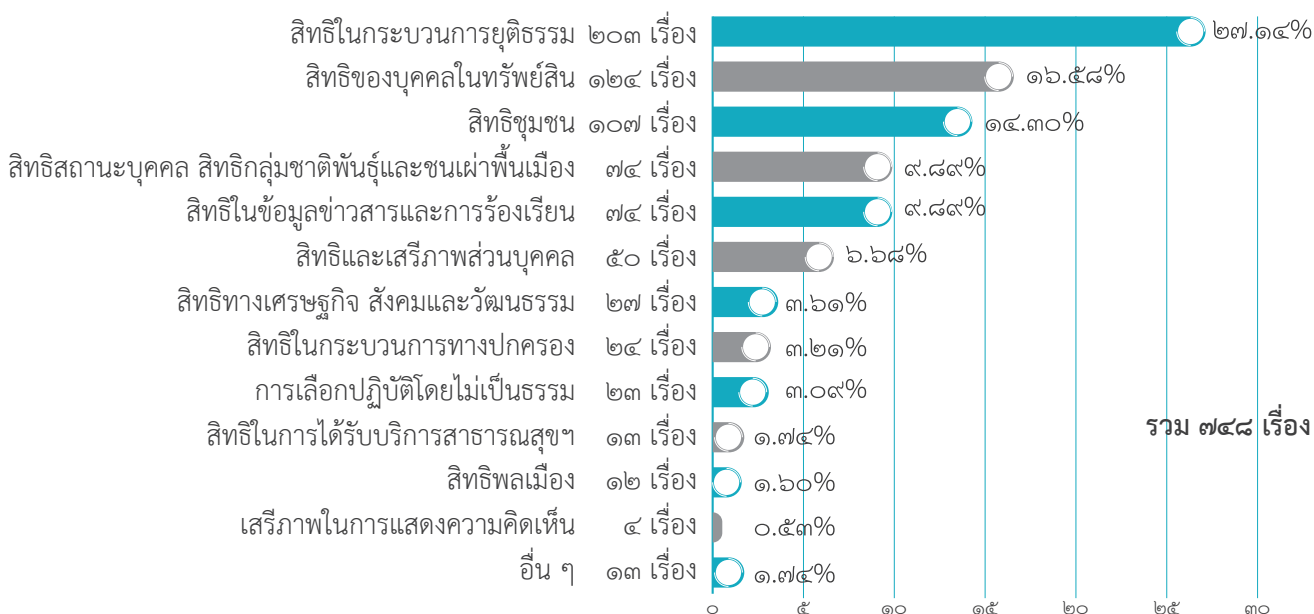
๓.๑.๑ การรับเรื่องร้องเรียนที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็นเรื่องที่ กสม. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กสม. ได้รับเรื่องร้องเรียนการกระทำละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็นเรื่องที่ กสม. เห็นสมควรให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งสิ้น ๗๔๘ เรื่อง โดยจำแนกตามประเภทสิทธิ ประเภทผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และพื้นที่เกิดเหตุ ได้ดังนี้

๑) จำนวนเรื่องร้องเรียนที่มีการร้องเรียนว่าละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกตามประเภทสิทธิ

จากจำนวนเรื่องร้องเรียนฯ ทั้งสิ้น ๗๔๘ เรื่อง จำแนกตามประเภทสิทธิ พบว่า มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิในกระบวนการยุติธรรมสูงสุด ๒๐๓ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๑๔ รองลงมาเป็นการละเมิดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน ๑๒๔ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๘ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๔

แผนภาพที่ ๕ จำนวนเรื่องที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็นเรื่องที่ กสม. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกตามประเภทสิทธิ

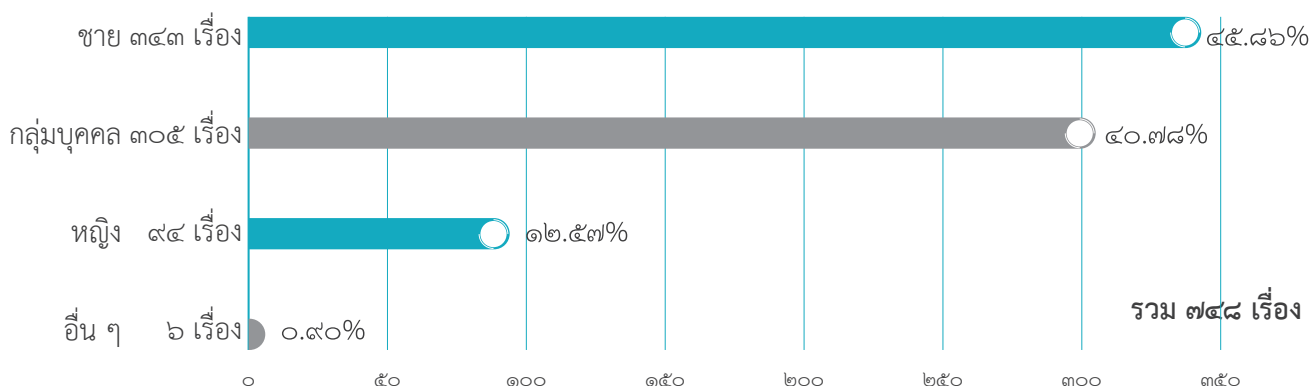

ที่มา : ระบบสารสนเทศเพื่อการรวบรวมและบริการสารสนเทศด้านสิทธิมนุษยชน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน. <http://hris.nhrc.or.th/nhrc2015/> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐

๒) จำนวนเรื่องร้องเรียนที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกตามประเภทผู้ถูกละเมิดสิทธิ

จากจำนวนเรื่องร้องเรียนฯ ทั้งสิ้น ๗๔๘ เรื่อง จำแนกตามประเภทผู้ถูกละเมิดสิทธิ พบว่า ผู้ถูกละเมิดสิทธิที่เป็นชายมากที่สุด ๓๔๓ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๘๖ รองลงมาเป็นกลุ่มบุคคล ๓๐๕ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๗๘ เป็นหญิง ๙๔ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕๗ และอื่น ๆ ๖ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๐ ตามลำดับ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๕

แผนภาพที่ ๕ จำนวนเรื่องที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็นเรื่องที่ กสม. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกตามประเภทของผู้ถูกละเมิดสิทธิ

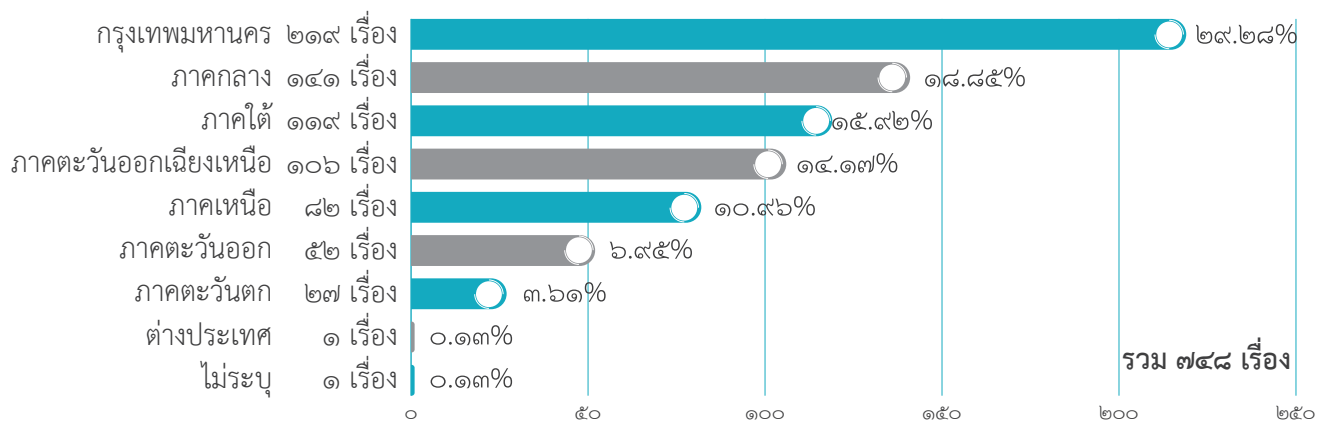

ที่มา : ระบบสารสนเทศเพื่อการรวบรวมและบริการสารสนเทศด้านสิทธิมนุษยชน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. <http://hris.nhrc.or.th/nhrc2015/> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐

๓) จำนวนเรื่องร้องเรียนที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกตามพื้นที่เกิดเหตุที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

จากจำนวนเรื่องร้องเรียนฯ ทั้งสิ้น ๗๔๘ เรื่อง จำแนกตามพื้นที่เกิดเหตุที่มีการร้องเรียน พบว่า กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ที่มีการร้องเรียนว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนสูงที่สุด ๒๑๙ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๒๘ รองลงมาเป็นภาคกลาง ๑๔๑ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘๕ นอกจากนี้ ยังมีเรื่องร้องเรียนจากต่างประเทศ ๑ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๓ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๖

แผนภาพที่ ๖ จำนวนเรื่องที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็นเรื่องที่ กสม. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกตามพื้นที่เกิดเหตุที่มีการร้องเรียน

ที่มา : ระบบสารสนเทศเพื่อการรวบรวมและบริการสารสนเทศด้านสิทธิมนุษยชน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. <http://hris.nhrc.or.th/nhrc2015/> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐

๓.๑.๒ การประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ในกระบวนการรับเรื่องร้องเรียนของ กสม. หากพิจารณาเห็นว่าเรื่องร้องเรียนใดสามารถแก้ไขได้โดยการประสานงานกับหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน บุคคล หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง กสม. จะดำเนินการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นธรรมแก่ผู้ร้อง โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน ความเหมาะสมและการดำเนินการอย่างระมัดระวัง รวมทั้งมีการติดตามผลการประสานการคุ้มครอง เพื่อให้เรื่องร้องเรียนดังกล่าวได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

กสม. ได้ดำเนินการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เรื่องร้องเรียนจำนวนทั้งสิ้น ๖๙ เรื่อง แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ (๑) เรื่องที่ลงรับเป็นคำร้องและมีการประสานความคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๕๓ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๘๑ และ (๒) เรื่องที่ลงรับเป็นหนังสือและมีการประสานความคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๑๖ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๑๙ รายละเอียดตามตารางที่ ๓

ตารางที่ ๒ จำนวนเรื่องร้องเรียนที่มีการดำเนินการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ประเภทคำร้อง	จำนวนเรื่อง	ร้อยละ
๑. เรื่องที่ลงรับเป็นคำร้องและมีการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน		
๑.๑ ประสานการคุ้มครอง/แนะนำให้ดำเนินการตามกระบวนการทางกฎหมาย	๑๘	๒๖.๐๙
๑.๒ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไข	๓๕	๕๐.๗๒
รวม	๕๓	๗๖.๘๑
๒. เรื่องที่ลงรับเป็นหนังสือและมีการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน		
๒.๑ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไข	๙	๑๓.๐๔
๒.๒ ส่งเป็นข้อมูลให้หน่วยงานและคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องแก้ไข	๕	๗.๒๕
๒.๓ ข้อมูลไม่ชัดเจน/แสดงความคิดเห็น/ให้คำแนะนำ	๒	๒.๙๐
รวม	๑๖	๒๓.๑๙
รวมเรื่องร้องเรียนที่มีการประสานการคุ้มครองฯ	๖๙	๑๐๐

ที่มา : กลุ่มงานประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๓.๑.๓ การไกล่เกลี่ยเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กสม. ชุดที่ ๓ ได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการไกล่เกลี่ยใน กสม. ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยตระหนักถึงอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๗ ที่กำหนดเรื่องอำนาจในการไกล่เกลี่ยไว้ โดยมีสาระสำคัญว่า “ในระหว่างการศึกษาตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการ ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าอาจดำเนินการไกล่เกลี่ยได้ ให้คณะกรรมการดำเนินการไกล่เกลี่ยบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้คู่กรณีทำความตกลงเพื่อประนีประนอมและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน” โดยได้ดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ที่สำคัญในการศึกษาและพัฒนาระบบการไกล่เกลี่ยด้านสิทธิมนุษยชน และสร้างผู้ไกล่เกลี่ยด้านสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะและความเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาและการปรับปรุงการดำเนินงานต่อ กสม. โดยได้ดำเนินการ ดังนี้

๑) การยกร่างระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ย พ.ศ. ๒๕๕๔

กสม. ในคราวประชุมด้านการบริหารได้มีมติเห็นชอบระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ย พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๔ โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ เป็นต้นไป โดยมีหลักการว่าด้วยสถานะและหน้าที่ของสถาบันแห่งชาติเพื่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (Paris Principles) ที่กำหนดว่าสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (National Human Rights Institution) เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่หลักในการทบทวนนโยบายสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลอย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะติดตามตรวจสอบการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน แนะนำวิธีการที่จะแก้ไขผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ให้คำชี้แนะต่อรัฐเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายภายในหรือกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ โดยมีอำนาจรับและตรวจสอบเรื่องราวร้องทุกข์จากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ถูกละเมิดจากการใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม ดำเนินการตรวจสอบหาหลักฐาน เพื่อกำหนดวิธีการเยียวยาที่เหมาะสม หรือหาทาง

เจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อยุติข้อพิพาทภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ประกอบกับ พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๗ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยของ กสม. ไว้ โดยบัญญัติว่า “ในระหว่างการศึกษา ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการ ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าอาจดำเนินการไกล่เกลี่ยได้ ให้คณะกรรมการ ดำเนินการไกล่เกลี่ยบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้คู่กรณีทำความตกลงเพื่อประนีประนอมและแก้ไขปัญหาละเมิด สิทธิมนุษยชน ถ้าปรากฏว่าคู่กรณียินยอมตกลงเพื่อประนีประนอมและแก้ไขปัญหานั้น คณะกรรมการเห็นว่า การตกลงนั้นอยู่ใน กรอบของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ให้คณะกรรมการจัดให้มีการจัดทำข้อตกลงระหว่างคู่กรณีเป็นหนังสือไว้และให้ยุติเรื่อง” และเนื่องจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังไม่มีระเบียบที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยไว้เป็นการเฉพาะ จึงจำเป็นต้องตราระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ย

๒) การจัดทำหลักสูตรอบรมและการจัดอบรม “การไกล่เกลี่ยและประนีประนอมข้อพิพาทด้านสิทธิมนุษยชน”

โดยที่ กสม. เห็นว่าการดำเนินการไกล่เกลี่ย ระวังข้อพิพาทด้านสิทธิมนุษยชนเป็นอำนาจหน้าที่สำคัญ อีกหน้าที่ของ กสม. ซึ่งเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน กสม. จะต้องมีความรู้ ทักษะความเข้าใจเรื่องการไกล่เกลี่ยระงับ ข้อพิพาทด้านสิทธิมนุษยชนที่ถูกต้อง ตลอดจนเกิดความ ตระหนักรู้ในความสำคัญของการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท ด้านสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย อีกทั้งเพื่อเป็นการลดขั้นตอน เรื่องร้องเรียนที่จะเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบการละเมิด สิทธิมนุษยชนให้มีความกระชับ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ที่สำคัญสามารถเยียวยาผู้เสียหายได้ทันทั่วถึง จึงเห็นควร ให้มีการจัดฝึกอบรมแก่บุคลากรของสำนักงาน กสม. ขึ้น

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังไม่มีหลักสูตรการไกล่เกลี่ยเป็น

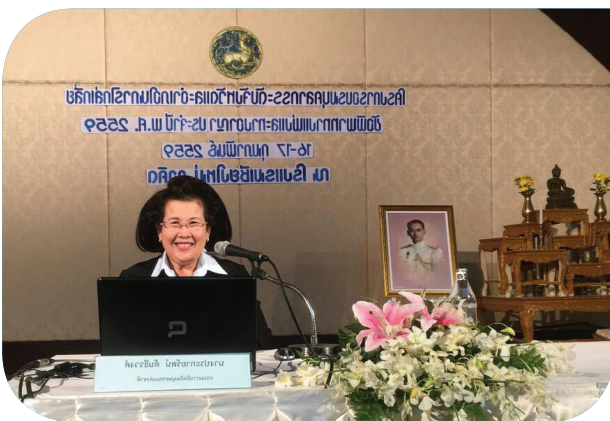
การเฉพาะ จึงได้พิจารณาร่างหลักสูตรอบรม “การไกล่เกลี่ยและประนีประนอมข้อพิพาทด้านสิทธิมนุษยชน” ขึ้น โดยได้มีการ จัดประชุมเพื่อรับฟังความเห็นและพิจารณาร่างหลักสูตรอบรม “การไกล่เกลี่ยและประนีประนอมข้อพิพาทด้าน สิทธิมนุษยชน” ขึ้น ในวันที่ ๑๓ - ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ณ บ้านอัมพวา รีสอร์ท แอนด์ สปา จังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อนุกรรมการด้านการไกล่เกลี่ย ผู้ทรงคุณวุฒิ เลขานุการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่สำนักงาน กสม. โดยในการจัดทำหลักสูตรอบรม ที่ประชุมมีความมุ่งหวังให้ผู้ สำเร็จการอบรมสามารถนำความรู้และทักษะ ความเชี่ยวชาญที่ได้รับจากการอบรมไปปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ด้านสิทธิมนุษยชนตามที่ได้รับมอบหมายจาก กสม. ได้

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการดำเนินการ คณะอนุกรรมการด้านการไกล่เกลี่ย ใน กสม. ได้พิจารณาและเห็นชอบ โครงสร้างหลักสูตร พร้อมทั้งได้กำหนดระยะเวลาการฝึกอบรมไว้จำนวน ๑๐ วัน แบ่งเป็น ๔ ช่วงเวลา ประกอบด้วย ช่วงที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๔ - ๕ สิงหาคม ๒๕๕๙ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ช่วงที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑ - ๒ กันยายน ๒๕๕๙ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ช่วงที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๑ กันยายน ๒๕๕๙ ณ โรงแรมบางแสนเฮอริเทจ อำเภอมะนัง จังหวัดชลบุรี ช่วงที่ ๔ ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๘ กันยายน ๒๕๕๙ ณ กนกรัตน์รีสอร์ท อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสงคราม

๓) การจัดสัมมนา “การสร้างกลไกการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Conciliation) ตามหลักการปารีส”

กสม. โดยคณะอนุกรรมการด้านการไกล่เกลี่ยตระหนักว่า การดำเนินการประนอมและระงับข้อพิพาทด้านสิทธิมนุษยชนเป็นอำนาจหน้าที่สำคัญในลำดับต้นของ กสม. ซึ่งคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน กสม. รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ เครือข่ายองค์กรภาคีภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน จำต้องมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง รวมถึงมีทักษะในการดำเนินการประนอมข้อพิพาทอย่างแท้จริง

กสม. จึงเห็นสมควรจัดงานสัมมนาวิชาการ เรื่อง “การสร้างกลไกการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Conciliation) ตามหลักการปารีส” ขึ้นในวันศุกร์ที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ โรงแรมเซ็นทาราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ในความสำคัญของบทบาทหน้าที่ในด้านการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทด้านสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย เพื่อให้เกิดการนำเสนอองค์ความรู้ด้านหลักการและกลไกการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทด้านสิทธิมนุษยชนตามหลักการปารีส หลักรัฐธรรมนูญ และหลักกฎหมายว่าด้วยสิทธิมนุษยชนจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านสิทธิมนุษยชนและด้านการจัดการความขัดแย้ง การประนอมข้อพิพาทด้านสิทธิมนุษยชน ตลอดจนเพื่อให้เกิดการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านหลักการและกลไกการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทด้านสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวนประมาณ ๒๑๐ คน ในการสัมมนาดังกล่าว ได้มีการปาฐกถาพิเศษโดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ ประเวศ วะสี การเสวนาวิชาการโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ศาสตราจารย์วิฑิต มันทาภรณ์ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ ผู้อำนวยการสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า นางสุนี ไชยรส กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่หนึ่ง และนายโชติช่วง ทัพวงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการไกล่เกลี่ยประจำคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมทั้งมีการอภิปรายแลกเปลี่ยน โดย นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานอนุกรรมการด้านการไกล่เกลี่ย

๓.๑.๕ การตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กสม. ได้รับเรื่องร้องเรียนและดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง หากพบว่าการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม กสม. จะจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยกำหนดมาตรการการแก้ไข ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว และ/หรือมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แจ้งไปยังหน่วยงาน/บุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป เพื่อป้องกันมิให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในลักษณะเดียวกัน ซ้ำอีก โดยในปี ๒๕๕๙ กสม. ได้ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนและจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙ มีผลการพิจารณา/ตรวจสอบเรื่องร้องเรียน รวมทั้งสิ้น ๔๗๙ คำร้อง จำแนกเป็นคำร้องก่อนปี ๒๕๕๙ จำนวน ๓๙๙ คำร้อง และเป็นคำร้องของปี ๒๕๕๙ จำนวน ๘๐ คำร้อง ผลการพิจารณาจำแนกเป็นเรื่องที่ส่งต่อให้องค์กรอื่นที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาแก้ไข ๔๖ คำร้อง คิดเป็นร้อยละ ๙.๖๐ เป็นเรื่องที่ยุติการตรวจสอบ/ยุติเรื่อง ๒๘๙ คำร้อง คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๓๓ และเป็นเรื่องมีการละเมิดสิทธิมนุษยชน/การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ซึ่ง กสม. ได้มีมาตรการการแก้ไข ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ๕๒ คำร้อง คิดเป็น ๑๐.๘๕ และมีข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอ ในการปรับปรุงกฎหมาย ๙๒ คำร้อง คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๒๐ รายละเอียดตามตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ ผลการพิจารณา/ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ประเภทคำร้อง	จำนวนเรื่อง			ร้อยละ
	ก่อนปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๕๙	รวม	
๑. ส่งเรื่องต่อให้องค์กรอื่นที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาแก้ไข	๓๐	๑๖	๔๖	๙.๖
๒. ยุติการตรวจสอบ/ยุติเรื่อง เนื่องจาก	๒๔๕	๔๔	๒๘๙	๖๐.๓๓
- ยุติเรื่อง ตามมาตรา ๒๒	(๔๓)	(๑๓)	(๕๖)	(๑๑.๖๙)
- ยุติเรื่อง โดยมีการแจ้งข้อสังเกต/มีข้อเสนอแนะ	(๒๘)	(๓)	(๓๑)	(๖.๔๗)
- ยุติเรื่อง และมีการประสานการคุ้มครอง ตามมาตรา ๑๘ (๔)	(๓)	-	(๓)	(๐.๖๓)
- คำร้องไม่ครบองค์ประกอบตามมาตรา ๒๓	(๒)	-	(๒)	(๐.๔๒)
- ได้รับการแก้ไขหรือไกล่เกลี่ยแล้ว	(๔๒)	(๔)	(๔๖)	(๙.๖๐)
- ผู้ร้องขอถอนเรื่องร้องเรียน	(๘)	-	(๘)	(๑.๖๗)
- ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ กสม.	(๒๑)	(๒)	(๒๓)	(๔.๘๐)
- ไม่พบประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน	(๕๖)	(๑๖)	(๗๒)	(๑๕.๐๓)
- ไม่สามารถติดต่อผู้ร้องได้	(๑)	-	(๑)	(๐.๒๑)
- ประเด็นอื่น ๆ	(๔๑)	(๖)	(๔๗)	(๙.๘๑)
๓. มีมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน	๔๙	๓	๕๒	๑๐.๘๕
๔. ข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย	๘๘	๔	๙๒	๑๙.๒๐
- ข้อเสนอแนะนโยบาย	(๖๙)	-	(๖๙)	(๑๔.๔๐)
- ข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย	(๑๙)	(๔)	(๒๓)	(๔.๘๐)
รวม	๔๑๒	๖๗	๔๗๙	๑๐๐

ที่มา : ข้อมูลจากกลุ่มงานติดตามและสารบบสำนวน สำนักงาน กสม. ณ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐

๓.๑.๕ การติดตามผลดำเนินการด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๑) การติดตามผลดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

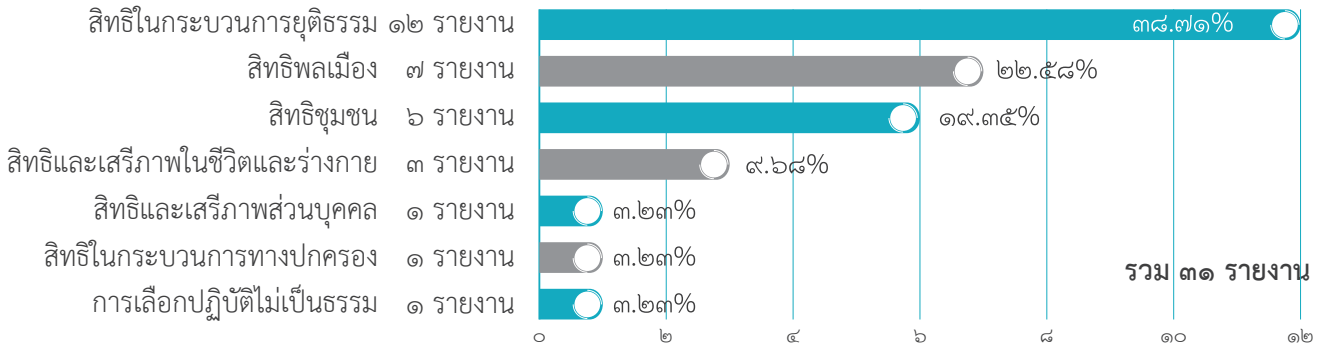
ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ กสม. ได้ติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยได้แจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับไปพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยในปี ๒๕๕๙ กสม. ได้ติดตามผลดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังนี้

๑.๑) มาตรการการแก้ไขปัญหจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ก่อนปีงบประมาณ ๒๕๕๙
กสม. ได้ติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อเนื่องจาก

รายงานผลการตรวจสอบก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนของ กสม. และสามารถยุติการติดตามได้รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓๑ รายงาน จำแนกตามประเภทสิทธิพบว่า สิทธิในกระบวนการยุติธรรม จำนวน ๑๒ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๗๑ สิทธิพลเมือง จำนวน ๗ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๕๘ สิทธิชุมชน จำนวน ๖ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๓๕ สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย จำนวน ๓ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๙.๖๘ สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล สิทธิในกระบวนการทางปกครอง และการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ประเภทสิทธิละ ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๓ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๗

แผนภาพที่ ๗ การติดตามการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำแนกตามประเภทสิทธิ

การติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนจำแนกตามเหตุแห่งการยุติเรื่อง พบว่า มาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนของ กสม. และสามารถยุติการติดตามได้ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓๑ รายงาน เป็นกรณีที่บุคคลหรือหน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นประเด็นสาระสำคัญในการบรรเทาปัญหาแล้ว จำนวน ๒๗ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๑๐ กรณีที่บุคคลหรือหน่วยงานมิได้ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือดำเนินการแล้วแต่ยังไม่แล้วเสร็จ โดยมีเหตุผลอันสมควร จำนวน ๒ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๕ กรณีที่คู่กรณีได้มีการฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาล หรือที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้วในประเด็นเดียวกันกับมาตรการการแก้ไขปัญหา จำนวน ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๓ และกรณีที่โดยสภาพของเรื่องไม่อาจดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาได้ หรือการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาจะไม่เป็นประโยชน์อีกต่อไป^๒ จำนวน ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๓ รายละเอียดตามตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕ การติดตามการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำแนกตามสาเหตุการยุติเรื่อง

การดำเนินการตามมาตรการการแก้ไข	จำนวน (รายงาน)	ร้อยละ
กรณีบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นประเด็นสาระสำคัญในการบรรเทาปัญหา	๒๗	๘๗.๑๐
กรณีที่บุคคลหรือหน่วยงานมิได้ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือดำเนินการแล้วแต่ยังไม่แล้วเสร็จ โดยมีเหตุผลอันสมควร	๒	๖.๔๕
กรณีที่คู่กรณีได้มีการฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาล หรือที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้วในประเด็นเดียวกันกับมาตรการการแก้ไขปัญหา	๑	๓.๒๓
กรณีที่โดยสภาพของเรื่องไม่อาจดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาได้ หรือการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาจะไม่เป็นประโยชน์อีกต่อไป	๑	๓.๒๓
รวม	๓๑	๑๐๐

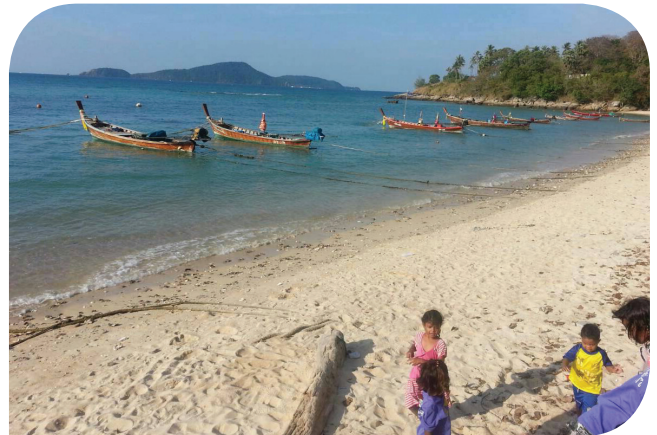
^๒ เหตุแห่งการยุติการติดตามเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๖

จากการติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชน มีบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นประเด็นสาระสำคัญในการบรรเทาปัญหา มีกรณีที่น่าสนใจ อาทิ

รายงานฯ ที่ ๒๓๗ - ๒๓๘/๒๕๕๘ เรื่อง สิทธิชุมชน กรณีคัดค้านกรมประมงนิรโทษกรรมเรืออวนลาก

ประเด็นคำร้อง

ผู้ร้องเรียนว่า กรมประมงได้เตรียมที่จะเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติให้นิรโทษกรรมเรือประมงอวนลากเถื่อนทั่วประเทศจำนวน ๒,๑๐๗ ลำ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่สหภาพยุโรปได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (IUU) โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๓ เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ สหภาพยุโรปจะไม่รับซื้อสินค้าประมงที่มาจากการทำประมงอวนลากดังกล่าวนั้น ย่อมจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและอาชีพประมงพื้นบ้าน

การดำเนินการของ กสม.

กสม. พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่กรมประมงดำเนินการให้มีการเปิดให้ขออาชญาบัตรเรือประมงอวนลาก เป็นการออกกฎหมายหรือนโยบายที่เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ซึ่งอาจกระทบต่อประโยชน์ของประชาชนที่ต้องประกอบอาชีพทางทะเล ทั้งประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์ และในกระบวนการพิจารณาดำเนินการนั้นไม่ได้เปิดให้ประชาชนหรือชุมชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้าร่วมในการพิจารณาด้วย โดยพบว่าในคณะทำงานพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหการขออาชญาบัตรทำประมงมีเพียงเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐและตัวแทนจากผู้ทำประมงพาณิชย์เท่านั้นที่อยู่ในคณะทำงาน ในขณะที่ตัวแทนกลุ่มผู้ทำประมงพื้นบ้านกลับไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมเท่าที่ควร กสม. มีมติกำหนดมาตรการการแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

มาตรการการแก้ไขปัญห

ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทบทวนคำสั่งที่ ๓๖๕/๒๕๕๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหการขออาชญาบัตรทำการประมง โดยเฉพาะที่มาของคณะทำงานนอกจากจะประกอบด้วย หน่วยงานของรัฐ และตัวแทนประมงพาณิชย์แล้ว ยังต้องเปิดโอกาสให้ตัวแทนจากภาคประชาชน ตัวแทนประมงพื้นบ้าน นักวิชาการประมง องค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในคณะทำงานอย่างเต็มที่ และควรทบทวนความเห็นของคณะทำงานฯ ที่ได้เคยมีความเห็นไปแล้ว ทั้งนี้ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการโดยเร็ว

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(๑) กรมประมงควรศึกษาข้อมูลทางวิชาการและข้อเท็จจริง รวมถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่อย่างรอบด้าน เพื่อรวบรวมเป็นองค์ความรู้หรืองานวิจัยเชิงวิชาการ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการออกกฎหมายหรือวางแผนนโยบายที่จะนำมาใช้บังคับในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและควบคุมกิจการประมงทะเล

(๒) ในการออกกฎหมายหรือดำเนินนโยบายที่จะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและประโยชน์ส่วนรวมต้องดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วม กรมประมงควรจัดเวทีชี้แจงข้อมูลและเปิดรับฟังความเห็นจากประชาชนที่จะได้รับผลกระทบ และให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยกรมประมงต้องนำความคิดเห็นที่ได้มาประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจ

เกี่ยวกับการเปิดให้มีการขออาชญาบัตรเรือประมงอวนลากและการจัดทำรูปแบบที่เหมาะสม

(๓) กรมประมงควรกระจายอำนาจสู่ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำประมงผิดกฎหมาย เนื่องจากปัจจุบันกรมประมงไม่สามารถควบคุมและตรวจสอบการทำประมงผิดกฎหมายได้อย่างทั่วถึง

(๔) กรมประมงควรนำมาตรการที่เป็นเงื่อนไขในการออกอาชญาบัตรแก่เรือประมงอวนลากทั้ง ๑๑ ข้อ ไปบังคับใช้กับเรือประมงอวนลากที่มีอาชญาบัตรถูกกฎหมายอยู่แล้วอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ ในเบื้องต้นเป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่ทุกภาคส่วนว่าการเปิดให้ขออาชญาบัตรแก่เรือประมงอวนลากที่ผิดกฎหมายนั้นจะไม่ใช่การทำลายทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและไม่สร้างผลกระทบแก่ประมงพื้นบ้าน

ผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๑) กรมประมง ได้มีหนังสือที่ กษ ๐๕๑๐.๒/๕๓๑๙ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘ แจ้งว่า

(๑.๑) คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ ๓๖๕/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๓ ตามที่ กสม. ขอให้ทบทวนคำสั่งดังกล่าว นั้น แม้ว่าผลการพิจารณาของคณะกรรมการดังกล่าวเห็นควรให้จดทะเบียนเรืออวนลากเพิ่มเติม ๒,๑๐๗ ลำ โดยมีกรอบเงื่อนไข ๑๑ ข้อก็ตาม แต่โดยข้อเท็จจริงนั้นคณะรัฐมนตรียังมิได้พิจารณาตามข้อเสนอดังกล่าว ประกอบกับในระหว่างเสนอคณะรัฐมนตรีมีหลายฝ่ายท้วงติง สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจึงส่งเรื่องคืนให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาหาข้อยุติเรื่องอีกครั้ง ทั้งนี้ กรมประมงได้แจ้งเพิ่มเติมว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้กรมประมงเปิดรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายให้รอบด้าน ซึ่งที่ผ่านมา กรมประมงได้จัดเวทีในการแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียในหลายครั้งตลอดมาจนถึงปัจจุบัน และกรณีดังกล่าวไม่ได้เสนอผ่อนผันให้มีการจดทะเบียนเรืออวนลากเพิ่มเติมเข้ามาสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีแต่อย่างใด

(๑.๒) การทำประมงทั้งของกองเรือไทยและเรือต่างประเทศที่นำสัตว์เข้ามาในราชอาณาจักรไทย รัฐบาลได้ให้ความสำคัญและกำหนดเป็นวาระแห่งชาติตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๘ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม กำหนดให้จัดตั้งศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (ศปมผ.) โดยมี ผู้บัญชาการทหารเรือเป็นผู้บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการแก้ไขการทำประมงของประเทศไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องในทุกมิติเพื่อให้ชาวประมงมีความมั่นคงในอาชีพ ภายใต้ความสมดุลและยั่งยืนของทรัพยากรประมงทะเลต่อไป

(๒) ศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (ศปมผ.) ได้ดำเนินการดังนี้

(๒.๑) จัดประชุมการศึกษากฎหมายข้อมูลทางวิชาการ ข้อเท็จจริงรวมถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการออกกฎหมายหรือวางแนวนโยบายที่จะนำมาใช้บังคับในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและควบคุมกิจการประมงทะเล ตัวอย่างจากมติในการประชุมการติดตามผลการดำเนินการของศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย เช่น การจัดการประชุมติดตามผลดำเนินการครั้งที่ ๕ ในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๘ ได้มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำรวจเรือประมงทั้งหมด รวมทั้งพิจารณาพระราชบัญญัติการประมงฉบับใหม่ เพื่อให้เนื้อหาครอบคลุมทุกประเด็น การจัดการประชุมติดตามผลดำเนินการครั้งที่ ๑๐ ในวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘ มีมติมอบหมายให้กรมประมงกำหนดคานียามของคำว่า “เรือประมงพื้นบ้าน” ให้มีความชัดเจน เพื่อนำไปกำหนดนโยบายการบริหารจัดการประมงทะเล การจัดการประชุมติดตามผลดำเนินการครั้งที่ ๑๒ ในวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ได้มีมติให้กรมประมงคำนวณค่าผลจับสัตว์น้ำสูงสุดที่ยั่งยืน (MSY) ทั้งนี้ให้ร่วมกับสมาคมการประมงต่าง ๆ เปรียบเทียบการจัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นเรื่องกำหนดขนาด จำนวนของเครื่องมือและเขตการทำประมงที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ พร้อมทั้งจัดตั้งคณะทำงานติดตาม ควบคุมและเฝ้าระวัง (MSN) รวมทั้งจัดทำแผนเฝ้าระวังกรณีต้องลดจำนวนเรือประมง และมอบหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ แก้ไขปัญหาประมงผิดกฎหมายในสายงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

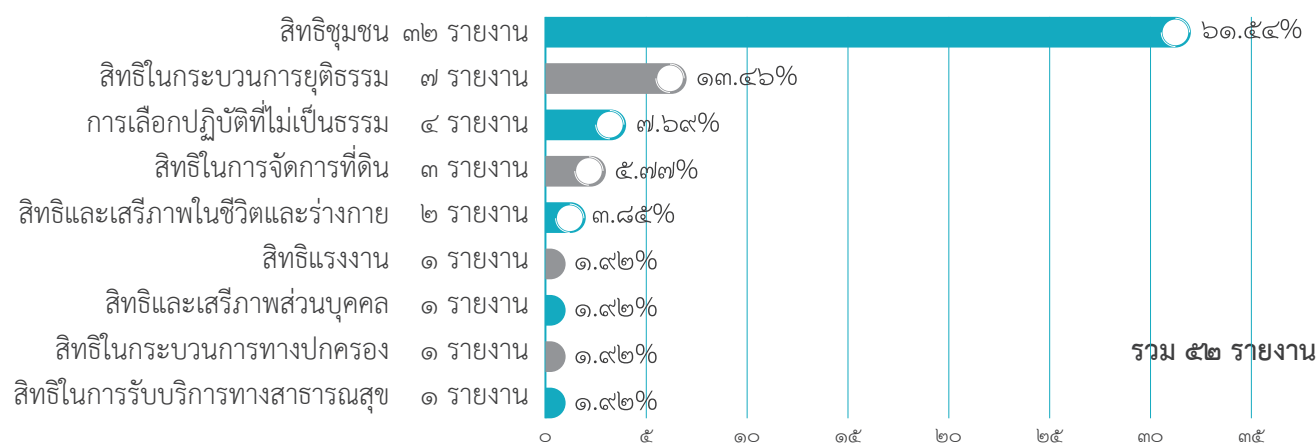
(๒.๒) เปิดเวทีชี้แจงข้อมูลและเปิดรับฟังความเห็นจากประชาชนที่จะได้รับผลกระทบและให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยกรมประมงต้องนำความคิดเห็นที่ได้มาประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจของคณะกรรมการชุดดังกล่าวแล้วโดยพิจารณาในการจัดประชุมแต่ละครั้ง นอกจากนี้จะมีหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องแล้วยังมีผู้แทนจากสมาคมประมงตามพื้นที่ต่าง ๆ อาทิ สมาคมประมงแห่งประเทศไทย สมาคมประมงนอกน่านน้ำไทย สมาคมอุตสาหกรรมทูน่าไทย สมาคมรักษะทะเลไทย กลุ่มอนุรักษ์ประมงพื้นบ้านอ่าวไทยตอนบน กลุ่มประมงพื้นบ้าน เข้าร่วมประชุมด้วย พร้อมทั้งได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น การรับเรื่องร้องเรียนและเสนอปัญหาจากชาวประมง ในวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ และการรับหนังสือร้องเรียนจากผู้ประกอบการประมงพื้นบ้านในวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘ เป็นต้น

(๒.๓) ดำเนินการติดตาม ควบคุม และเฝ้าระวังการทำประมงที่ผิดกฎหมายอย่างเคร่งครัด พร้อมออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อรองรับการดำเนินการดังกล่าว อาทิ จัดทำนโยบาย การจัดการด้านประมงทะเล ลดจำนวนวันทำการประมง เรืออวนลากและเรืออวนล้อม พร้อมปรับปรุงระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (traceability)

๑.๒) มาตรการการแก้ไขปัญหาจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

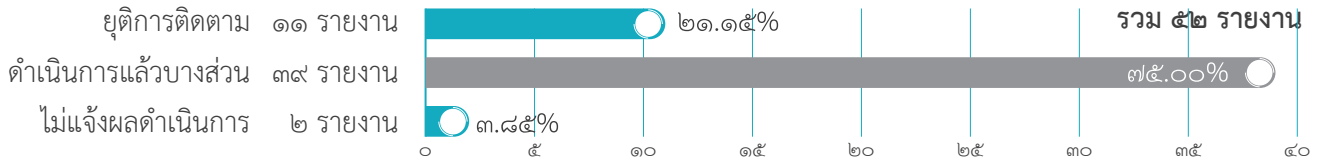
กสม. ได้ติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนของ กสม. และสามารถยุติการติดตามได้รวมทั้งสิ้น ๕๒ รายงาน จำแนกตามประเภทสิทธิ พบว่า เป็นสิทธิชุมชน จำนวน ๓๒ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๕๔ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม จำนวน ๗ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๔๖ การเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม จำนวน ๔ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๗.๖๙ สิทธิในการจัดการที่ดิน จำนวน ๓ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๕.๗๗ สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย จำนวน ๒ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๓.๘๕ สิทธิแรงงาน สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล สิทธิในกระบวนการทางปกครอง และสิทธิในการรับบริการทางสาธารณสุข ประเภทสิทธิละ ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๒ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๘

แผนภาพที่ ๘ การติดตามการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ จำแนกตามประเภทสิทธิ

จากผลการติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ๕๒ รายงานข้างต้น พบว่า มีการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาและสามารถยุติการติดตามทั้งหมด จำนวน ๑๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑๕ ดำเนินการแล้วบางส่วน จำนวน ๓๙ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๗๕ ไม่แจ้งผลดำเนินการ จำนวน ๒ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๓.๘๕ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๙

แผนภาพที่ ๔ การติดตามการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำแนกตามสาเหตุการยุติเรื่อง

จากผลการติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน มีบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นประเด็นสาระสำคัญในการบรรเทาปัญหา มีกรณีที่น่าสนใจ อาทิ

รายงานฯ ที่ ๑๒๑๕-๑๒๑๙/๒๕๕๘ เรื่อง สิทธิชุมชนและสิทธิในที่อยู่อาศัย กรณีผลกระทบจากโครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีส้ม ช่วงตลิ่งชัน - มีนบุรี (รวม ๕ รายงาน)

ประเด็นคำร้อง

ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีส้ม ช่วงตลิ่งชัน - มีนบุรี สถานีประชาสงเคราะห์ สถานีราชปรารภ สถานีรางน้ำ และสถานีประตูน้ำ ได้ร้องเรียนต่อ กสม. ว่า โครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีส้มมีการเวนคืนที่ดิน โดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชน อีกทั้งไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และโครงการฯ ไม่มีรายละเอียดการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม จึงร้องเรียน กสม. เพื่อขอให้ตรวจสอบ

การดำเนินการของ กสม.

กสม. ได้ดำเนินการตรวจสอบแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องเรียน โครงการขนส่งมวลชนด้วยระบบรถไฟฟ้าเป็นโครงการขนาดใหญ่และมีผู้ใช้บริการจำนวนมาก การก่อสร้างหรือการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการ จึงต้องเป็นไปตามแบบและมาตรฐานที่ผ่านการศึกษามาเป็นอย่างดีตามหลักวิชาการและวิศวกรรมการก่อสร้าง ซึ่งการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.) มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยต้องชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลและความจำเป็นในการก่อสร้างระบบการขนส่งมวลชนและการออกแบบเส้นทางและสถานีต่าง ๆ ตลอดจนผลการศึกษาวิเคราะห์แนวทางเลือกให้ประชาชนรับทราบ และเปิดรับฟังความคิดเห็นและข้อห่วงกังวลของประชาชนเพื่อนำผลการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวประกอบการพิจารณาดำเนินการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสาธารณะ ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ จึงเห็นควรมีมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนไปยัง รฟม. ดังต่อไปนี้

มาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๑) ให้ รฟม. จัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่เส้นทางรถไฟฟ้าสายสีส้มฝั่งตะวันตก (ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย – ตลิ่งชัน) โดยเฉพาะช่วงสถานีราชเทวี สถานีประตูน้ำ สถานีรางน้ำ และสถานีราชปรารภ และเปิดรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอจากนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อเสนอทั้งหมดไปดำเนินการศึกษาเปรียบเทียบทางเลือก การทบทวนปรับปรุงแนวเส้นทาง การยุบรวมสถานี และการกำหนดสถานีที่เหมาะสม โดยควรนำผลการศึกษาดังกล่าวมาชี้แจงและรับฟังความคิดเห็นประชาชนอีกครั้ง เพื่อให้การออกแบบสถานีส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยที่สุด ทั้งนี้ ระหว่างการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวข้างต้นจะแล้วเสร็จ เห็นควรให้การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทยพิจารณาชะลอการดำเนินการโครงการฝั่งตะวันตก (ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย – ตลิ่งชัน) ไว้ก่อนเพื่อลดความขัดแย้ง และทำให้เกิดการดำเนินโครงการพัฒนาที่สอดคล้องกับการพัฒนาเมือง ครอบคลุมมิติด้านสังคม

สิ่งแวดล้อม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาพื้นที่

(๒) รฟม. ดำเนินโครงการรถไฟฟ้าสายสีส้ม ผังตะวันออก (ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย – มีนบุรี) ตามแนวทางเลือกที่ ๒ เส้นทางแนวถนนพระราม ๙ ซึ่งมีผลการศึกษาคความเหมาะสมของแนวทางเลือกเส้นทางโดยผ่านการศึกษาทางวิชาการและได้รับการยอมรับจากประชาชนตามกระบวนการมีส่วนร่วมแล้วว่า เป็นเส้นทางที่มีความเหมาะสมมากที่สุด

(๓) กรณีที่จำเป็นต้องเวนคืนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของประชาชน ให้ รฟม. พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ค่าทดแทน และมาตรการการเยียวยาอื่น ๆ ที่เป็นธรรมและครอบคลุมถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับประชาชนในทุกด้าน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่ได้รับผลกระทบ

(๔) กรณีที่ได้แก้ไขปัญหาดำเนินการตามข้อร้องเรียนเป็นที่ยุติแล้วในทุกพื้นที่ ให้ รฟม. ดำเนินการชี้แจงต่อสาธารณะและผู้ได้รับผลกระทบ เกี่ยวกับเหตุผลความจำเป็นและผลการศึกษาหรือการปรับเปลี่ยนแนวเส้นทาง และจุดที่ตั้งแต่ละสถานี รวมทั้งการจ่ายค่าชดเชย และกระบวนการเยียวยาอื่น ๆ รวมถึงกระบวนการขั้นตอนการดำเนินโครงการต่อไปเป็นระยะ เพื่อให้ประชาชนรับทราบและสามารถตรวจสอบติดตามการดำเนินโครงการได้

(๕) รฟม. เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะเกี่ยวกับแผนแม่บทระบบขนส่งมวลชนทางรางในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแผนแม่บทดังกล่าว ข้อมูลเกี่ยวกับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ รายงานผลการศึกษาเปรียบเทียบแนวเส้นทางรถไฟฟ้าและความเหมาะสมของแต่ละสถานี ตลอดจนความคืบหน้าของการพิจารณาดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยปรับปรุงข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและใช้ช่องทางที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

ผลดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ รฟม ๐๐๑/๐๘๗ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๙ แจ้งว่า

(๑) รฟม. ได้ดำเนินโครงการรถไฟฟ้าสายสีส้ม ช่วงตลิ่งชัน – มีนบุรี ตามแผนแม่บทขนส่งมวลชนทางรางในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบผลการประชุมคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก (คจร.) เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๓ และมีการศึกษาออกแบบโครงการฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ สำหรับการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่เส้นทางโครงการรถไฟฟ้าสายสีส้ม รฟม. ได้จัดให้มีการประชาสัมพันธ์โครงการและการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามข้อบัญญัติในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งหลังจากรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รฟม. ได้พิจารณาทบทวนการออกแบบเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนน้อยที่สุด รวมทั้งพิจารณาความเหมาะสมทางวิศวกรรม เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ควบคู่กัน มีการจัดประชุมกลุ่มย่อยจำนวน ๔ ครั้ง ในสถานที่เกี่ยวข้องโดยให้ผู้ได้รับผลกระทบจากสถานีใกล้เคียงเข้าร่วมด้วย

(๒) รฟม. ได้ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างแนวทางเลือกที่ ๑ คือ เส้นทางตามแผนแม่บทรถไฟฟ้า กับแนวทางเลือกที่ ๒ คือ เส้นทางตามถนนพระราม ๙ โดยได้นำเสนอผลการศึกษาเปรียบเทียบดังกล่าวต่อคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ เห็นชอบหลักการตามแนวเส้นทางของโครงการเดิม

(๓) รฟม. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแนวทางการเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบบริเวณสถานีประชาสงเคราะห์ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ และกำหนดหลักเกณฑ์การเยียวยา คือ มีการจ่ายค่าทดแทนที่ดินสูงกว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ร้อยละ ๘๐ ค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้าง ค่าทดแทนไม้ยืนต้น ค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากต้องออกจากที่ถูกเวนคืน และยังกำหนดค่าทดแทนให้แก่ผู้เช่าด้วย นอกจากนี้ รฟม. อยู่ระหว่างดำเนินการตามแผนงานประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจผู้ได้รับผลกระทบ เพื่อทำความเข้าใจและข้อมูลที่ถูกต้องแก่ประชาชนในพื้นที่

(๔) เนื่องจากคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ ได้มีมติเห็นชอบการดำเนินโครงการฯ ตามเส้นแนวทางเดิม อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการชี้แจงและทำความเข้าใจต่อสาธารณะและผู้ที่ได้รับผลกระทบนั้น รฟม. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแนวทางการเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบ โดยได้มีการลงพื้นที่สร้างความเข้าใจและให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ประชาชนในพื้นที่

(๕) เมื่อคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ ได้มีมติเห็นชอบการดำเนินโครงการฯ ตามเส้นแนวทางเดิม จึงไม่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแผนแม่บทระบบขนส่งมวลชนทางรางในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลแต่อย่างใด ทั้งนี้ การจัดทำแผนแม่บทระบบขนส่งมวลชนทางราง เป็นหน้าที่รับผิดชอบของสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) ดังนั้น ประชาชนผู้สนใจสามารถรับทราบข้อมูลและรายละเอียดแผนแม่บทฯ จากสำนักงาน สนข. ได้ ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อ รฟม. ได้มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารและรายละเอียดโครงการฯ ตามช่องทางประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ โดยสามารถสืบค้นได้ที่เว็บไซต์ www.mrta.co.th

รายงานฯ ที่ ๑๐๒๔/๒๕๕๘ เรื่อง การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม กรณีเทศบาลเมืองหนองปรือร่วมกับชุมชนหลังเนิน ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ทำประชาคมหมู่บ้านแล้วมีมติให้มูลนิธิกระท่อมพระสิรินำผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวีออกจากพื้นที่ชุมชน

ประเด็นคำร้อง

กสม. ได้พิจารณากรณีตามที่ปรากฏเป็นข่าวว่าชุมชนหลังเนิน ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ได้ทำประชาคมหมู่บ้านแล้ว มีมติให้มูลนิธิกระท่อมพระสิรินำผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวีออกจากพื้นที่ชุมชน เป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ ซึ่ง กสม. มีมติเห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีดังกล่าว

ผลการพิจารณาของ กสม.

กสม. พิจารณาแล้วเห็นว่า การทำประชาคมโดยหลักสามารถทำได้ หากเป็นกรณีที่ประชาชนหรือหมู่บ้านที่อยู่ร่วมกันมีการพูดคุย ปรึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงหรือพัฒนาปรับปรุงร่วมกัน แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบของราชการ ดังนั้น การที่เทศบาลเมืองหนองปรือและประชาชนชุมชนหลังเนินร่วมกันทำประชาคมและลงมติในข้างต้น เป็นการใช้เกณฑ์สภาพร่างกายหรือสุขภาพของบุคคลนั้นมาตัดสิน อันถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเหล่านั้น ถือเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่อันเป็นการลดทอนสิทธิของบุคคลที่ไม่มีบทบัญญัติตามกฎหมายให้มีผลบังคับและสามารถกระทำได้อันถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงเห็นสมควรกำหนดมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ดังนี้

มาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๑) ให้จังหวัดชลบุรี สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางละมุง สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชลบุรี และเทศบาลเมืองหนองปรือ ร่วมกันจัดให้มีการสื่อสารสาธารณะ ในสังคมเชิงกว้างเพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการแพร่กระจายของเชื้อเอชไอวี และการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อดังกล่าวได้อย่างปกติสุข โดยไม่ต้องอยู่ในภาวะวิตกกังวลใด ๆ เพราะปัจจุบันการพัฒนาด้านการสาธารณสุข และเทคโนโลยีทางการแพทย์ มีความก้าวหน้าเป็นอย่างมากในการป้องกันและการดูแลสุขภาพผู้ติดเชื้อ หากได้ปฏิบัติตามข้อแนะนำของเจ้าหน้าที่ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ทุกคนจะสามารถดำเนินวิถีชีวิตของตนได้อย่างปกติ และอยู่ร่วมในสังคมเดียวกันได้อย่างมีความสุขเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันตลอดไป

(๒) ให้อำเภอบางละมุง และเทศบาลเมืองหนองปรือ ดำเนินการชี้แจง ทำความเข้าใจกับประชาชนชุมชนหลังเนิน ในเรื่องการทำประชาคมหมู่บ้านที่จะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่มีการจัดทำประชาคมและออกความเห็นให้มีการย้ายผู้ติดเชื้อเอชไอวีของมูลนิธิกระท่อมพระสิรินอกจากชุมชนหลังเนิน ที่อาจเป็นการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม และขัดต่อสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญได้รับรองไว้ ซึ่งควรใช้แนวทางการเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อการปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อมิให้เกิดการตีตราและการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมกับผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ต้องดำเนินการให้มีระบบติดตามแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์

(๓) ให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางละมุง และเทศบาลเมืองหนองปรือ ดำเนินการตรวจสอบการดำเนินการพักฟื้น และการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อเอชไอวีของมูลนิธิกระท่อมพระสิริให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งสถานบริการสาธารณสุข การดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการทางด้านสาธารณสุข และควบคุมดูแลให้เป็นไปตามหลักสุขาภิบาลอย่างเคร่งครัด

(๓.๑) การแก้ไขและการเยียวยาที่ไม่เป็นธรรม

(๓.๑.๑) โดยส่วนกลางนำโดยอธิบดีกรมควบคุมโรค และระดับนักวิชาการ ที่มีองค์ประกอบจากทั้งภาครัฐ ได้แก่ สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สำนักงานป้องกันและควบคุมโรคจังหวัดชลบุรี สำนักงานสาธารณสุขชลบุรี และภาคประชาสังคม ได้ติดตามสถานการณ์ร่วมกับเครือข่ายผู้ติดเชื้อ ที่จังหวัดชลบุรี ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจกับชุมชน และดำเนินการเยียวยาโดยประสานกับมูลนิธิฯ และประสานกับเทศบาลตำบลหนองปรือขอให้ดำเนินการสร้างความเข้าใจกับชุมชน

(๓.๑.๒) คณะอนุกรรมการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิด้านเอดส์นำเรื่องการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม กรณีเทศบาลเมืองหนองปรือเข้าเป็นวาระเพื่อพิจารณา โดยได้ทำข้อเสนอแนะต่อมูลนิธิฯ ในการดำเนินการ และนำเรื่องดังกล่าว เสนอเป็นวาระในคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์

(๓.๒) การป้องกันและการดำเนินการเชิงนโยบาย/แผนงาน

(๓.๒.๑) คณะอนุกรรมการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิด้านเอดส์ได้กำหนดแผนปฏิบัติการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเพื่อลดการตีตราปฏิบัติประจำปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๐ ซึ่งตั้งเป้าหมายเพื่อจัดตั้งระบบประสานเรื่องร้องเรียน และกลไกคุ้มครองสิทธิโดยคาดหวังให้ระบบนี้มีอาสาสมัครที่มาประจำ และอาสาสมัครที่ได้รับการฝึกอบรม รวมทั้งพัฒนากระบวนการรับเรื่องร้องเรียน และระบบส่งต่อแบบความยั่งยืน พัฒนาทีมรับเรื่องร้องเรียนและออกปฏิบัติการ

(๓.๒.๒) ศูนย์อำนวยการจัดการปัญหาเอดส์แห่งชาติ กรมควบคุมโรค เสนอการดำเนินงานเพื่อลดการตีตราและเลือกปฏิบัติ เข้าวาระเพื่อพิจารณาในการประชุมคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ โดยที่ประชุมมติ เห็นชอบ กรอบประเด็นการดำเนินงานสำคัญในการเร่งรัดการลดการตีตราและเลือกปฏิบัติเพื่อประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับของงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และรับทราบคำแนะนำจากคณะกรรมการเกี่ยวกับการสื่อสารสาธารณะ การทำความเข้าใจของสังคม กลไกการคุ้มครองสิทธิและแก้ไขปัญหาเมื่อถูกละเมิดสิทธิ รวมทั้งประสานกับกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงแรงงานในการออกนโยบาย/แนวทางปฏิบัติชัดเจนขึ้นเพื่อป้องกันการเลือกปฏิบัติในสถานศึกษา และสถานที่ทำงานต่อไป

(๓.๒.๓) กรมควบคุมโรค ตั้งค่าของงบประมาณเพิ่มเติมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ในส่วนที่เกี่ยวกับการสร้างสภาพแวดล้อมการดำเนินงานเพื่อลดการตีตรา การพัฒนาข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ การสนับสนุนวิชาการและการบริหารแผนเพื่อยุติปัญหาเอดส์ จำนวนเงิน ๑๐๐ ล้านบาท ได้รับจัดสรร ๓๐,๑๒๗,๐๐๐ บาท และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้จัดทำค่าของงบประมาณเพื่อสร้างความเข้าใจและลดการตีตราและการเลือกปฏิบัติ และการคุ้มครองผู้ติดเชื้อและอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อเอดส์ จำนวน ๕๐ ล้านบาท การพัฒนาระบบบริหารจัดการ และการติดตามผลการประเมินผลเพื่อยุติปัญหาเอดส์ ประเทศไทย จำนวน ๕๐ ล้านบาท รวมเป็น ๑๐๐ ล้านบาท

๒) การติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย

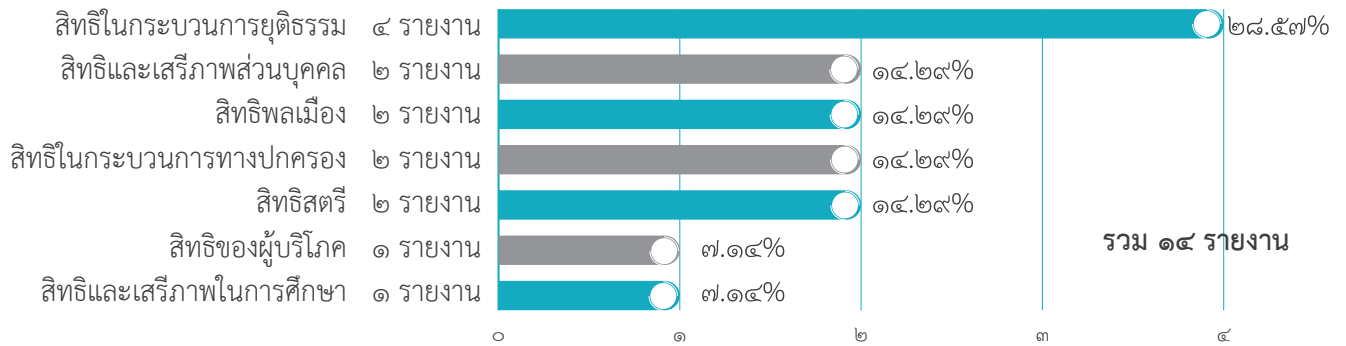
กสม. ได้ติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย โดยได้แจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยในปี ๒๕๕๙ กสม. ได้ติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย ดังนี้

๒.๑) การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

กสม. ได้ติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบายก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย และสามารถยุติการติดตามได้ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๔ รายงาน จำแนกตามประเภทสิทธิ พบว่า สิทธิในกระบวนการยุติธรรม จำนวน ๔ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๕๗

สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล สิทธิพลเมือง สิทธิในกระบวนการทางปกครอง และสิทธิสตรี ประเภทสิทธิละ ๒ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒๙ สิทธิของผู้บริโภค และสิทธิและเสรีภาพในการศึกษา ประเภทสิทธิละ ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๗.๑๔ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๑๐

แผนภาพที่ ๑๐ การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำแนกตามประเภทสิทธิ

จากผลการดำเนินการติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบายก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๑๔ รายงานข้างต้น พบว่า เป็นกรณีที่บุคคลหรือหน่วยงานได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบายปัญหาทั้งหมดหรือบางส่วน หรือได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือรับทราบ หรือแจ้งข้อพิจารณาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะนโยบายให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับทราบแล้วทั้งหมด ซึ่งมีกรณีที่น่าสนใจ อาทิ

รายงานฯ ที่ ๑๕๙/๒๕๕๘ เรื่องเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนาธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติตามความเชื่อ กรณีกล่าวอ้างว่าเรือนจำกลางจังหวัดสงขลาให้ผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาอิสลามไปจัดสิ่งปฏิกูลจากเศษอาหารที่ทำจากเนื้อสุกร

ประเด็นคำร้อง

ผู้ร้องเรียนต่อ กสม. ว่า ผู้ต้องขังคดีความมั่นคงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งนับถือศาสนาอิสลามได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่เรือนจำให้ไปจัดสิ่งปฏิกูลจากเศษอาหารที่ทำจากเนื้อสุกร ซึ่งตามหลักศาสนาอิสลามนั้นเนื้อสุกรเป็นสิ่งต้องห้ามไม่ว่าจำเป็นต้องหรือรับประทาน คำสั่งดังกล่าวจึงสร้างความลำบากใจให้กับผู้ต้องขังที่เป็นชาวมุสลิมอย่างมาก จึงได้ร้องขอไปทำงานอย่างอื่นนอกเหนือจากงานดังกล่าว แต่ไม่ได้รับอนุญาต จนนำไปสู่การบังคับ ชูเชื้อ ทำร้ายร่างกาย และใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพกับผู้ต้องขัง ผู้ร้องจึงร้องเรียนเพื่อขอให้ตรวจสอบ

การดำเนินการของ กสม.

กสม. พิจารณาแล้วเห็นว่า เสรีภาพในการนับถือศาสนาเป็นเสรีภาพบริบูรณ์ของบุคคลที่ถูกจำกัดได้โดยที่บุคคลมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนาธรรม ศาสนบัญญัติและปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อการปฏิบัติดังกล่าวไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่พลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยไม่จำกัดว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในสถานที่หรือสถานะใด แม้ว่าจะอยู่ในเรือนจำและผู้ต้องขังก็ตาม ซึ่งควรมีเสรีภาพตามที่กล่าว

โดยเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมจะต้องยึดหลักการพื้นฐานในการเคารพต่อการนับถือศาสนา ความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องนี้ และการปฏิบัติศาสนกิจของผู้ต้องขัง จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อกรมราชทัณฑ์ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กสม. เห็นควรมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อกรมราชทัณฑ์ โดยกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติของเรือนจำทุกแห่ง รวมถึงเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง โดยยึดหลักเสรีภาพการปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ และการปฏิบัติตามพิธีกรรม ตามความเชื่อในการนับถือศาสนา เมื่อการปฏิบัติดังกล่าวไม่เป็นอุปสรรคต่อหน้าที่พลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การเคารพต่อความเชื่อทางศาสนาและการปฏิบัติที่เกี่ยวกับศาสนาของผู้ต้องขัง โดยให้ผู้ต้องขังสามารถปฏิบัติตามหลักศาสนาของตนได้ ทั้งนี้ ตามหลักการพื้นฐานการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง โดยไม่มีการบังคับ ชูเชื้อ ทำร้ายร่างกาย หรือกระทำความผิดวิธีอื่นใดที่กระทบต่อเสรีภาพการนับถือศาสนา

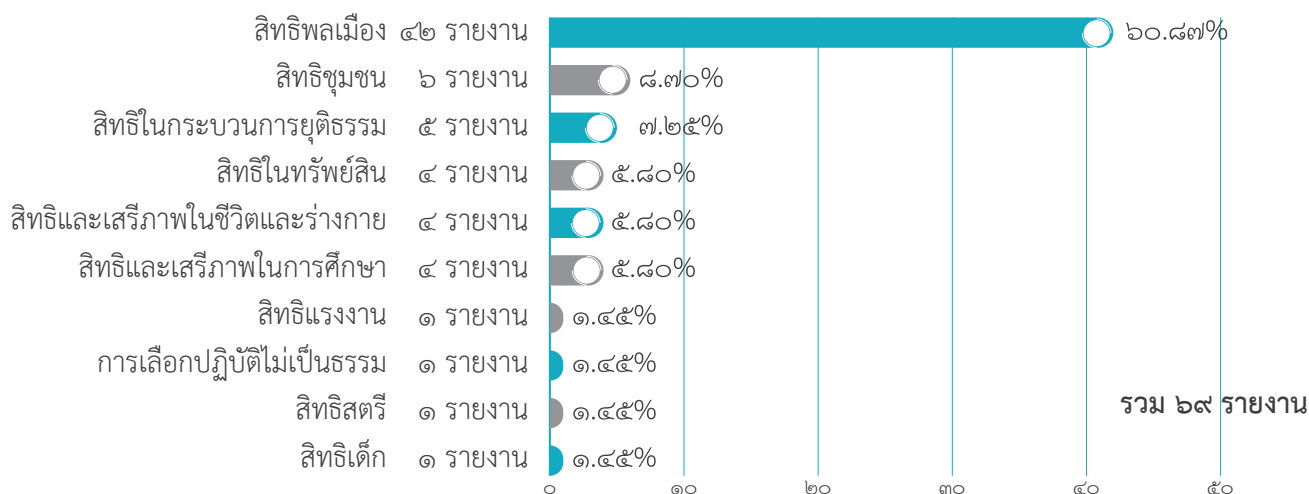
ผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมราชทัณฑ์ มีหนังสือ ที่ ยธ ๐๗๐๕.๑/๓๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘ แจ้งว่า ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ได้ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักศาสนาและความเชื่อของผู้ต้องขัง โดยเฉพาะผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาอิสลาม รวมทั้งได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังมุสลิมให้เรือนจำ/ทัณฑสถานทุกแห่งถือปฏิบัติในการควบคุมผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งทางเรือนจำกลางสงขลาได้ถือปฏิบัติตามคู่มือดังกล่าวอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดเรื่องการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังมุสลิมไว้ในแผนการตรวจราชการประจำปีของสำนักผู้ตรวจราชการกรมราชทัณฑ์ด้วย

๒.๒) การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบายปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

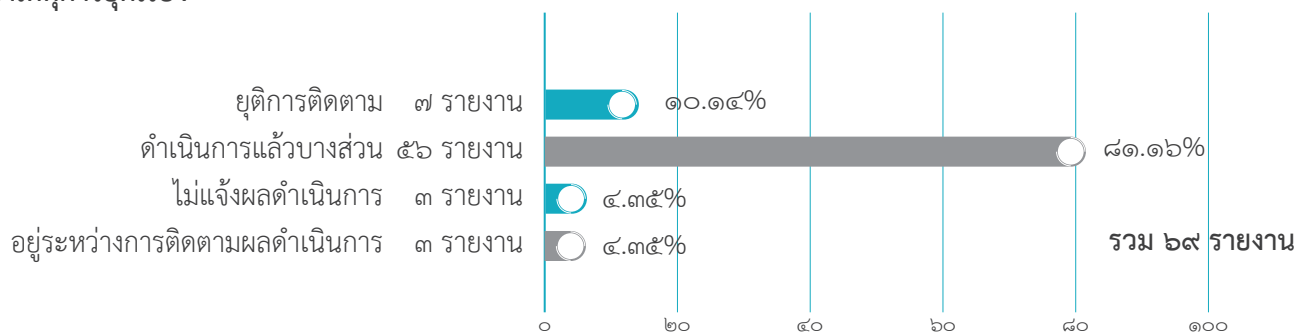
กสม. ได้ติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบายปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ รวมจำนวน ๖๙ รายงาน จำแนกตามประเภทสิทธิ พบว่า เป็นสิทธิพลเมือง จำนวน ๔๒ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๘๗ สิทธิชุมชน จำนวน ๖ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗๐ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม จำนวน ๕ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๗.๒๕ สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย และเสรีภาพในการศึกษา ประเภทสิทธิละ ๔ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๐ สิทธิแรงงาน การเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม สิทธิสตรี และสิทธิเด็ก ประเภทสิทธิละ ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๕ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๑๑

แผนภาพที่ ๑๑ การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำแนกตามประเภทสิทธิ

จากผลการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๖๙ รายงาน ข้างต้น พบว่า มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบายหรือตอบกลับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสามารถยุติการติดตามทั้งหมด จำนวน ๗ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑๔ ดำเนินการแล้วบางส่วน จำนวน ๕๖ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๑๖ ไม่แจ้งผลดำเนินการ และอยู่ระหว่างการติดตามผลการดำเนินการ กรณีละ ๓ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๔.๓๕ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๑๒

แผนภาพที่ ๑๒ การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙ จำแนกตามสาเหตุการยุติเรื่อง

จากการดำเนินการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่สามารถยุติการติดตามผลได้ มีกรณีที่น่าสนใจ อาทิ

รายงานฯ ที่ ๑๑๕๔/๒๕๕๔ เรื่อง สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล และสิทธิพลเมือง กรณีกล่าวอ้างว่าโฆษณาในห้วงโดยสารของรถไฟฟ้าเฉลิมพระเกียรติ ๖ รอบพระชนมพรรษา (BTS) และรถไฟฟ้ามหานคร (MRT) ส่งเสียงดังรบกวนผู้โดยสารที่ใช้บริการ

ประเด็นคำร้อง

ผู้ร้องเรียนว่า รถไฟฟ้าเฉลิมพระเกียรติ ๖ รอบพระชนมพรรษา (BTS) และรถไฟฟ้ามหานคร (MRT) ได้ฉายโฆษณาให้ผู้โดยสารชมภายในห้องโดยสารส่งเสียงดัง ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้โดยสาร ซึ่งผู้ร้องเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

การดำเนินการของ กสม.

กสม. พิจารณาคำร้องแล้วมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า กรมควบคุมมลพิษ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลปัญหามลพิษทางเสียง ได้ดำเนินการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนและพิจารณาแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นแล้ว ประกอบกับกรมควบคุมมลพิษได้มีการประสานความร่วมมือกับการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.) และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว จึงเป็นกรณีที่หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่จะได้ดำเนินการต่อไป คณะกรรมการฯ จึงเห็นควรยุติเรื่องในประเด็นนี้ อย่างไรก็ตาม คำร้องเรียนทั้งสองประเด็นข้างต้น เป็นกรณีที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไป ประกอบกับรถไฟฟ้าเป็นระบบขนส่งมวลชนพื้นฐานที่มีผู้ใช้บริการจำนวนมาก ดังนั้น จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะนโยบายต่อกรมควบคุมมลพิษ

ข้อเสนอแนะนโยบาย

กรมควบคุมมลพิษในฐานะหน่วยงานหลักที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและแก้ไขปัญหา ให้กำกับการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางเสียงในห้องโดยสารของรถไฟฟ้าและบริเวณสถานีรับส่งผู้โดยสารในระยะยาว ทั้งรถไฟฟ้าเฉลิมพระเกียรติ ๖ รอบพระชนมพรรษา และรถไฟฟ้ามหานคร โดยควรมีการตรวจวัดระดับความดังของเสียงอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งรายงานให้สาธารณชนรับทราบ ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย ควบคู่กับประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สาธารณะต่อไป

ผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๑) กรมควบคุมมลพิษมีหนังสือที่ ทส ๐๓๐๗/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๔ แจ้งว่า ได้ติดตามผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และการรถไฟแห่งประเทศไทย แจ้งว่า บริษัท ทางด่วนและรถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ได้กำหนดแนวทางในการป้องกันปัญหาเสียงโชนะณาดังรับกวนผู้ใช้บริการภายในห้องโดยสารรถไฟฟ้า โดยกำหนดค่าระดับเสียงของจอมอนิเตอร์ไว้ไม่เกิน ๗๐ เดซิเบลเอ ซึ่งเป็นค่ามาตรฐานภายในห้องโดยสารรถไฟฟ้า และได้ดำเนินการตรวจวัดระดับเสียงบริเวณห้องผู้โดยสารภายในรถไฟฟ้าเป็นประจำทุกปี โดยผลการตรวจวัดระดับเสียงโชนะณาอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และจะนำประเด็นดังกล่าวเป็นปัจจัยในการสำรวจความพึงพอใจต่อไป ทั้งนี้ เพื่อเป็นการกำกับติดตามป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางเสียงในห้องโดยสารรถไฟฟ้าและบริเวณสถานีรับส่งผู้โดยสาร กรมควบคุมมลพิษ จึงมีหนังสือประสานความร่วมมือการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.) เพื่อทำการตรวจวัดความดังอย่างสม่ำเสมอพร้อมทั้งรายงานให้สาธารณชนทราบ

(๒) การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทยได้ส่งเอกสารเพิ่มเติม และได้มีหนังสือที่ รฟม ๐๑๐/๑/๑๘ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔ ถึงบริษัท ทางด่วนและรถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ผู้รับผิดชอบการเดินรถให้นำส่งผลการตรวจวัดระดับเสียงในห้องโดยสารรถไฟฟ้าและบริเวณสถานีรับส่งผู้โดยสาร พร้อมทั้งเผยแพร่ให้สาธารณชนได้ทราบ อีกทั้งขอให้เพิ่มหัวข้อการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการแล้ว

รายงานฯ ที่ ๑๒๒๐/๒๕๕๔ เรื่อง สิทธิชุมชน กรณีโครงการทำเรื่อน้ำลิกและเขตเศรษฐกิจทวาย ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่ประเทศไทยร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงในการพัฒนา ละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อชาวทวาย

ประเด็นคำร้อง

กสม. ได้รับคำร้องเรียนจากมูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ เสนอสิทธิขาลัย และสมาคมพัฒนาทวายว่า เมื่อปี ๒๕๕๑ บริษัท อ. ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงกับการทำเรื่อน้ำลิกของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ในการพัฒนาโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายในประเทศเมียนมา ต่อมา ปี ๒๕๕๕ โครงการดังกล่าวได้เปลี่ยนสถานะเป็นโครงการระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลเมียนมา ภายใต้บันทึกความเข้าใจ (MOU) ซึ่งประกอบไปด้วยโครงการขนาดใหญ่หลายโครงการ เช่น ทำเรื่อน้ำลิก โรงกลั่นน้ำมัน อุตสาหกรรมปิโตรเคมี โรงไฟฟ้าถ่านหิน เชื้อนกักเก็บน้ำ เพื่อใช้ในเขตนิคมอุตสาหกรรม และการสร้างถนนเชื่อมต่อกับประเทศไทย ซึ่งการดำเนินโครงการเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อประชาชนในพื้นที่

การดำเนินการของ กสม.

กสม. พิจารณาคำร้องแล้วเห็นว่า บริษัท อ. ได้เข้าไปดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่ในเขตเศรษฐกิจทวายในพื้นที่เมืองทวาย ซึ่งเป็นเมืองหลวงของแคว้นตะนาวศรี ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศเมียนมา โดยได้ดำเนินการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานก่อให้เกิดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อประชาชนเมียนมา โดยไม่มีการจ่ายค่าชดเชยเยียวยาที่มีมาตรฐานและเป็นธรรม ทั้งยังทำให้ประชาชนต้องสูญเสียที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน และวิถีชีวิตถูกเปลี่ยนแปลงไป โดยการดำเนินการดังกล่าวไม่มีการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ การดำเนินการของบริษัท อ. เป็นการกระทำที่เข้าข่ายการละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนเมียนมา ทั้งยังปรากฏว่า รัฐบาลเมียนมาและรัฐบาลไทยมีข้อตกลงและสนับสนุนการดำเนินโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายต่อไป กสม. จึงเห็นควรเสนอแนะนโยบายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน : การปฏิบัติตามกรอบการคุ้มครอง เคารพ เยียวยา (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights : Implementing the Protect, Respect, Remedy Framework (2554)) และป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(๑) บริษัท อ. สมควรพิจารณาดำเนินการชดเชยและเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ทั้งชาวบ้านที่อยู่ในเขตพื้นที่และชาวบ้านที่อยู่นอกพื้นที่แต่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการ โดยให้ชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาดำเนินการชดเชยเยียวยาของบริษัทฯ ในทุกขั้นตอน จนกระทั่งผู้ได้รับผลกระทบได้รับการชดเชยเยียวยาแล้วเสร็จอย่างเป็นธรรม

(๒) คณะรัฐมนตรี กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรจัดตั้งกลไกหรือกำหนดภารกิจการกำกับดูแลการลงทุนในต่างประเทศของผู้ลงทุนสัญชาติไทยให้เคารพต่อหลักการพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชน โดยนำหลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน : การปฏิบัติตามกรอบการคุ้มครอง เคารพ เยียวยา (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights : Implementing the Protect, Respect, Remedy Framework (2554)) มาเป็นกรอบในการดำเนินการ

ผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๑) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือที่ นร ๐๕๐๓/๒๗๕๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๙ แจ้งว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๙ รับทราบผลการพิจารณาคำร้องเพื่อเสนอแนะเชิงนโยบาย เรื่อง สิทธิชุมชน กรณีโครงการทำเรื่อน้ำลึกและเขตเศรษฐกิจทวายในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่ประเทศไทยร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงในการพัฒนา ละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อชาวทวายและมอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานหลักรับไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงพาณิชย์เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการกรณีดังกล่าวในภาพรวม

(๒) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือที่ นร ๐๕๐๓/๑๗๕๑๓ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙ แจ้งว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ รับทราบผลการดำเนินการตามรายงานผลการพิจารณาคำร้องเพื่อเสนอแนะนโยบาย เรื่อง สิทธิชุมชน กรณีโครงการทำเรื่อน้ำลึกและเขตเศรษฐกิจทวายในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่ประเทศไทยร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงในการพัฒนา ละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อชาวทวาย ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศได้เสนอรายงานผลการดำเนินการตามข้อเสนอของ กสม. โดยสรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

กระทรวงการต่างประเทศได้จัดการประชุมหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันพิจารณาข้อเสนอของ กสม. เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ โดยมีผู้แทนจากกระทรวงพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงคมนาคม กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ประชุมมีความเห็นโดยสรุป คือ

(๒.๑) กรณีโครงการทำเรื่อน้ำลึกและเขตเศรษฐกิจทวาย ร่างขอบเขตงาน (TOR) ของสัญญาหรือข้อตกลงที่จะมีขึ้นในอนาคตสำหรับโครงการทั้งหมดระบุว่า ให้ดำเนินการตามแผนการย้ายคนออกจากพื้นที่และการให้ค่าชดเชยอย่างเป็นระบบมากขึ้นตามมาตรฐานระหว่างประเทศ โดยรัฐของประเทศเจ้าบ้าน (เมียนมา) คือ ผู้ดำเนินการจัดสรรให้เงินชดเชยและสร้างที่อยู่ใหม่ให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งเอกชนผู้ที่ได้รับสัมปทานเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย นอกจากนี้รัฐบาลไทยโดยกรมความร่วมมือระหว่างประเทศได้ดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของชุมชนในพื้นที่

(๒.๒) มติที่ประชุมสนับสนุนในหลักการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของ กสม. ที่เสนอให้มีกลไกกำกับดูแลหรือสนับสนุนภาคเอกชนให้เคารพต่อหลักการพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชน โดยรัฐควรมีหน้าที่ส่งเสริมให้เอกชนมีความรับผิดชอบต่อสังคมในการลงทุนทั้งไทยและการลงทุนของผู้ลงทุนสัญชาติไทยในต่างประเทศ

(๒.๓) ปัจจุบันประเทศไทยมีการปฏิบัติที่สอดคล้องและส่งเสริมหลักการแห่งสหประชาชาติด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน : การปฏิบัติตามกรอบการคุ้มครอง เคารพ เยียวยา เช่น ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๖๐) จัดทำโดยคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ การกำหนดให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระบุสาระเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในรายงานประจำปี พระราชบัญญัติ

ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดให้มีการจัดทำประเมินผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และประเทศไทยควรผลักดันมาตรการเพิ่มเติมเพื่อให้มีการนำหลักการดังกล่าวมาปฏิบัติ อาทิ

- การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการแห่งสหประชาชาติด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน : การปฏิบัติตามกรอบการคุ้มครอง เคารพ เยียวยา โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงการต่างประเทศ

- การผลักดันให้เอกชนมีมาตรการที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

- การมียุทธศาสตร์การลงทุนของประเทศที่ระบุสาระเรื่องสิทธิมนุษยชนไว้ด้วย

ทั้งนี้ หน่วยงานรัฐจำเป็นต้องร่วมมือกับเอกชนเพื่อผลักดันให้เกิดรูปธรรม และในเวทีระหว่างประเทศ ประเทศไทยสามารถแสดงบทบาทนำในกลไกระดับภูมิภาค เช่น การผลักดันให้มีการรับรองเอกสารเรื่องการประกอบธุรกิจและสิทธิมนุษยชน เบื้องต้น

นอกจากนี้ กระทรวงพาณิชย์ยังได้มีการส่งเสริมพัฒนาผู้ประกอบการ โดยมีการสร้างความตระหนักให้ผู้ประกอบการเห็นถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมผ่านการอบรมสัมมนาและการจัดกิจกรรม รวมทั้งมีการจัดประกวดและมอบรางวัลธรรมาภิบาลดีเด่นทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ

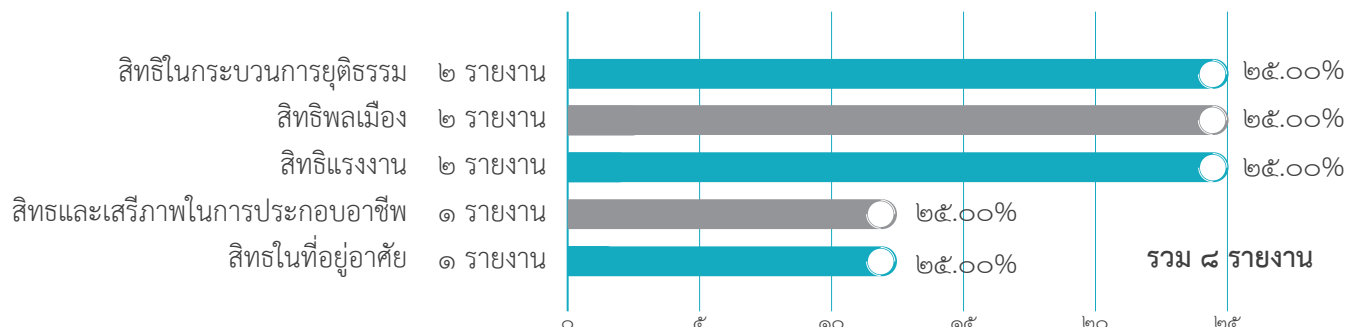
๓) การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย

กสม. ได้ติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย โดยได้แจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับไปพิจารณาดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยในปี ๒๕๕๙ กสม. ได้ติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย ดังนี้

๓.๑) การติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

กสม. ได้ติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนของ กสม. และสามารถยุติการติดตามได้ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๘ รายงาน จำแนกตามประเภทสิทธิ พบว่า สิทธิในกระบวนการยุติธรรม สิทธิพลเมือง และสิทธิแรงงาน ประเภทสิทธิละ ๒ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐ สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ และสิทธิในที่อยู่อาศัย ประเภทสิทธิละ ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๑๓

แผนภาพที่ ๑๓ การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำแนกตามประเภทสิทธิ

จากผลการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๘ รายงานข้างต้น พบว่า เป็นกรณีที่บุคคลหรือหน่วยงานได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายทั้งหมดหรือบางส่วน หรือได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือรับทราบ หรือแจ้งข้อพิจารณาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายให้ กสม. ได้รับทราบแล้วทั้งหมด โดยมีผลการดำเนินการของบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่น่าสนใจ ดังนี้

รายงานฯ ที่ ๕๔๘/๒๕๕๘ เรื่อง สิทธิและสถานะบุคคล กรณีกล่าวอ้างว่านายทะเบียนท้องถิ่นเขตตลิ่งชันไม่ดำเนินการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านให้กับผู้ร้องโดยไม่เป็นธรรม

ประเด็นคำร้อง

ผู้ร้องเรียนต่อ กสม. ว่า ผู้ร้องเกิดเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๒๔ ที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี โดยมีสูติบัตรและพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่ยืนยันการเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของ นาง ก. บุคคลสัญชาติไทย และ นาย จ. บุคคลสัญชาติเยอรมัน ผู้ร้องได้ดำเนินการยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยได้ไปติดต่อยื่นคำร้องขอที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตตลิ่งชัน ตั้งแต่วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ แต่ผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นและนายทะเบียนท้องถิ่นเขตตลิ่งชันไม่ดำเนินการเพิ่มชื่อผู้ร้องในทะเบียนบ้านเลขที่ดังกล่าวและไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้ร้องทราบ ผู้ร้องเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงร้องเรียนเพื่อขอให้ตรวจสอบและขอให้เร่งรัดการพิจารณาคำร้องขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านให้กับผู้ร้องต่อไป

การดำเนินการของ กสม.

กสม. พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องเรียนผู้ร้องได้รับการเพิ่มชื่อในฐานะคนไทยที่เกิดในต่างประเทศและได้รับบัตรประจำตัวประชาชนแล้ว เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ จึงเห็นควรยุติเรื่อง เนื่องจากปัญหาตามคำร้องเรียนได้รับการแก้ไขแล้ว อย่างไรก็ตาม เห็นควรมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายต่อผู้อำนวยการทะเบียนกลาง นายทะเบียนกรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการเขตตลิ่งชัน ในฐานะนายทะเบียนท้องถิ่นเขตตลิ่งชันให้พิจารณาปรับปรุงการให้บริการ กำชับบุคลากรให้ปฏิบัติหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนอย่างเต็มความสามารถและเป็นมืออาชีพ โดยดำเนินการภายใน ๑๘๐ วัน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

(๑) การปฏิบัติงานของนายทะเบียนท้องถิ่นเขตตลิ่งชันควรให้คำแนะนำที่ไม่เป็นการผลักภาระให้แก่ประชาชนในการดำเนินการยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน โดยกรณีตามคำร้องเรียนการแนะนำให้ผู้ร้องไปดำเนินการจัดทำหนังสือเดินทางฉบับใหม่ เพียงเพื่อใช้ในการพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคล ทำให้ผู้ร้องเสียสิทธิอันพึงมีพึงได้ในฐานะบุคคลสัญชาติไทยเป็นระยะเวลา ๒ ปี แม้ว่ากรณีนี้ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง นายทะเบียนกรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการเขตตลิ่งชัน ในฐานะนายทะเบียนท้องถิ่นเขตตลิ่งชัน ควรกำชับการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรให้ตระหนักถึงการบริการประชาชน โดยต้องมีความพร้อม มีความเป็นมืออาชีพ สามารถที่จะให้คำแนะนำ หรือมีความเห็นเสนอต่อผู้มีอำนาจหน้าที่และประชาชนที่มาติดต่อได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ตามกระบวนการที่กฎหมายบัญญัติไว้ทุกประการ

(๒) ขอให้มีการฝึกอบรมด้านกฎหมายให้ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรในทุกระดับให้เข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ภายใน ๑๘๐ วัน โดยการปฏิบัติงานต้องอ้างอิงกฎหมายที่ใช้ในการพิจารณาออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องการทะเบียนราษฎรอย่างน้อย ๔ ฉบับ ได้แก่ (๑) กฎหมายว่าด้วยสัญชาติ (๒) กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร (๓) กฎหมายว่าด้วยการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และ (๔) กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

(๓) ให้สำนักทะเบียนกลางแจ้งเวียนไปยังทุกสำนักทะเบียน พร้อมทั้งควรมีการจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติ ในกรณีที่จะมีการพิจารณากำหนดสถานะบุคคลในทุกกรณี โดยควรมีการอ้างอิงบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานทะเบียนราษฎรในการปฏิบัติงานให้ผู้ปฏิบัติงานด้านทะเบียนราษฎรโดยตรง

(๔) มีข้อเสนอไปยังผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ให้ปรับปรุงแก้ไขระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ในส่วนการแปลเอกสารภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย ซึ่งกำหนดให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้รับรองคำแปล ซึ่งกรณีดังกล่าวถือเป็นภาระแก่ประชาชน จึงควรดำเนินการแก้ไข พร้อมทั้งประสานงานไปยังสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีผู้สอนภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ทราบถึงบทบาทที่จะนำความรู้ภาษาต่างประเทศมาเปิดการเรียนการสอน หรือให้บุคลากรพิจารณาดำเนินการแปลและรับรองความถูกต้องของคำแปล

เอกสารภาษาต่างประเทศ โดยอาจใช้แนวทางของกระทรวงการต่างประเทศเป็นหลักการให้มีมาตรฐานเดียวกัน ถือเป็นการช่วยเหลือและให้บริการกับสังคมได้ทั่วถึง

ผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๑) กรุงเทพมหานคร มีหนังสือ ที่ กท ๐๔๐๖/๔๕๓๙ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๘ แจ้งว่า ได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของ กสม. แล้ว ดังนี้

(๑.๑) จัดอบรมหัวหน้าฝ่ายทะเบียนตามโครงการพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร ตามสายวิชาชีพสายงานทะเบียน ซึ่งได้อบรมการจัดการปัญหาด้านสถานะและการแก้ไขปัญหาทางทะเบียนให้แก่หัวหน้าฝ่ายทะเบียน เมื่อวันที่ ๒๘ - ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง

(๑.๒) การอบรมบุคลากรของฝ่ายทะเบียนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จะกำหนดหลักสูตรเกี่ยวกับการจัดทำคำสั่งทางปกครองตามข้อเสนอแนะของ กสม. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำคำสั่งทางปกครองได้ถูกต้องครบถ้วน

(๑.๓) มีหนังสือกำกับสำนักงานเขตให้ควบคุม กำกับ ดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย และในการมีคำสั่งทางปกครองจะต้องระบุข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายและเหตุผลที่สนับสนุนการใช้ดุลพินิจในการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ชัดเจน รวมทั้งการเรียกพยานหลักฐานให้คำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการและความสามารถของผู้ร้องประกอบการพิจารณาด้วย

(๒) สำนักทะเบียนกลาง มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๑๓๔๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ แจ้งผลการดำเนินการซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายของ กสม. ว่า กรณีเจ้าหน้าที่ปฏิเสธการให้บริการด้านทะเบียนแก่ประชาชนหรือใช้เวลาในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต หรือเรียกพยานเอกสาร หรือสอบสวนพยานบุคคลเกินความจำเป็นนั้น สำนักทะเบียนกลางได้ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้แก้ไขปัญหาและกำหนดแนวทางปฏิบัติให้สำนักทะเบียนต่าง ๆ ดังนี้

(๒.๑) มีการออกนิเทศงานและตรวจติดตามงานทะเบียนของสำนักทะเบียนต่าง ๆ ประจำปี เพื่อแนะนำการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนให้ถูกต้องและเป็นแนวทางเดียวกัน

(๒.๒) สำนักทะเบียนกลางได้แจ้งเวียนเพื่อชักจูงแนวทางปฏิบัติให้กับสำนักทะเบียนทุกแห่งเป็นประจำรวมทั้งกำกับให้นายทะเบียนและผู้ปฏิบัติงานไม่ให้ปฏิเสธการให้บริการประชาชน

(๒.๓) ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๙๖ ซึ่งกำหนดให้กรณีเด็กเกิดต่างประเทศให้นำเอกสารรับรองการเกิดของประเทศดังกล่าวแปลเป็นภาษาไทย และรับรองการแปลโดยกระทรวงการต่างประเทศนั้น เป็นการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๘ วรรคสอง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของเด็กจะได้มีหลักฐานการเกิดที่ถูกต้องและได้รับการยอมรับตามกฎหมายไทย และสามารถใช้แทนสูติบัตรได้ ส่วนหลักฐานประเภทอื่นได้กำกับสำนักทะเบียนต่าง ๆ ว่าไม่ต้องให้กระทรวงการต่างประเทศรับรองการแปล

(๓) สำนักงานเขตตลิ่งชัน มีหนังสือ ที่ กท ๕๙๐๒/๘๙๗ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ แจ้งผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของ กสม. ดังนี้

(๓.๑) จัดประชุมอบรมให้ความรู้ด้านทะเบียนราษฎรจำนวน ๔ ครั้ง

(๓.๒) ดำเนินการอائبทบัญญัติที่ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างครบถ้วน โดยเฉพาะกฎหมายหลักและกฎหมายที่ใช้ในการพิจารณาออกคำสั่งทางปกครอง ในกรณีมีการขอเพิ่มชื่อบุคคล และการกำหนดสัญชาติไทย

(๓.๓) จัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติในการให้บริการประชาชนด้านทะเบียนราษฎร

รายงานฯ ที่ ๔๙๐-๔๙๑/๒๕๕๘ เรื่อง สิทธิและสถานะบุคคลอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิแรงงาน กรณีศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเชียงใหม่ไม่ให้การรับรองว่าเป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน เนื่องจากไม่มีสัญชาติไทย (รวม ๒ รายงาน)

ประเด็นคำร้อง

ผู้ร้อง ๒ ราย ได้ร้องเรียนต่อ กสม. ว่า ผู้ร้องทั้งสองเป็นชาวไทใหญ่ได้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ โดยผู้ร้องที่ ๑ ได้ฝึกอาชีพแผนกผู้ประกอบอาหารไทย ระหว่างวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗ และผู้ร้องที่ ๒ ได้ฝึกอาชีพแผนกการตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีเบื้องต้น ระหว่างวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ผู้ร้องทั้งสองคนได้รับการฝึกอบรมในหลักสูตรเตรียมเข้าทำงาน ณ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเชียงใหม่ ตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ และได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากองค์การแพลน ประเทศไทย ภายหลังจากจบหลักสูตร ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเชียงใหม่กลับปฏิเสธที่จะให้วุฒิบัตรรับรองการฝึกอาชีพ เนื่องจากผู้ร้องทั้งสองไม่มีสัญชาติไทย ผู้ร้องเห็นว่าวุฒิบัตรดังกล่าวจะสามารถรับรองการผ่านการฝึกอบรมเพื่อที่ผู้ร้องจะได้ใช้ประโยชน์ในการทำงานหาเลี้ยงชีพ จึงร้องเรียนต่อ กสม. เพื่อขอให้ตรวจสอบ

การดำเนินการของ กสม.

กสม. พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรมิข้อเสนอแนะเชิงนโยบายไปยังศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเชียงใหม่ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และกระทรวงแรงงาน เพื่อพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

ควรมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงสิทธิในการฝึกอาชีพของคนต่างด้าว คือ ระเบียบกรมพัฒนาฝีมือแรงงานว่าด้วยการฝึกเตรียมเข้าทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘ (๓) ที่กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับการฝึกว่าต้องมีสัญชาติไทย ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีการเรียนการสอนเพื่อทักษะเพื่อเตรียมเข้าทำงาน ประกอบกับประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงควรเปิดโอกาสให้กับบุคคลทุกคนสามารถเข้าถึงหลักสูตรดังกล่าวได้ ดังนั้น รัฐจึงควรกำหนดให้บุคคลทุกคนไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือคนต่างด้าวมีสิทธิเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรดังกล่าวได้อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักประกันสิทธิของทุกคนให้มีความเสมอภาคกันตามกฎหมาย โดยไม่จำแนกตามเชื้อชาติ หรือชาติ หรือเผ่าพันธุ์กำเนิด โดยเฉพาะสิทธิในการได้รับการศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อให้สอดคล้องหลักการที่กำหนดไว้ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๒๖ และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ข้อ ๕ (ฉ) (๕)

ผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

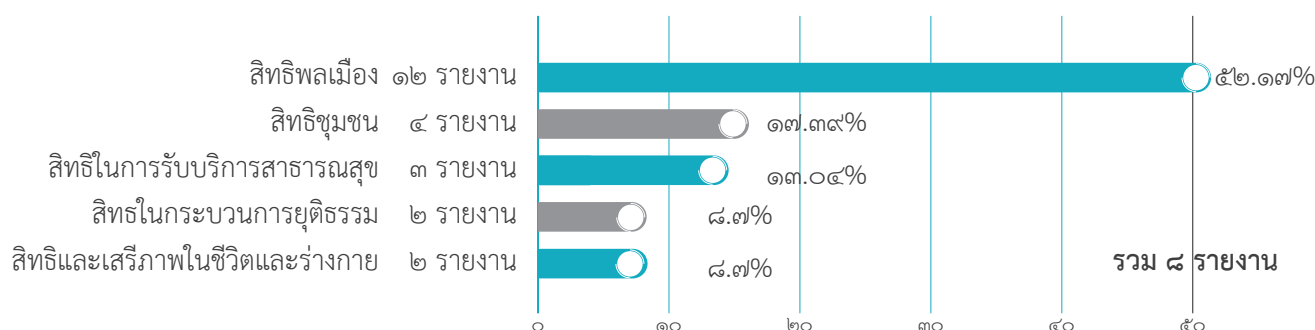
(๑) กระทรวงแรงงาน มีหนังสือ ที่ รง ๐๔๑๑/๑๐๓๓๕ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘ แจ้งว่า กรมพัฒนาฝีมือแรงงานพิจารณาได้ออกระเบียบกรมพัฒนาฝีมือแรงงานว่าด้วยการฝึกเตรียมเข้าทำงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยยกเลิกคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่กำหนดให้ต้องมีสัญชาติไทยแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายของ กสม.

(๒) ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเชียงใหม่ มีหนังสือ ที่ ๐๔๐๖.๑๐.๓/๒๑๔๓ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘ แจ้งว่า กรมพัฒนาฝีมือแรงงานพิจารณาได้ออก ระเบียบกรมพัฒนาฝีมือแรงงานว่าด้วยการฝึกเตรียมเข้าทำงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยยกเลิกคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่กำหนดให้ต้องมีสัญชาติไทยแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายของ กสม. แล้ว

๓.๒) การติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

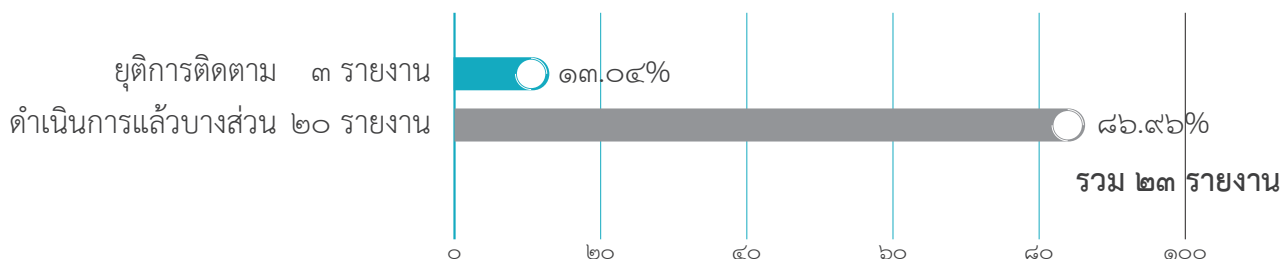
กสม. ได้ติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนของ กสม. และสามารถยุติการติดตามได้ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๒๓ รายงาน จำแนกตามประเภทสิทธิ พบว่า สิทธิพลเมือง ๑๒ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๑๗ สิทธิชุมชน ๔ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๓๙ สิทธิในการรับบริการทางสาธารณสุข ๓ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐๔ สิทธิในกระบวนการยุติธรรมและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย ประเภทสิทธิละ ๒ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗ รายละเอียดแผนภาพที่ ๑๔

แผนภาพที่ ๑๔ การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำแนกตามประเภทสิทธิ

จากผลการติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๒๓ รายงานข้างต้น จำแนกตามสาเหตุการยุติเรื่อง พบว่า เป็นเรื่องที่ยุติการติดตาม จำนวน ๓ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐๔ และมีการดำเนินการแล้วบางส่วน จำนวน ๒๐ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๙๖ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๑๕

แผนภาพที่ ๑๕ การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำแนกตามสาเหตุการยุติเรื่อง

ผลจากการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีกรณีที่น่าสนใจ อาทิ

รายงานฯ ที่ ๑๐๕๘/๒๕๕๘ เรื่อง สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในการประกาศสงครามต่อผู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด เมื่อปี ๒๕๔๖ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนและส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนในวงกว้าง

ประเด็นคำร้อง

ผู้ร้องจำนวนมากได้ร้องเรียนต่อ กสม. เพื่อขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า ได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ความเสียหายจากการถูกยึดและอายัดทรัพย์สิน ความเสียหายต่อเสรีภาพ เช่น ถูกอุ้มหายตัวไป หายสาบสูญ เป็นต้น รวมทั้ง ความเสียหายต่อเกียรติยศชื่อเสียงของครอบครัว อันเนื่องมาจากการดำเนินนโยบายปราบปรามยาเสพติดในสมัยพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี

การดำเนินการของ กสม.

กสม. พิจารณาคำร้องแล้วเห็นว่า การกำหนดและประกาศนโยบายในการทำสงครามขั้นแตกหักกับยาเสพติด ในสมัยพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี และการที่หน่วยงานและเจ้าหน้าที่รัฐนำนโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ ก่อให้เกิดผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนหรือไม่ อย่างไร ซึ่ง กสม. ตรวจสอบแล้วเห็นว่า การที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ได้ประกาศนโยบายทำสงครามต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดเมื่อปี ๒๕๔๖ ถือได้ว่าเป็นการกำหนดนโยบาย ของผู้บริหารประเทศ ซึ่งเป็นการจูงใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่เข้าใจว่ามีอำนาจที่จะจัดการทุกรูปแบบแม้แต่การใช้ความรุนแรงเพื่อให้ปัญหายาเสพติดหมดสิ้นไป และหากผู้ปฏิบัติไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายได้ ย่อมต้อง ได้รับผลกระทบต่อดำรงหน้าที่ราชการ อันนำมาซึ่งเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้นำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติต่อประชาชน เกินสมควรแก่เหตุ จนเกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชนเป็นจำนวนมาก ซึ่งความสูญเสียดังกล่าว ถือเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ชีวิตและเสรีภาพของประชาชนที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครองไว้ อันเป็นการละเมิด สิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงและเกิดขึ้นเป็นวงกว้างอย่างเป็นระบบเข้าข่ายการกระทำที่เป็น “อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ” ตามธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วย ศาลอาญาระหว่างประเทศ อีกทั้งการใช้ความรุนแรงในลักษณะดังกล่าวโดยไม่มีการนำเข้าสู่ กระบวนการยุติธรรม มิได้มีการเปิดเผยความจริง ผู้กระทำไม่ต้องรับผิดชอบ และปราศจากการแก้ไขเยียวยาจากภาครัฐ อย่างจริงจัง เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของความแตกแยกของคนในชาติ สมควรที่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง จะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในกรณีต่าง ๆ จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการ ปรับปรุงกฎหมายไปยังคณะรัฐมนตรี ดังนี้

ข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

(๑) คณะรัฐมนตรีโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สมควรดำเนินการเพื่อคืนความเป็นธรรมให้แก่ผู้เสียหายและครอบครัว หรือญาติของผู้เสียหาย มีแนวทางดำเนินการ ๓ ประการ ได้แก่ (๑) การทำความจริงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ปรากฏ (๒) การเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายและครอบครัว และ (๓) การนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ได้แก่ เสนอผลการตรวจสอบกรณีนี้ให้ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงตามอำนาจหน้าที่ โดยรื้อฟื้นการสอบสวนคดีที่เกิดขึ้นพิจารณา ความเป็นไปได้ในการเสนอเรื่องดังกล่าวไปสู่ศาลอาญาระหว่างประเทศ (International Criminal Court)

(๒) คณะรัฐมนตรีโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรัฐสภา ควรดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อคุ้มครองสิทธิของ ผู้ได้รับผลกระทบจากนโยบายของรัฐ และเพื่อป้องกันมิให้เกิดนโยบายที่อาจเปิดโอกาสให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือเป็นสาเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชนในลักษณะเดียวกันนี้ขึ้นอีกในอนาคต ได้แก่ การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมซึ่ง เป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติเพื่อปรับปรุงระบบการสืบสวนสอบสวนของพนักงานสอบสวนในคดีเกี่ยวกับการกระทำอันเป็น การละเมิดสิทธิมนุษยชน การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยใน คดีอาญา การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และการฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ดูแลป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้มีความเข้าใจและมีจิตสำนึกที่เคารพต่อสิทธิมนุษยชน

(๓) คณะรัฐมนตรีโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรัฐสภา ควรดำเนินการเพื่อพัฒนามาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน จากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ พิจารณาดำเนินการให้สัตยาบันธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยการถูกบังคับโดยเร็ว

เร่งรัดการออกกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับให้บุคคลสูญหาย และทบทวนกฎหมายหลัก กฎหมายลำดับรอง คำสั่ง และวิธีการ/แนวปฏิบัติในความรับผิดชอบที่อาจขัดหรือแย้งกับการคุ้มครองบุคคลจากการถูกกระทำทรมานโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการคุ้มครองมิให้บุคคลถูกบังคับให้สูญหาย ตามอนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

(๔) คณะรัฐมนตรีโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อภาพลักษณ์ด้านสิทธิมนุษยชน และกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ ได้แก่ เสนอข้อมูลการดำเนินการของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงในกรณีการทำสงครามขึ้นแตกหักกับยาเสพติดในการจัดทำรายงานของประเทศไทยตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และในรายงานประเทศตามกระบวนการ UPR ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

ผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ รับทราบรายงานผลการพิจารณาคำร้องเพื่อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายของ กสม. และมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักรับไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงมหาดไทย สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอดังกล่าวและสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ รับทราบสรุปผลการพิจารณาดำเนินการตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ สรุปสาระสำคัญได้ว่า คณะกรรมการอิสระตรวจสอบ ศึกษา และวิเคราะห์การกำหนดนโยบายปราบปรามยาเสพติดให้โทษและการนำนโยบายไปปฏิบัติจนเกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ชื่อเสียง และทรัพย์สินของประชาชน ได้มีการเปิดเผยข้อมูลจากรายงานการตรวจสอบต่อสาธารณชนแล้วเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เห็นด้วยกับข้อเสนอของ กสม. ที่จะให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาจ่ายค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย ครอบครัวหรือญาติของผู้เสียหาย การดำเนินคดีอาญาทั่วไปกับผู้เกี่ยวข้อง หรือความผิดเกี่ยวกับการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ สามารถดำเนินการได้หากมีพยานหลักฐานเพียงพอ สำหรับการพิจารณาให้หรือฟื้นการสอบสวนคดีที่เกิดขึ้นในคดีที่พนักงานสอบสวนได้สรุปสำนวนคดีเสนอให้ส่งการสอบสวน หากมีพยานหลักฐานใหม่ก็สามารถหรือฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ กรณีให้เสนอเรื่องดังกล่าวซึ่งเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมต่อมนุษยชาติไปสู่ศาลอาญาระหว่างประเทศ ข้อเสนอดังกล่าวเป็นเรื่องละเอียดอ่อนเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ เห็นควรให้คณะรัฐมนตรีตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาโดยเฉพาะ เพื่อให้เกิดความรอบคอบในทุกด้าน เห็นควรให้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในเรื่องที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้คัดสำเนาสำนวนการสอบสวนทั้งสำนวน และการมอบหมายให้พนักงานอัยการเข้าร่วมทำการสอบสวนกับพนักงานสอบสวนในคดีร้ายแรงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพรับข้อเสนอดังกล่าวไว้พิจารณาปรับปรุงพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๒๐ (๓) และมาตรา ๒๒ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้ยกร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการการริบทรัพย์สินคดียาเสพติดแล้ว รัฐบาลไทยได้ลงนามในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ ซึ่งอยู่ระหว่างเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้สัตยาบัน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้ดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการทรมานการบังคับให้สูญหาย รวมทั้งกฎหมายระดับรอง แนวปฏิบัติต่าง ๆ และการอบรมเผยแพร่ความรู้ ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว และได้เสนอร่างดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป และรายงานการปฏิบัติตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights-ICCPR) มีการนำเสนอและจัดส่งให้ UN เรียบร้อยแล้ว สำหรับรายงานตามกระบวนการ UPR เป็นกรอบกว้างและมีหลายเรื่องที่จะต้องรายงาน และมีข้อจำกัดว่ารายงานจะต้องมีเนื้อหาไม่เกิน ๒๐ หน้า จึงต้องคัดเลือกเฉพาะประเด็นสำคัญ และรายงานจะต้องเป็นสถานการณ์ปัจจุบัน

รายงานฯ ที่ ๑๑๘๙/๒๕๕๘ เรื่อง ขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีกล่าวอ้างว่าประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๕ เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับการยุติธรรมทางอาญากระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ประเด็นคำร้อง

ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อ กสม. ว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๕ เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับการยุติธรรมทางอาญาว่าด้วยการยุติธรรมทางคดีอาญา กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐

การดำเนินการของ กสม.

กสม. พิจารณาคำร้องแล้วเห็นว่า กสม. ไม่อาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เนื่องจากขณะนี้ไม่มีกฎหมายบัญญัติกฎหมายใดให้อำนาจ กสม. ในการเสนอเรื่องฟ้องคดีต่อศาล อย่างไรก็ตาม ในประเด็นเกี่ยวกับการพิมพ์ลายนิ้วมือของผู้ถูกกล่าวหาเป็นขั้นตอนหรือกระบวนการหนึ่งซึ่งมีความจำเป็นต่อกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพิสูจน์ทราบตัวบุคคล ว่าบุคคลซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา เคยทำความผิดมาก่อนหรือเคยต้องโทษสำหรับความผิดอื่นมาก่อนหรือไม่ และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานเพื่อนำมาพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ซึ่งถูกกล่าวหาในคดีอาญา แต่เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๕ กำหนดไว้เพียงอำนาจของพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐานและอำนาจของเจ้าพนักงานในการออกคำสั่งให้พิมพ์ลายนิ้วมือเท่านั้น โดยไม่มีบทบัญญัติใดกำหนดไว้อย่างชัดเจนให้เจ้าพนักงานมีอำนาจให้ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาพิมพ์ลายนิ้วมือได้ในกรณีซึ่งถูกกล่าวหาว่านั้นชัดเจนโดยไม่มีเหตุอันสมควร อันก่อให้เกิดปัญหาในการตรวจสอบประวัติบุคคลได้ เห็นควรให้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี ดังนี้

ข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

เห็นควรกำหนดเพิ่มเติมว่าในกรณีผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา ซึ่งมีหน้าที่พิมพ์ลายนิ้วมือตามคำสั่งของเจ้าพนักงานชัดเจนโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจให้ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาพิมพ์ลายนิ้วมือได้

ผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๑) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือที่ นร ๐๕๐๓/๔๖๓๕๓ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ แจ้งว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ รับทราบข้อเสนอแนะของ กสม. และมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักรับไปพิจารณาร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานศาลยุติธรรม และสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางความเหมาะสมของข้อเสนอแนะดังกล่าว และสรุปรวบรวมผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวมแล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

(๒) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๔๔๐๑ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๙ แจ้งว่า กระทรวงยุติธรรมได้พิจารณาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายของ กสม. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาและจัดทำรายงานผลการพิจารณาเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙ รับทราบผลการพิจารณาดำเนินการของกระทรวงยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๒.๑) กระทรวงยุติธรรมรายงานผลว่า ได้จัดการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้แทนจาก

สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๙ โดยที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่า กฎหมายที่บังคับอยู่ในปัจจุบันมีการดำเนินการเกี่ยวกับการพิมพ์ลายนิ้วมือและการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญาที่ครอบคลุมแล้ว ทั้งในส่วนของการกำหนดหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญาพิมพ์ลายนิ้วมือ และกำหนดหน้าที่ออกคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๒๕ สามารถนำมาบังคับใช้ได้โดยไม่ต้องมีความขัดแย้งกัน ทั้งนี้ หากผู้ถูกกล่าวหาขัดขืนไม่พิมพ์ลายมือต้องได้รับโทษทางอาญากำหนดระหว่างโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นผลร้ายต่อผู้ถูกกล่าวหามากกว่าการพิมพ์ลายนิ้วมือ ที่ประชุมจึงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การปรับปรุงกฎหมายตามข้อเสนอเพื่อให้เจ้าพนักงานมีอำนาจบังคับผู้ต้องหาจะทำให้กฎหมายมีสภาพบังคับมากเกินไป โดยเป็นกรณีที่กระทบสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของบุคคล จึงไม่มีความจำเป็นต้องมีการปรับปรุงกฎหมายในขณะนี้

(๒.๒) สำนักงานอัยการสูงสุดเห็นว่า ในปัจจุบันกฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการดำเนินการให้ได้มาซึ่งลายพิมพ์นิ้วมือเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อรู้ตัวผู้กระทำความผิดพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ การกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานให้สามารถออกคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญาพิมพ์ลายนิ้วมือ รวมทั้งการกำหนดโทษทางอาญาในกรณีฝ่าฝืนคำสั่งที่ครอบคลุมแล้ว ในขณะนี้จึงยังไม่มีมีความจำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายในประเด็นดังกล่าว

(๒.๓) สำนักงานศาลยุติธรรมพิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วยกับรายงานผลการพิจารณาตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๒๕ เรื่องการดำเนินการเกี่ยวกับการยุติธรรมทางอาญาตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

(๒.๔) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พิจารณาแล้วเห็นว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๒๕ เรื่องการดำเนินการเกี่ยวกับการยุติธรรมทางอาญาว่าด้วยการยุติธรรมทางคดีอาญาเป็นกฎหมายเฉพาะที่กำหนดให้ผู้ต้องหา มีหน้าที่ต้องพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า ตามคำสั่งของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน และกำหนดโทษฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงานดังกล่าวไว้ ประกอบกับมาตรา ๑๓๒ (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจในการพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ ลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลาย น่าจะกระทำให้คดีกระจ่างขึ้น ดังนั้น จึงเห็นว่าบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติครอบคลุมเรื่องการดำเนินการเกี่ยวกับการพิมพ์ลายนิ้วมือและการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังไว้ชัดเจนแล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการพิมพ์ลายนิ้วมือเพื่อเพิ่มอำนาจเจ้าพนักงานแต่ประการใด ซึ่งสอดคล้องกับผลการพิจารณาและมติที่ประชุมเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๙

๓.๒ งานด้านการเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย และกฎ

กสม. ได้ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมีข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎ เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๔๐ เรื่อง รายละเอียดตามตารางที่ ๖

ตารางที่ ๖ รายละเอียดการเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย และกฎในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

ที่	ประเภทสิทธิ	เรื่อง
๑	สิทธิในกระบวนการยุติธรรม	กรณีร้องเรียนว่าผู้ต้องขังป่วย แต่ยังไม่ได้รับการรักษาพยาบาลตามสิทธิขั้นพื้นฐาน
๒	สิทธิในกระบวนการยุติธรรม	กรณีผู้ต้องหาในคดีความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ขอความช่วยเหลือให้ได้รับสิทธิตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑

ที่	ประเภทสิทธิ	เรื่อง
๓	สิทธิในกระบวนการยุติธรรม	กรณีกล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อแสลงข้าวการจับกุม ทำให้ได้รับความเสียหายต่อเกียรติยศและชื่อเสียง
๔	สิทธิในกระบวนการยุติธรรม	กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาที่ถูกดำเนินคดีหลายคดีในเวลาเดียวกันเป็นเหตุให้ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวเป็นเวลานาน
๕	สิทธิในกระบวนการยุติธรรม	กรณีได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
๖	สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย และสิทธิในกระบวนการยุติธรรม	กรณีกล่าวอ้างว่าถูกเจ้าหน้าที่ทหารควบคุมตัวและทำร้ายร่างกาย
๗	สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย สิทธิในกระบวนการยุติธรรม เสรีภาพในเคหสถาน สิทธิในเกียรติยศ ชื่อเสียงและความเป็นอยู่ส่วนตัว และสิทธิในทรัพย์สิน	กรณีการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในการประกาศสงครามต่อผู้ยาเสพติด
๘	สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย	กรณีกล่าวอ้างว่าถูกอาจารย์ล้วงละเมิดทางเพศ
๙	สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย	กรณีถูกเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมาทำร้ายร่างกายจนได้รับบาดเจ็บสาหัส
๑๐	สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย	ข้อเสนอแนะนโยบายการคุ้มครองสิทธิที่จะมีชีวิตอย่างปลอดภัยบนท้องถนน
๑๑	สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย	กรณีกล่าวอ้างว่าการเสียชีวิตของผู้ต้องสงสัยก่อเหตุความไม่สงบในพื้นที่ตำบลดงขญอ อำเภอนะบือ จังหวัดนราธิวาส อาจเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ
๑๒	สิทธิพลเมือง	กรณีขอความช่วยเหลือให้ชาวพม่าที่อพยพหนีภัยสงครามเข้ามาในประเทศไทย
๑๓	สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง	กรณีชาวโรฮิงญาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานไม่ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานและสถานะบุคคล
๑๔	สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง	กรณีขอให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนภายหลังเหตุการณ์รัฐประหาร
๑๕	สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และการปฏิบัติไม่เป็นธรรม	กรณีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑
๑๖	สิทธิพลเมืองอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย	กรณีประธานสโมสรบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด จักรวรรดิ ๕ คนที่ก่อเหตุวิวาทข่มขู่กับนักมวยมืออาชีพในงานสงกรานต์
๑๗	สิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน	กรณีกล่าวอ้างว่าไม่สามารถลาออกจากสมาชิกกองทุนเงินสะสมก่อนออกจากงาน หรือเกษียณอายุได้ ทำให้เดือดร้อน
๑๘	สิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน	กรณีไม่สามารถถอนเงินฝากในบัญชีของธนาคารแหลมทอง สาขาโศกได้
๑๙	สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินและสิทธิทางเศรษฐกิจอันเกี่ยวกับสิทธิชุมชน	กรณีชาวชุมชนเลื่อนฤทธิ์ร้องเรียนว่าได้รับผลกระทบจากการบริหารจัดการพื้นที่อาศัยของบริษัท ชุมชนเลื่อนฤทธิ์ จำกัด และขอให้มีการบัญญัติเรื่องสิทธิชุมชนไว้ในรัฐธรรมนูญ
๒๐	สิทธิชุมชน	กรณีขอให้ตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยแร่ พ.ศ. ซึ่งมีสาระสำคัญที่อาจกระทบถึงสิทธิของชุมชน
๒๑	สิทธิชุมชน	กรณีการดำเนินงานของบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่อำเภอสำโรง (Samrong) และจงกล (Chongkal) ในจังหวัดโอตอร์ เมียนเจย (Oddar Meanchey) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของกัมพูชา

ที่	ประเภทสิทธิ	เรื่อง
๒๒	สิทธิชุมชน	กรณีได้รับความเดือดร้อนจากโรงงานปั่นหินผสมยางมะตอยในพื้นที่ตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
๒๓	สิทธิชุมชน	กรณีโครงการก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าแรงสูงในพื้นที่จังหวัดน่าน เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการเหมืองและโรงไฟฟ้าพลังความร้อนหงสาลีกไนต์สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
๒๔	สิทธิชุมชน	กรณีได้รับผลกระทบจากโครงการขุดลอกคลองสำแดง ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง
๒๕	สิทธิชุมชน	กรณีได้รับผลกระทบจากการไล่อื้อที่พักอาศัยเพื่อทำการประมงในพื้นที่อ่าวมะม่วง เกาะบุโหลนเล ตำบลปากน้ำ อำเภอลงู จังหวัดสตูล
๒๖	สิทธิชุมชน	กรณียื่นเกี่ยวกับการปกป้องคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชน
๒๗	สิทธิชุมชน	กรณีการแก้ไขกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัด
๒๘	สิทธิชุมชน	กรณีคัดค้านโครงการทำเรื่อน้ำลึกที่จังหวัดชุมพร และขอให้ตรวจสอบกระบวนการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
๒๙	สิทธิชุมชน	กรณีได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์น้ำมันดิบของบริษัท พีทีที โกลเบลคเคมคอล จำกัด (มหาชน) รั่วไหลที่จังหวัดระยอง
๓๐	สิทธิชุมชนและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ	กรณีกล่าวอ้างว่าชาวประมงพื้นบ้านได้รับผลกระทบจากการประกาศใช้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘
๓๑	สิทธิของผู้ต้องขังและสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขจากรัฐ	กรณีการเข้าถึงสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขของผู้ต้องขัง
๓๒	สิทธิสถานะบุคคลอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ	กรณีสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติปลดสิทธิกลุ่มผู้มีปัญหาสถานะบุคคลและสิทธิที่เคยได้รับสิทธิกองทุนฯ จำนวน ๒๐๒,๑๓๙ คน
๓๓	สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ	กรณีกล่าวอ้างว่าโรงพยาบาลปฎิเสธที่จะรับรักษาและทำคลอดบุตรเป็นผลให้บุตรของผู้ร้องเสียชีวิต
๓๔	สิทธิในการศึกษา	ขอให้ติดตามผลการพิจารณากรณีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑ พิจารณาคำขอจัดตั้งศูนย์การเรียนล่าช้า
๓๕	สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา	กรณีกล่าวอ้างว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ออกเอกสารระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ (ปพ.๑) ให้แก่นักเรียนซึ่งสำเร็จการศึกษาจากการจัดการศึกษาโดยครอบครัวล่าช้า
๓๖	สิทธิแรงงาน	กรณีกล่าวอ้างว่าครูของโรงเรียนศรีฟารีดาบารุวิทยา อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ถูกเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม
๓๗	สิทธิสตรี	กรณีส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชน
๓๘	สิทธิเด็ก	กรณีการเข้าตรวจสอบและควบคุมตัวกลุ่มแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่อาศัยอยู่ในชุมชนคอกควาย อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
๓๙	เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ	ขอให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนและเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีกล่าวอ้างว่าสภานานูบาลกรุงเทพมหานคร คิดดอกเบี้ยโดยไม่เป็นธรรม และพระราชบัญญัติโรรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๔

จากผลงานการเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย มีกรณีตัวอย่างที่ กสม. ได้มีข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎหมายเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่น่าสนใจ อาทิ

เรื่อง ย่านเก่ากับการปกป้องคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชน

(๑) ความเป็นมา

กสม. ได้รับเรื่องร้องเรียนเพื่อให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมหลายกรณีเกี่ยวกับย่านเก่าหรือชุมชนดั้งเดิมอันเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ซึ่งมีมรดกทางวัฒนธรรมอันควรค่าแก่การอนุรักษ์เพื่อเป็นความภูมิใจของชาวไทย รวมทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่สามารถทำรายได้ให้กับประเทศจำนวนมาก เช่น กรณีขอให้ตรวจสอบการประกาศขายที่ดินบริเวณชุมชนเวียงนาครเขมมซึ่งอาจจะขายที่ดินให้กับเอกชนเพื่อนำไปพัฒนาเป็นศูนย์การค้า ซึ่งจะมีผลกระทบต่อวัฒนธรรมที่มีมาแต่เดิมของชุมชนในย่านนั้น กรณีฝั่งเมืองรวมของกรุงเทพมหานครที่กำหนดให้พื้นที่ชุมชนประวัติศาสตร์ในพื้นที่เมืองเก่าบริเวณเขตสัมพันธวงศ์ และเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ชาวชุมชนเจริญไชย (ซอยเจริญกรุง ๒๓) ถนนเจริญกรุง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เป็นเขตพาณิชย์กรรม ซึ่งบริเวณดังกล่าวมีอาคารเก่าแก่อายุกว่าหนึ่งร้อยปี มีวิถีชีวิต วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบทอดกันมาเป็นระยะเวลานาน กรณีวัดมังกรกมลาวาส (เล่งเน่ยยี่) ถนนเจริญกรุง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร จะปรับปรุงภูมิทัศน์ในบริเวณวัดด้วยการทุบทำลายพระเจดีย์ทรงไทยและหมู่เจดีย์บริเวณใกล้เคียงโดยรอบที่มีอายุกว่า ๑๒๐ ปี และศาลเจ้ากวางตุ้ง กรณีการพัฒนาเชิงพาณิชย์ด้วยการก่อสร้างอาคารสูงในพื้นที่บริเวณโดยรอบอนุสาวรีย์ครุฑราชวิชัย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่เคารพบูชาของประชาชนทั่วไป เป็นต้น นอกจากนี้ ยังปรากฏข่าวทางสื่อสารมวลชนหรือทางสื่อสังคมออนไลน์เกี่ยวกับปัญหาการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือพัฒนาพื้นที่ในบริเวณย่านเก่าที่ตั้งอยู่กระจายอยู่ทั่วประเทศ มีการไล่รื้อย้ายย่านเก่าที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์หรือเป็นอู่วัฒนธรรมออกไป (Gentrification) มีอาคารเก่าหรือย่านเก่าที่สมควรขึ้นบัญชีหรือขึ้นทะเบียนตามกฎหมายได้เป็นจำนวนมาก แต่ยังไม่มีการดำเนินการอย่างเป็นทางการ ทำให้ถูกรื้อถอนเป็นรายวันไปเป็นจำนวนไม่น้อยส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้คน หรือสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ที่อยู่ในอาณาบริเวณเหล่านี้เป็นจำนวนไม่น้อย

(๒) เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลทำให้ที่ดินมีราคาสูงขึ้น ทำให้มีการเข้ามาของกลุ่มทุนหรือการพัฒนาพื้นที่โดยเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ ระบบการวางแผนเพื่อการพัฒนาโดยไม่ยึดโยงหรือสอดคล้องกับการอนุรักษ์ย่านเก่า เป็นเหตุให้ย่านเก่าหรือระบบชุมชนดั้งเดิมไม่สามารถดำรงอยู่ได้ แม้ภาคประชาสังคมมีความตระหนักในแนวคิดการคุ้มครองและอนุรักษ์ย่านเก่า แต่อาจไม่มีช่องทางหรืออำนาจขับเคลื่อนให้เป็นรูปธรรม ยิ่งไปกว่านั้น ปัจจุบันกฎหมายที่ใช้กำกับดูแลย่านเก่ามีอยู่อย่างกระจัดกระจาย ไม่เป็นเอกภาพ ไม่มีกฎหมายที่ใช้กำกับดูแลโดยเฉพาะย่านเก่าของประเทศไทย จึงอยู่ในภาวะความเสี่ยงต่อการขาดการอนุรักษ์ และการผลักดันผู้คนเดิมออกไปจากพื้นที่ เดิมผู้คนกลุ่มใหม่ที่มีโอกาสเหนือกว่าเข้ามาแทนที่ อันเป็นประเด็นที่อาจมีความเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นปัญหาสิทธิมนุษยชนในมิติทางวัฒนธรรม (Cultural rights) ดังนั้น กสม. จึงเห็นควรพิจารณาปัญหาดังกล่าวเพื่อมีข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายต่อรัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ย่านเก่าอันเป็นแหล่งของมรดกวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ ได้รับการดูแลรักษาทั้งในแง่ของการอนุรักษ์ และการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในมิติของสิทธิทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights) ข้อ ๑๕ ที่กำหนดให้รัฐภาคีต้องรับรองสิทธิของทุกคนที่จะมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม ปฏิญญาสากลว่าด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรมขององค์การยูเนสโก (Universal Declaration on Cultural Diversity) ข้อเสนอแนะว่าด้วยภูมิทัศน์ย่านประวัติศาสตร์ (UNESCO Recommendation on the Historic Urban Landscape) และอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage) และเพื่อเป็นการสืบสานมรดกวัฒนธรรมของชาติเอาไว้ให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ เป็นสมบัติอันล้ำค่าเพื่อความภูมิใจของชาวไทย ตลอดจนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สู่สายตาของนานาชาติ อันอาจนำไปสู่การเป็นมรดกโลกย่านประวัติศาสตร์

อีกแขนงหนึ่ง ทั้งยังสามารถพัฒนาให้เกิดประโยชน์สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ และการประกอบอาชีพ โดยไม่กระทบกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้คน หรือไปละเมิดสิทธิในทรัพย์สิน ที่อยู่อาศัย อาชีพ ตลอดจนสิทธิทางวัฒนธรรมอีกด้วย

(๓) ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเรียงรายงานดังกล่าว เพื่อให้พิจารณาอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้มีผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

(๔) สารสำคัญของเรื่อง

(๔.๑) สภาพปัญหา

ด้วยเหตุที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งวัฒนธรรมและวิถีการดำรงชีวิตของผู้คนอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ก่อให้เกิดการพัฒนาเมืองใหม่ที่ไม่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ มีการเปลี่ยนแปลงในทางกายภาพของอาคารสิ่งปลูกสร้าง และความเป็นอยู่ของผู้คนในพื้นที่นั้น ๆ ทำให้มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณค่าและเอกลักษณ์ของย่านเก่าหรือชุมชนดั้งเดิมซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชาติ โดยจะเห็นได้จาก รูปแบบของอาคารบ้านเรือนที่มีการดัดแปลงต่อเติมหรือก่อสร้างขึ้นมาใหม่ในรูปแบบที่ดูทันสมัยแต่ไม่กลมกลืนกับสิ่งปลูกสร้างเดิม การเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตและลักษณะเฉพาะของชุมชนดั้งเดิมที่เริ่มจะจางหายไป อาคารสถาปัตยกรรมเก่าแก่ อันทรงคุณค่าซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของย่านเก่าที่ไม่ได้รับการอนุรักษ์ ขาดการดูแลอย่างเหมาะสม หรือถูกรื้อทิ้งไปและถูกแทนที่ด้วยอาคารหรือสิ่งก่อสร้างสมัยใหม่ โดยที่ในปัจจุบันไม่มีกฎหมายเพื่อใช้สำหรับปกป้องดูแลหรืออนุรักษ์พื้นที่ซึ่งเป็นย่านเก่าที่เป็นองค์รวม ขณะนี้มีกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย ๖ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยกฎหมายแต่ละฉบับก็จะมีเจตนารมณ์ที่แตกต่างกัน ไม่มีกฎหมายฉบับใดใช้บังคับได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด แต่ละฉบับมีข้อจำกัดหรือจุดอ่อนในตัวเองที่ต้องอาศัยกฎหมายฉบับอื่นเข้ามาเสริมซึ่งกันและกัน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมีการวางแผนเพื่อการพัฒนาพื้นที่โดยไม่ยึดโยงหรือให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ย่านเก่า และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ราชการส่วนกลางและราชการส่วนท้องถิ่นทำงานไม่ประสานสอดคล้องกันและขาดการบูรณาการระหว่างกัน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ที่ดินมีราคาสูงขึ้น มีการเข้ามาของกลุ่มทุน หรือการพัฒนาพื้นที่โดยเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ ทำให้ระบบชุมชนเดิมไม่สามารถดำรงอยู่ได้ มีการรื้อย้ายย่านเก่าที่เป็นอารยธรรมออกไป (Gentrification) แม้ภาคประชาสังคมและภาควิชาการ มีการร่วมมือกันเพื่อการคุ้มครองและอนุรักษ์ย่านเก่า แต่ไม่มีช่องทางหรืออำนาจในการขับเคลื่อนให้เป็นรูปธรรม จึงต้องแสวงหาความร่วมมือจากภาครัฐซึ่งค่อนข้างยากที่จะประสบความสำเร็จ เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ข้อจำกัดด้านกฎหมายของแต่ละหน่วยงาน ข้อจำกัดด้านงบประมาณ เป็นต้น ในขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้วจะมีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ย่านเก่าที่แยกออกมาจากกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน โดยให้ความสำคัญหรือกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น ประเทศอังกฤษ มีกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถานและพื้นที่ทางโบราณคดี ส่วนการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมที่ใหญ่ยังมีคนอาศัยอยู่หรือใช้ประโยชน์ จะอาศัยกฎหมายผังเมือง โดยมีการขึ้นบัญชีอาคารสำคัญและพื้นที่อนุรักษ์ ซึ่งมีการถ่ายโอนอำนาจให้รัฐบาลท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ประเทศสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน เมื่อ ค.ศ. ๑๙๐๖ (๒๔๔๙) แต่จำกัดเฉพาะที่รัฐมีกรรมสิทธิ์ ต่อมาปี ค.ศ. ๑๙๖๖ (๒๕๐๙) มีกฎหมายอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ชาติ ทำให้สามารถประกาศย่านประวัติศาสตร์ ซึ่งมีการถ่ายโอนอำนาจให้รัฐบาลท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ญี่ปุ่นมีการบูรณาการกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ไว้ในฉบับเดียวกัน เรียกว่ากฎหมายอนุรักษ์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม ซึ่งแบ่งเป็นหลายประเภททั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ มีการขึ้นทะเบียนย่านอนุรักษ์โดยรัฐบาลท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นต้น

(๔.๒) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(๕.๒.๑) เห็นควรให้มีการตรากฎหมายขึ้นมากำกับดูแลย่านเก่าโดยเฉพาะอย่างเป็นระบบ เยี่ยงนานาประเทศ เช่น มาเลเซีย จีน ไต้หวัน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ เป็นต้น โดยมีกรอบหรือโครงสร้างของกฎหมาย อย่างน้อย ดังต่อไปนี้

- หลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนการกำหนดขอบเขตย่านเก่าในเชิงพื้นที่ (heritage site)
- หลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนการขึ้นบัญชีย่านเก่า ซึ่งประจักษ์ได้จากทั้งสภาพทางกายภาพที่โดดเด่น เช่น โครงสร้างของชุมชน ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรม และภูมิทัศน์แวดล้อม และสภาพทางสังคมวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประเพณี และกิจกรรมของชุมชน
- การกำหนดกลไก และหน่วยงานในการบริหาร เช่น การซ่อมแซม การรื้อถอน การใช้ประโยชน์ การพิจารณาารูปแบบของสิ่งก่อสร้างในพื้นที่โดย Technical Review Board เป็นต้น
- วิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกป้อง คุ่มครอง หรืออนุรักษ์ย่านเก่า
- มาตรการจูงใจเพื่อการปกป้อง คุ่มครอง หรืออนุรักษ์ย่านเก่า เช่น มาตรการทางภาษี อสังหาริมทรัพย์ มาตรการการลดหย่อนภาษีที่เสียไปจากการอนุรักษ์ย่านเก่า การโอนสิทธิในการพัฒนาพื้นที่ การลดภาษีเงินได้ของบุคคลหรือนิติบุคคล เป็นต้น

(๕.๒.๒) ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายกำกับดูแลย่านเก่าโดยเฉพาะ ให้นำกฎหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่มาใช้บังคับไปพลางก่อน หรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้รองรับวัตถุประสงค์ดังกล่าว ดังนี้

- มอบหมายคณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ และเมืองเก่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า พ.ศ. ๒๕๔๖ สำรวย่านเก่าที่สำคัญ และมีความเสี่ยงที่จะถูกกระทบจากการพัฒนาพื้นที่ เพื่อจัดลำดับความสำคัญ และมอบหมายให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เช่น การตรากฎกระทรวงเพื่อจัดทำผังเมืองรวมชุมชน ตัวอย่างเช่น กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมชุมชนปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. ๒๕๕๘ กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมชุมชนลาดบัวหลวง – สามเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้น และ/หรือการออกข้อบัญญัติของท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น เทศบัญญัติเทศบาลตำบลเชียงคาน เรื่อง กำหนดประเภท ลักษณะ แบบ รูปทรง ระยะเวลาหรือระดับของอาคาร และบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทในท้องที่เทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลสว่างแดนดิน เรื่อง การอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งมรดกโลก บ้านเชียง บ้านดอนธงชัย พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้น

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ย่านเก่าโดยอาศัยพระราชบัญญัติเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติเพื่อการส่งเสริมและอนุรักษ์ย่านเก่า

๓.๓ งานด้านการดำเนินการด้านกฎหมาย

กสม. ได้ดำเนินการด้านกฎหมาย ประกอบด้วย การจัดทำกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของ กสม. การดำเนินคดีปกครอง และการดำเนินคดีอาญา ดังนี้

๓.๓.๑ การจัดทำกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของ กสม.

กสม. ได้ยกร่างกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของ กสม. และสำนักงาน กสม. เพื่อปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้มีผลใช้บังคับ จำนวน ๓ ฉบับ ดังนี้

๑) ระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

๒) ระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙

๓) ระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ย พ.ศ. ๒๕๕๙

นอกจากนี้ ได้มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. เสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อประกอบการพิจารณาในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อไป

๓.๓.๒ การดำเนินคดีอาญา

ในปี ๒๕๕๙ บริษัท ฟุงคำ จำกัด ได้เป็นโจทก์ฟ้องกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่ ๒ เป็นคดีอาญาต่อศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ มูลเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เกิดจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้แถลง ๖ ปี ผลการดำเนินงานของ กสม. ชุดที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ โดยศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษาให้ยกฟ้อง ต่อมา โจทก์ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ให้ศาลรับคำฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณา และนัดไต่สวนมูลฟ้องต่อไป โดยสำนักงาน กสม. ได้จัดทำคำแก้อุทธรณ์และเอกสารพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง จากนั้นได้ประสานสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อขอความอนุเคราะห์มอบหมายให้พนักงานอัยการดำเนินการแก้ต่างคดีดังกล่าวแทนจำเลยจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๙ ศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้พิพากษาว่า ข้อความที่จำเลยแถลงและเผยแพร่ถึงผลการดำเนินงานของจำเลยในฐานะคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในกรณีมีปัญหาข้อโต้แย้งกันระหว่างชาวบ้านกับโจทก์ ซึ่งได้ประทอนบัตรทำเหมืองแร่ทองคำจนเหตุการณ์บานปลายไปสู่การใช้กำลังทำร้ายชาวบ้าน อันเป็นการแถลงและเผยแพร่ผลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นการแถลงและเผยแพร่ไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมิได้มีข้อความใดเบี่ยงชีหรือทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจได้ว่าโจทก์มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำร้ายชาวบ้านนั้นด้วย ดังนั้น ข้อความดังกล่าวจึงไม่มีลักษณะเป็นการใส่ความโจทก์โดยประการที่น่าจะทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง อันจะเข้าองค์ประกอบความผิดฐานหมิ่นประมาทตามที่โจทก์ฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโดยไม่ได้สวนมูลฟ้องก่อนนั้นจึงชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้นพิพากษายืน คดีถึงที่สุด ณ ชั้นอุทธรณ์ไม่มีฎีกา

๓.๔ งานด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

กสม. ได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการเคารพและปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนโดยกำหนดเป็นเป้าประสงค์หนึ่งของทิศทางการดำเนินงานภายใต้แผนยุทธศาสตร์ กสม. พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๙ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจ เข้าถึง และได้รับการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิ และเน้นกระบวนการดำเนินงานเชิงรุกด้านการป้องกัน เพื่อนำไปสู่การลดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยในปี ๒๕๕๙ กสม. ได้ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ความรู้ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านสิทธิมนุษยชนให้กับกลุ่มเป้าหมาย ทั้งองค์กรภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรเครือข่าย และองค์กรชุมชน โดยจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

๓.๔.๑ การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักในการเคารพลัทธิมนุษยชน

๑) การจัดโครงการเสริมสร้างความรู้สิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม ในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค ๑ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมบุรี อโยธยาคอนเวนชั่น รีสอร์ท อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน ๑๓๗ คน และในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค ๓ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๙ ณ โรงแรมสุโขทัยแกรนด์ โฮเทล

แออนด์คอนเวนชัน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน ๒๒๒ คน ซึ่งผู้เข้าร่วมทั้งสองโครงการเป็นเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค ๑ และ ตำรวจภูธรภาค ๓ อัยการจังหวัด เจ้าหน้าที่ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด ยุติธรรมจังหวัด เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ เจ้าหน้าที่ทหารที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่สำนักงาน กสม. วัตถุประสงค์ของโครงการฯ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมมีความตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบอันเนื่องมาจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมการทำงานเพื่ออำนวยความสะดวกและให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ปฏิบัติงานในเรือนจำ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านกระบวนการยุติธรรม

ผลจากการดำเนินโครงการดังกล่าว ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องแนวคิดสิทธิมนุษยชน หลักการและการปฏิบัติตามอนุสัญญาและกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี กฎหมายและมาตรฐานต่าง ๆ ด้านสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนเกิดจิตสำนึก และความตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบอันเนื่องมาจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมการทำงาน โดยเน้นให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามหลักการสิทธิมนุษยชน และไม่กระทำการใด ๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๒) การจัดโครงการจัดงานเนื่องในโอกาสวันสิทธิมนุษยชนสากล ๑๐ ธันวาคม เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมเซ็นทาราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร เพื่อร่วมรำลึกถึงความสำคัญของวันสิทธิมนุษยชน (Human Rights Day) ซึ่งเป็นวันที่สหประชาชาติมีมติรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights - UDHR) เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชนทั่วโลก โดยการจัดกิจกรรมรณรงค์เสริมสร้างแนวคิดและหลักการด้านสิทธิมนุษยชน สร้างความตระหนักแก่สังคม และกระตุ้นให้เกิดกระแสสังคม สร้างความสนใจและการรับรู้ของประชาชน ซึ่งกิจกรรมประกอบด้วย การมอบรางวัลเพื่อยกย่อง เชิดชู บุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การมอบรางวัลผู้ชนะการแข่งขันโต้วาทีภาษาอังกฤษระดับเยาวชน เพื่อส่งเสริมความรู้สิทธิมนุษยชน รวมทั้งรางวัลการประกวดบทภาพยนตร์และภาพยนตร์สั้นเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชน การเสวนาเรื่อง “สิทธิมนุษยชนกับการพัฒนาที่ยั่งยืน” และการฉายภาพยนตร์สั้นเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ มีการจัดนิทรรศการเผยแพร่ประวัติและผลงานของผู้ที่ได้รับรางวัลให้เป็นตัวอย่างแก่บุคคลและองค์กรอื่นในสังคม และนิทรรศการของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรเครือข่าย เพื่อเผยแพร่ความรู้สิทธิมนุษยชนสู่สังคมอย่างกว้างขวาง

การจัดงานวันสิทธิมนุษยชนสากลฯ ในปี ๒๕๕๙ ได้รับความสนใจจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยมีผู้เข้าร่วมงาน จำนวน ๖๒๙ คน ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป ทำให้เกิดการเผยแพร่ข้อมูลความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนที่หลากหลาย ประชาชนได้รับรู้และเรียนรู้เรื่องสิทธิ เสรีภาพ ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังเกิดกระแสสังคมจากการนำเสนอข่าวผ่านทางสื่อมวลชน และสื่ออื่น ๆ ส่งผลให้ประชาชนให้ความสนใจงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมากขึ้น

๓) การจัดโครงการคัดเลือกบุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยจัดให้มีการคัดเลือกและมอบรางวัล “บุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ประจำปี ๒๕๕๙” เพื่อยกย่อง เชิดชู และประกาศเกียรติคุณให้สังคมได้รับรู้ สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคคลและองค์กรที่ปฏิบัติงานอุทิศตนในการปกป้อง คุ้มครองสิทธิทั้งของตนเองและของชุมชน ทำให้สังคมยอมรับ จนเป็นแบบอย่างให้บุคคลและองค์กรอื่น ๆ ในสังคม โดยในปี ๒๕๕๙ มีผู้ได้รับรางวัลจำนวนทั้งสิ้น ๑๐ รางวัล ดังนี้

- (๑) ประเภทบุคคลทั่วไป จำนวน ๓ รางวัล ได้แก่
 - (๑.๑) นายสุรศักดิ์ สิ้นลี
 - (๑.๒) นางสาววิไลวรรณ แซ่เตีย
 - (๑.๓) นางสาวศิริวรรณ ว่องเกียรติไพศาล
- (๒) ประเภทเด็กและเยาวชน (อายุไม่เกิน ๒๕ ปี) จำนวน ๑ รางวัล ได้แก่
 - นายสุจริต กันชุม
- (๓) ประเภทสื่อมวลชน จำนวน ๓ รางวัล ได้แก่
 - (๓.๑) นายณัฐพล ทุมมา
 - (๓.๒) สถานีข่าวสปริงนิวส์ ดิจิตอลทีวี ช่อง ๑๙
 - (๓.๓) สถานีโทรทัศน์ NOW26
- (๔) ประเภทองค์กรภาครัฐ จำนวน ๑ รางวัล ได้แก่
 - องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทับ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
- (๕) ประเภทองค์กรภาคเอกชน จำนวน ๒ รางวัล ได้แก่
 - (๕.๑) เครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เขตงานตะนาวศรี
 - (๕.๒) บ้านเอื้อพรองค์กรเพื่อสาธารณประโยชน์

การมอบรางวัลให้แก่บุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่บุคคลและองค์กรในการที่จะปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นในฐานะเป็นบุคคลและองค์กรที่ได้รับการยกย่องให้เป็นผู้ที่อุทิศตนและมีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ทำให้ส่งผลดีทั้งต่อตนเองและประโยชน์โดยรวมของประเทศ อีกทั้งการเผยแพร่ประวัติและผลงานของบุคคลและองค์กรที่ได้รับรางวัลดังกล่าว ทำให้ประชาชนได้เห็นความสำคัญของการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และเห็นตัวอย่างการทำงานของผู้นำที่ได้รับรางวัลที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างและเป็นแรงบันดาลใจ เพื่อร่วมกันทำให้การละเมิดสิทธิมนุษยชนลดลงและเป็นการสร้างสังคมที่สงบสุข

๔) การจัดแข่งขันโต้วาทีภาษาอังกฤษระดับเยาวชนเพื่อส่งเสริมความรู้สิทธิมนุษยชน โดยร่วมมือกับกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ และผู้แทนไทยในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจ และปลูกฝังให้มีความตระหนักและรู้คุณค่าของการเคารพสิทธิมนุษยชน กระตุ้นให้เกิดความสนใจเรียนรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนในสถานศึกษา ตลอดจนพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีทักษะด้านการฟัง การคิด การพูด การใช้ภาษาและการนำเสนอ โดยผ่านการเรียนรู้จากการแข่งขันโต้วาที นอกจากนี้ ยังเป็นการคัดเลือกผู้แทนเยาวชนไทย จำนวน ๓ คน เข้าร่วมการแข่งขันโต้วาทีสิทธิมนุษยชนระดับเยาวชนในภูมิภาคอาเซียน (AICHR Youth Debate on Human Rights 2016) โดยผู้เข้าแข่งขันโต้วาทีฯ ประกอบด้วย นิสิต นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การจัดการแข่งขันโต้วาทีฯ ดังกล่าว ทำให้เยาวชนได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชน และเรียนรู้จากกรณีศึกษาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในการลงพื้นที่ ตลอดจนเกิดความตระหนักในคุณค่าของการเคารพสิทธิมนุษยชนและเกิดการเรียนรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนในสถานศึกษาอย่างแพร่หลาย รวมทั้งได้มีโอกาสร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอความคิดเห็นประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนในเวทีระดับนานาชาติจากการเป็นผู้แทนประเทศไทยเข้าร่วมการแข่งขันโต้วาทีสิทธิมนุษยชนระดับเยาวชนในภูมิภาคอาเซียน ณ ประเทศมาเลเซีย โดยผู้แทนเยาวชนไทย จำนวน ๒ คน ได้รับรางวัล Top five debaters จากการแข่งขันฯ ดังกล่าวด้วย ซึ่งถือเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชนอื่นต่อไป

๕) การจัดงานการประชุมโครงการสัมมนาวิชาการเรื่อง “การสร้างกลไกการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Conciliation) ตามหลักการปารีส” ขึ้นในวันศุกร์ที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๖) โครงการสัมมนาเรื่อง “ธุรกิจการท่องเที่ยวและการโรงแรมกับการเคารพสิทธิมนุษยชน ตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติ ตามกรอบงานขององค์การสหประชาชาติ ในการคุ้มครอง เคารพ และเยียวยา (The UN Guiding Principle on Business and Human Rights: Implementing the United Nations “Protect, Respect and Remedy” Framework) ในวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ โรงแรม กะตะ บีช รีสอร์ท แอนด์ สปา จังหวัดภูเก็ต

๓.๔.๒ งานด้านสิทธิมนุษยชนศึกษา

กสม. ดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนศึกษา (Human Rights Education) เพื่อมุ่งให้เกิดการปฏิบัติตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights - UDHR) และกติการะหว่างประเทศและข้อตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่ประเทศไทยร่วมลงนามเป็นภาคี โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา และในรูปแบบการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งที่ผ่านมา กสม. ได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ดังนี้

๑) การจัดทำสื่อเผยแพร่ประสบการณ์การดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน โดยการถอดประสบการณ์การทำงานของนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนผู้ได้รับรางวัลบุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของ กสม. และจัดทำเป็นหนังสือสำหรับเผยแพร่ให้ประชาชนเรียนรู้ ยึดถือเป็นแบบอย่างและเป็นแรงบันดาลใจในการทำงานเพื่อประโยชน์สุขของสังคมส่วนรวม

๒) การประสานความร่วมมือเชิงนโยบายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้สิทธิมนุษยชน

(๒.๑) การประสานความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ โดยการเข้าพบหารือกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ) ที่ปรีชาภิรมย์ธรรมที่ช่วยว่าการกระทรวง ศึกษาธิการ (พลเอก สุทัศน์ กาญจนานนท์กุล) และรองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายพะโยม ชิณวงศ์) ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

(๒.๑.๑) การบรรจุความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนในกิจกรรมการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่และสิทธิของการเป็นพลเมืองที่ดี

(๒.๑.๒) การนำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนบรรจุในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปลูกจิตสำนึก สร้างความตระหนักเรื่องสิทธิมนุษยชนให้แก่นักเรียน

(๒.๒) การประสานความร่วมมือกับกองส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ในประเด็นหาแนวทางการบูรณาการการส่งเสริมความรู้สิทธิมนุษยชนร่วมกัน

๓.๔.๓ งานด้านงานประชาสัมพันธ์และเผยแพร่

งานประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ เป็นกระบวนการสำคัญในการสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ ข้อมูล ข่าวสารไปยังประชาชนตลอดจนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิในประเด็นและบริบทต่าง ๆ และสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปร่วมสร้างสรรค์สังคมให้เกิดวัฒนธรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนมากยิ่งขึ้น ในปี ๒๕๕๙ กสม. ได้ดำเนินงานเพื่อสื่อสารความรู้ ข้อมูลและข่าวสารไปสู่ประชาชนโดยการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ ดังนี้

๑) การเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนผ่านสื่อต่าง ๆ

๑.๑) สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ การจัดทำจดหมายข่าว “มุมมองสิทธิ” เผยแพร่แก่กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ทั่วประเทศ ได้แก่ องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ห้องสมุด โรงพยาบาล ภาควิชาการทุกภาคส่วน และประชาชนผู้สนใจทั่วไป จัดพิมพ์รายเดือน รวม ๑๒ ฉบับ จำนวนพิมพ์ครั้งละ ๓๐,๐๐๐ ฉบับ รวมจำนวนทั้งสิ้น ๓๖๐,๐๐๐ ฉบับ และจัดทำหนังสือ/คู่มือ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนในเรื่องหรือประเด็นต่าง ๆ เช่น หนังสือพระมหากษัตริย์กับงานสิทธิมนุษยชน หนังสือมาตรฐานและแนวทางการดำเนินงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ บันทึกสิทธิมนุษยชน หนังสือ (Booklet) เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาพยนตร์สั้น เพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชน หนังสือการอนุวัติกฎหมายไทยตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี เพื่อเตรียมรองรับการเข้าเป็นภาคีพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ รวมทั้งอนุสัญญาระหว่างประเทศ หนังสือขบวนการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน หนังสือคู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หนังสือประมวลรายงานข้อเสนอแนะ กสม. หนังสือสิทธิในกระบวนการยุติธรรม และสิทธิของบุคคลในเกียรตินิยมและชื่อเสียงกรณีการนำตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาไปนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพและการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน เป็นต้น

๑.๒) สื่อประชาสัมพันธ์องค์กรในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ กระเป๋าผ้า ปากกา พัด สมุดบันทึก แผ่นพับ โปสเตอร์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แผ่นกระดาน สำเนาภาพยนตร์สารคดีส่งเสริมสิทธิมนุษยชนเรื่อง “๓ เดซิเบล เสียงที่ไม่ได้ยิน” ชุมนิทรรศการเรื่องสิทธิชุมชน และแผ่นป้ายนิทรรศการส่งเสริมความรู้สิทธิมนุษยชน

๑.๓) สื่อทางไกล

(๑) การผลิตรายการวิทยุออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้ ข่าวสาร และสถานการณ์สิทธิมนุษยชนให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในวงกว้าง ได้แก่ (๑) รายการวิทยุกระจายเสียง “สำนักของสังคมช่วงเพื่อสิทธิมนุษยชน” เผยแพร่ทางสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คลื่นความถี่ FM 101.5 MHz ออกอากาศทุกวันพฤหัสบดี เวลา ๑๖.๐๐ – ๑๖.๕๐ น. (ความยาว ๕๐ นาที) จำนวน ๕๒ ตอน (๒) รายการวิทยุกระจายเสียง รายการ “คุยกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ” เผยแพร่ทางสถานีวิทยุรัฐสภา คลื่นความถี่ FM 87.5 MHz และเครือข่ายทั่วประเทศ ออกอากาศทุกวันพุธ เวลา ๒๑.๐๐ – ๒๑.๓๐ น. (ความยาว ๓๐ นาที) จำนวน ๕๓ ตอน

(๒) ประสานความร่วมมือกับสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ในการเผยแพร่ภาพยนตร์สารคดีส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เรื่อง “๓ เดซิเบล เสียงที่ไม่ได้ยิน” ออกอากาศในวันที่ ๒, ๙ และ ๑๖ เมษายน ๒๕๕๙ เวลา ๒๑.๐๐ – ๒๒.๐๐ น.

๑.๔) การจัดนิทรรศการ

เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในโอกาสและสถานที่ต่าง ๆ รวมทั้งมีการประสานความร่วมมือในการจัดนิทรรศการสัญจรร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อาทิ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เนื่องในโอกาสและมีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เวที กสม.พบประชาชน(ภาคกลาง) ณ โรงแรมอิมพีเรียลพัทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เวที กสม. พบประชาชน (ภาคใต้) ณ โรงแรมบุรีศรีภู บูติกโฮเทล อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา การสัมมนาเรื่อง “การระดมสมองเพื่อริเริ่มการจัดตั้ง UN Global Compact Local Network ในประเทศไทย” ณ ห้อง อโนมา ๑ โรงแรมอโนมา แกรนด์ กรุงเทพฯ ฯ เวทีสาธารณะเพื่อปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เรื่อง การศึกษากับดาบอดีสี่ ห้องวายุภักษ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ กรุงเทพฯ กิจกรรมค่ายเยาวชนส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ระดับอุดมศึกษา ภาคเหนือ ณ ฮอไรซัน วิลเลจ แอนด์ รีสอร์ท (สวนพฤกษศาสตร์ทิวชล) อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ และภาคกลาง ณ รอยัลพลาคลิฟบีช รีสอร์ท

อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง กิจกรรมวันต่อต้านคอร์รัปชันสากล (ประเทศไทย) ณ บริเวณชั้น ๒ อาคารรัฐประศาสนภักดี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ กรุงเทพฯ เวที “ผู้ตรวจการแผ่นดินสัญญาพบประชาชนในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น” ณ ห้องเอ็มเพรส แกรนด์ ฮอลล์ ศูนย์ประชุมโรงแรมดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

๒) การประชาสัมพันธ์เผยแพร่

ข่าวสาร ข้อมูล สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนและกิจกรรมตามภารกิจของ กสม. ผ่านสื่อมวลชน

๒.๑) จัดแถลงข่าวเผยแพร่แก่สื่อมวลชน มีการจัดแถลงข่าว กสม. เพื่อแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อห่วงกังวลต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สุ่มเสี่ยงหรือมีการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ กรณีการรับฟังความเห็นประชาชนเวที กสม. พบประชาชน ณ จังหวัดขอนแก่น และปรากฏเป็นข่าวว่า กสม. ไม่รับฟังแถลงการณ์ของกลุ่มขบวนการอีสานใหม่ กรณีคัดค้านการเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพในร่างกาย กรณีการใช้เครื่องพันธนาการประเภทยุคใหม่

๒.๒) จัดทำแถลงการณ์เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน จำนวน ๙ เรื่อง เช่น กรณีอุทยานราชภักดี กรณีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นโดยบริสุทธิ์ใจของเด็ก ขอประณามการใช้ความรุนแรง ไร้มนุษยธรรมต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนผู้บริสุทธิ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ขอประณามการละเมิดหลักการมนุษยธรรม และเรียกร้องให้เคารพเครื่องหมายกาชาด สถานพยาบาล การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทางการแพทย์ และสิทธิของผู้บาดเจ็บและผู้ป่วยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การรับฟังประชามติต่อร่างรัฐธรรมนูญ การประณามการใช้ความรุนแรงจากการใช้รถไฟเป็นยานพาหนะในการก่อความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และวิงวอนให้ทุกภาคส่วนร่วมกันแก้ไขปัญหา เป็นต้น

๒.๓) จัดทำข่าวแจกสื่อมวลชน (Press Release) จำนวน ๔๐ กรณี เช่น กสม. วอนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดรัฐธรรมนูญในการดำเนินการต่อกรณีการควบคุมตัวผู้ถูกจับและขัง กสม. เตรียมไปพื้นที่ตรวจสอบเหตุการละเมิดความรุนแรงในพื้นที่บ้านราไวย์ จังหวัดภูเก็ต ข้อเท็จจริงกรณีการลดสถานะของ กสม. กรณีข้อเรียกร้องให้ประหารชีวิตผู้กระทำความผิด กสม. ไปพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง เป็นต้น

๓) การติดตาม รวบรวม และจัดเก็บข่าวสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน

โดยการติดตามรวบรวมข่าวสถานการณ์ ด้านสิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อประโยชน์สำหรับการใช้เป็นข้อมูลในการสืบค้นและประเมินสถานการณ์

๔) การจัดสัมมนา เวทีสาธารณะ และกิจกรรมอื่น ๆ

เพื่อสร้างกลไกความร่วมมือกับเครือข่าย และส่งเสริมความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนในประเด็นต่าง ๆ ให้แก่สาธารณชน

๔.๑) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “สื่อกับการละเมิดสิทธิผู้ตกเป็นข่าว” ร่วมกับสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย และสถาบันสื่อเด็กและเยาวชน ณ โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่

๔.๒) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ปัญหาการเสนอข่าวกระทบสิทธิของประชาชนใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้” ร่วมกับสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ โรงแรมหาดใหญ่ พาราไดส์ แอนด์ รีสอร์ท จังหวัดสงขลา

๔.๓) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การส่งเสริมความรู้สิทธิมนุษยชน” ภายใต้โครงการประกวดบทภาพยนตร์และภาพยนตร์สั้นเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ร่วมมือกับสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ณ รอยัลฮิลล์ กอล์ฟ รีสอร์ท แอนด์ สปา จังหวัดนครนายก

๔.๔) โครงการสำรวจการรับรู้ข่าวสารและความเข้าใจของประชาชน เพื่อการวางแผนงานสื่อสารสิทธิมนุษยชน

๔.๕) การประกวดบทภาพยนตร์และภาพยนตร์สั้นเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ร่วมมือกับสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ซึ่งมีผู้ได้รับรางวัล อาทิ รางวัลชนะเลิศการประกวดบทภาพยนตร์เพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชน จำนวน ๔ รางวัล ได้แก่ (๑) เรื่อง บุญมา (๒) เรื่อง เนื้อหนังมังสา (๓) เรื่อง กระหริ่งคอยาว และ (๔) เรื่อง สามวัน สี่คืน

๓.๕ งานด้านการประสานงานเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชน

๓.๕.๑ การสร้างเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชน

กสม. มีหน้าที่ในการสร้างและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชนร่วมกับองค์กรและภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคประชาสังคม โดยมุ่งเน้นการพบปะเครือข่ายภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมในทุกภูมิภาค เพื่อรับฟังสถานการณ์และวางแผนการทำงานร่วมกันระหว่าง กสม. และเครือข่ายในภูมิภาค ดังนี้

๑) โครงการ กสม.พบประชาชน

ซึ่งจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อให้เกิดความตระหนักในการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์หลักที่สำคัญในการดำเนินงานเชิงรุก เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในสังคม ประกอบกับเป็นช่วงแรกที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่ ๓ ได้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นปีแรก ดังนั้นเพื่อเป็นการทำความรู้จักและพบปะประชุมหารือกับเครือข่ายในภาคส่วนต่าง ๆ และประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้การประสานความร่วมมือในการทำงานด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป จึงได้จัดให้มีเวทีสาธารณะ “กสม. พบประชาชน” ในภูมิภาคต่าง ๆ รวม ๔ ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ ๑ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างวันที่ ๒๘ – ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมโฆเซ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีผู้เข้าร่วมประมาณ ๔๐๐ คน ครั้งที่ ๒ ภาคเหนือ ระหว่างวันที่ ๒๕ – ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมดวงตะวัน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้เข้าร่วมประมาณ ๕๐๐ คน ครั้งที่ ๓ ภาคกลาง (รวมภาคตะวันตก และภาคตะวันออก) ระหว่างวันที่ ๒๗ – ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมอิมพีเรียล พัทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีผู้เข้าร่วมประมาณ ๔๐๐ คน และ ครั้งที่ ๔ ภาคใต้ ระหว่างวันที่ ๒๔ – ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมบุรีศรีภู บูติก โฮเต็ลอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีผู้เข้าร่วมประมาณ ๓๘๐ คน

๒) การรับรององค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน

การรับรององค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนของ กสม. เป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๘ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการรับรององค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการประสานการทำงานระหว่าง กสม. และองค์กรเอกชนที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชน ในปี ๒๕๕๙ กสม. ได้รับรององค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนไปแล้ว จำนวน ๒๔ องค์กร เป็นองค์กรด้านเด็กและครอบครัว ๖ องค์กร ด้านสุขภาพและอาชีวอนามัย ๖ องค์กร ด้านสิทธิและเสรีภาพ ๓ องค์กร ด้านสิทธิสตรี ๔ องค์กร ด้านกฎหมาย ๑ องค์กร ด้านสิทธิชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๑ องค์กร และด้านสิทธิคนพิการ ๓ องค์กร

๓) โครงการฝึกอบรมวิทยากรกระบวนการด้านสิทธิมนุษยชน

เป็นกิจกรรมที่ดำเนินต่อเนื่องจากการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา และสำนักงาน กสม. โดยมีการฝึกอบรมวิทยากรกระบวนการฯ ให้แก่อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจด้าน สิทธิมนุษยชน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และขยายเครือข่ายการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนในสถาบัน อุดมศึกษา ในปี ๒๕๕๙ มีการดำเนินการ ๒ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ ภาคเหนือ เมื่อวันที่ ๑๘ – ๒๑ มกราคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมคุ้มภูคำ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีผู้แทนมหาวิทยาลัยในพื้นที่ภาคเหนือเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๑๓ แห่ง และครั้งที่ ๒ ภาคกลาง เมื่อวันที่ ๑๔ – ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมการ์เดนคิลฟี รีสอร์ท แอนด์ สปา พัทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยมีผู้แทน มหาวิทยาลัยในพื้นที่ภาคกลางเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๑๐ แห่ง

๔) โครงการค่ายเยาวชนส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการต่อเนื่องจากการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา โดยวัตถุประสงค์ เพื่อขยายเครือข่ายการทำงานไปยังนิสิต นักศึกษาที่จะเป็นแกนหลักในการดำเนินกิจกรรมด้านการส่งเสริมและคุ้มครอง สิทธิมนุษยชนในสถาบันอุดมศึกษา และเพื่อให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชน และนำความรู้ไปจัดทำกิจกรรมรณรงค์ ส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในสถาบันและขยายไปในพื้นที่และชุมชน โดยในปี ๒๕๕๙ มีการจัดกิจกรรม ๒ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ ภาคเหนือ เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม – ๒ กันยายน ๒๕๕๙ ณ โรงแรมฮอไรซัน วิลเลจ แอนด์ รีสอร์ท อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีผู้แทนนิสิต/นักศึกษาในมหาวิทยาลัยในพื้นที่ภาคเหนือเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๑๒ แห่ง และครั้งที่ ๒ ภาคกลาง เมื่อวันที่ ๘ – ๑๑ กันยายน ๒๕๕๙ ณ โรงแรมรอยัลพลาคลิฟ บีช รีสอร์ท อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง โดยมีผู้แทน นิสิต/นักศึกษาในมหาวิทยาลัยในพื้นที่ภาคกลางเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๑๐ แห่ง

๓.๕.๒ การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย

กสม. ได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่าย โดยการสนับสนุนการแสดงความคิดเห็น และการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคประชาสังคม ตลอดจนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมด้านสิทธิมนุษยชนร่วมกับสถาบัน อุดมศึกษา ดังนี้

๑) การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายภาคประชาสังคม

โครงการสัมมนาวิชาการระดับชาติ มนุษย์ - สังคม ภาค ประชาสังคม ครั้งที่ ๕ “ทิศทางความร่วมมือในการสร้างงานวิชาการ เพื่อรับใช้ชุมชน และเศรษฐกิจอีสานกับความเป็นธรรมในสังคม” เมื่อวันที่ ๑๑ – ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙ ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นโครงการร่วมจัดกับสมัชชาองค์กรเอกชนด้าน การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ศูนย์วนศาสตร์ ชุมชนเพื่อคนกับป่า-ประเทศไทย เครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมภาคอีสาน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน ๔๐๐ คน โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง กสม. องค์กรและภาคีเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชน สิทธิชุมชนและการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ รวมทั้งบูรณาการงานวิชาการ งานพัฒนา และการส่งเสริมด้านสิทธิมนุษยชน ตลอดจนรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูล และทิศทาง การพัฒนาของรัฐในพื้นที่ภาคอีสานจากอดีต ปัจจุบันสู่อนาคต และเกิดการเฝ้าระวังการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ ผลจากการจัดสัมมนามีข้อเสนอให้มีการจัดประชุมหารือเครือข่าย นักวิชาการทางสังคมเพื่อสร้างเครือข่ายและประสานการทำงานระหว่างสถาบันทางวิชาการกับเครือข่ายสิทธิมนุษยชนในพื้นที่

๒) โครงการสนับสนุนนักศึกษาเพื่อปฏิบัติการตามข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ณ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กสม. ได้ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มหาวิทยาลัยรังสิต สำนักงานประสานการพัฒนาสังคมสุขภาวะ มูลนิธิชุมชนไท เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๙ โดย กสม. ได้สนับสนุนการดำเนินการในการเก็บข้อมูลของคนไทยพลัดถิ่น ณ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ ๒๒ – ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙

๓.๖ งานด้านการศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน

กสม. ได้สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในหลายด้านทั้งการพัฒนาระบบ กลไก กระบวนการทำงานให้การปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎ การใช้เป็นเครื่องมือในการเฝ้าระวังสถานการณ์สิทธิมนุษยชน และในการปรับปรุงในการพัฒนาองค์กรเพื่อบริการประชาชน รวมถึงใช้ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างยั่งยืน และมีการเผยแพร่ต่อสถาบันวิชาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้สนใจ และประชาชนทั่วไปในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การจัดพิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่ การเผยแพร่บนเว็บไซต์

ในปี ๒๕๕๙ กสม. ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ ตลอดจนการขับเคลื่อนผลงานการศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชนของ กสม. ไปสู่สังคม ดังนี้

๓.๖.๑ รายงานการศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชนแล้วเสร็จ รวม ๕ เรื่อง

- ๑) การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน”
 - ๒) การศึกษาวิจัยเรื่อง “มาตรฐานสากลในการดำเนินธุรกิจเพื่อการเคารพสิทธิมนุษยชน”
 - ๓) การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการคุ้มครองการละเมิดสิทธิมนุษยชนของภาคเอกชน”
 - ๔) การศึกษาวิจัยเรื่อง “พันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนของประชาคมอาเซียน”
 - ๕) การศึกษาวิจัยเรื่อง “กฎหมายว่าด้วยความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ”
- ทั้งนี้ รายงานการศึกษาวิจัยของ กสม. สามารถดาวน์โหลดฉบับสมบูรณ์ได้จากเว็บไซต์ กสม. www.nhrc.or.th

ผลการศึกษาวิจัยทั้ง ๕ เรื่องดังกล่าวข้างต้น มีเนื้อหาโดยสรุปดังนี้

(๑) การศึกษาวิจัย เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน”

ผู้ศึกษาวิจัย : ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม)

สาระสำคัญของการศึกษาวิจัย

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพัฒนาการและสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศในมิติของสิทธิมนุษยชน สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิมนุษยชนกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยมุ่งเน้นในภาค

ความเป็นจริงมากกว่าการศึกษาในทางทฤษฎี และเพื่อให้การเฝ้าระวังสถานการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม และการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ตราสารระหว่างประเทศประเภท Soft Law ได้แก่ ปฏิญญาสตอกโฮล์ม และปฏิญญาริโอ ซึ่งเป็นตราสารที่ยังไม่มีผลผูกพันทางกฎหมายให้รัฐใดต้องปฏิบัติตาม แต่มีบทบาทในเวทีกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ในการเสนอแนะหลักการหรือแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ สร้างความตระหนักในการปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และมีอิทธิพลต่อพัฒนาการประเด็นสิทธิในสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านสิทธิเชิงเนื้อหา สิทธิเชิงกระบวนการ และสิทธิของชนพื้นเมือง (Indigenous Peoples) ส่งผลให้เกิดการนำเอากลไกทางสิทธิมนุษยชนมาใช้คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับระหว่างประเทศและในระดับภูมิภาค

ตราสารระหว่างประเทศประเภท Hard Law ที่เกี่ยวกับเรื่องการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่รับหลักการมาจากปฏิญญาสตอกโฮล์มและปฏิญญาริโอ แต่ยังไม่มียกเว้นฉบับเดียว คือ กฎบัตรแอฟริกันว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชน (The African Charter on Human and Peoples' Rights) และพิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งอเมริกาเกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (The Additional Protocol to the American Convention on Human Rights in the Area of Economic, Social, and Cultural Rights) โดยกฎบัตรดังกล่าวได้สถาปนา “สิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดีที่น่าพอใจที่เอื้อต่อการพัฒนา (Satisfactory Environment Favorable to Development)”

ในการนำเอาสิทธิมนุษยชนมาใช้กับเรื่องสิ่งแวดล้อมนั้น ยังคงมีความเห็นที่ไม่ลงรอยกันซึ่งนำไปสู่รูปแบบที่แตกต่างกันสองวิธี คือ รูปแบบแรก อาศัยสิทธิมนุษยชนประเภทที่มีการยอมรับและรับรองอยู่แล้ว ทั้งสิทธิเชิงเนื้อหาและสิทธิเชิงกระบวนการ มาใช้ปรับกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นรายกรณีไป ข้อจำกัดของวิธีนี้ คือ トラบดที่ปัญหาดังกล่าวยังไม่ได้สร้างผลเสียแก่นุชยโดยตรงแม้จะสร้างผลเสียมหาศาลต่อสิ่งแวดล้อม ก็ไม่สามารถนำเอากลไกทางสิทธิมนุษยชนมาปรับใช้ได้ รูปแบบที่สอง อาศัยการสร้างสิทธิมนุษยชนประเภทใหม่ขึ้นมาเรียกว่า สิทธิในสิ่งแวดล้อม (Right to Environment) หรือสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี (Right to Good/Healthy/Decent Environment) ข้อจำกัดของวิธีนี้ คือ สิทธิในสิ่งแวดล้อมยังคงเป็นที่ถกเถียงเนื่องจากประเทศพัฒนาแล้วบางประเทศในภูมิภาคยุโรปและภูมิภาคอเมริกาไม่เห็นด้วยกับการสถาปนาสิทธิในสิ่งแวดล้อมขึ้นมาเป็นสิทธิมนุษยชนประเภทใหม่

การยอมรับสิทธิในสิ่งแวดล้อมระดับสากลและระดับภูมิภาค

การยอมรับสิทธิในสิ่งแวดล้อมและการบังคับใช้สิทธิมนุษยชนกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศในระดับสากล สามารถแยกพิจารณาเป็น ๓ กรณี ดังนี้

(๑) จารีตประเพณีระหว่างประเทศ

สิทธิในสิ่งแวดล้อมยังไม่อาจพัฒนาไปสู่จารีตประเพณีระหว่างประเทศเนื่องจากแนวทางปฏิบัติของรัฐทั้งหลายยังคงปฏิบัติไม่สอดคล้องเป็นแนวทางเดียวกัน

(๒) หลักกฎหมายทั่วไป

ยังไม่พบหลักกฎหมายทั่วไปในสิทธิมนุษยชน ดังนั้น ในปัจจุบันจึงไม่อาจวิเคราะห์หลักกฎหมายทั่วไปในกรณีของสิทธิในสิ่งแวดล้อมได้

(๓) สนธิสัญญาระหว่างประเทศ

หากเป็นตราสารระหว่างประเทศอันมีมติด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม พบว่า ยังไม่มีตราสารฉบับใดทั้งที่มีผลผูกพันและไม่ผูกพันที่กล่าวว่า สิทธิในสิ่งแวดล้อมเป็นสิทธิมนุษยชนโดยเอกเทศ

การยอมรับสิทธิในสิ่งแวดล้อมและการบังคับใช้สิทธิมนุษยชนกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศในระดับภูมิภาค สามารถแยกพิจารณาเป็น ๓ กรณี ดังนี้

(๑) ภูมิภาคยุโรป

ตราสารสิ่งแวดล้อมแทบทุกฉบับจะนำสิทธิเชิงกระบวนการมาปรับใช้แก่การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ส่วนสิทธิเชิงเนื้อหา ยอมรับว่า “สิทธิในการมีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี” ตามอนุสัญญา Aarhus การบังคับใช้จึงเน้นแต่เพียงสิทธิมนุษยชนที่มีอยู่และได้รับการรับรองอยู่แล้ว

(๒) ภูมิภาคอเมริกา

ตราสารของภูมิภาครับรองคำว่า “สิทธิในการมีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี (Right to Live in Healthy Environment)” ซึ่งมีใช้สิทธิในสิ่งแวดล้อมโดยเอกเทศ หากแต่เป็นการใช้สิทธิในชีวิต (Right to Life) และสิทธิในสุขภาพ (Right to Health) ผสมผสานกัน และการยอมรับในสิทธิดังกล่าวจำกัดอยู่เพียงกลุ่มประเทศในอเมริกาใต้ที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาเท่านั้น

(๓) ภูมิภาคแอฟริกา

กฎบัตรภูมิภาคยอมรับว่า “สิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี” เป็นสิทธิมนุษยชน โดยใช้ควบคู่ไปกับสิทธิในการพัฒนา (Right to Development) และรับรองว่าสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นสิทธิเชิงกลุ่มหรือสิทธิร่วมกันของประชาชน

การนำสิทธิมนุษยชนและสิทธิในสิ่งแวดล้อมมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศมีหลายรูปแบบ ซึ่งอาจจำแนกได้ ๔ รูปแบบ ดังนี้

(๑) การเขียนในรูปแบบของสิทธิเชิงเนื้อหา (Substantive Rights) สามารถจำแนกออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ สิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี (Right to Good Environment) และสิทธิในชีวิตหรือสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี (Right to Live in Good Environment)

(๒) การเขียนในรูปแบบของสิทธิเชิงกระบวนการ (Procedural Rights) สามารถจำแนกออกได้เป็น ๓ ประเภท คือ สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร สิทธิในการมีส่วนร่วมสาธารณะในการตัดสินใจ และสิทธิในการเข้าถึงความยุติธรรมในคดีสิ่งแวดล้อม

(๓) การเขียนในรูปแบบของหน้าที่ของประชาชนในการปกป้องสิ่งแวดล้อม

(๔) การเขียนในรูปแบบของหน้าที่ของรัฐในการปกป้องสิ่งแวดล้อม

ข้อค้นพบและแนวทางในการสนับสนุนสิทธิชุมชนและสิทธิในสิ่งแวดล้อมให้เป็นจริงในสังคมไทยภายใต้บริบทสากลและบริบทประเทศในการบัญญัติเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องสิทธิในสิ่งแวดล้อมในรัฐธรรมนูญไทยเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญในอดีตกับรัฐธรรมนูญในอนาคต สรุปได้ดังนี้

รัฐธรรมนูญในอดีต	รัฐธรรมนูญในอนาคต
ไม่เคยบัญญัติเรื่องสิทธิเชิงเนื้อหา ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี หรือสิทธิที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี	สิทธิที่มีอยู่แล้วก็ให้มีต่อไป เช่น กรณีของสิทธิชุมชน
รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ บัญญัติเรื่องสิทธิชุมชน แต่เป็นสิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสิทธิเชิงกระบวนการ ไม่ใช่สิทธิเชิงเนื้อหา	ควรมีกฎหมายลำดับรองเขียนขยายความว่า สิทธิชุมชนตามความหมายในรัฐธรรมนูญว่ามีเงื่อนไขการนำไปใช้อย่างไรบ้างตามแนวคิดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนแบบไทย
รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้บัญญัติเรื่องสิทธิของบุคคล แต่เป็นสิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสิทธิเชิงกระบวนการ ไม่ใช่สิทธิเชิงเนื้อหา	เรื่องสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดีหรือสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ถ้าจะให้บัญญัติขึ้นใหม่ก็สามารถทำได้ เพียงแต่จะต้องเขียนเชื่อมโยงให้ติดกับเรื่องสิทธิชุมชนที่มีอยู่เดิมในรัฐธรรมนูญ เพราะสิทธิชุมชนเป็นสิทธิเชิงกลุ่ม

รัฐธรรมนูญในอดีต	รัฐธรรมนูญในอนาคต
- รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ บัญญัติเรื่องสิทธิเชิงกระบวนการทั้งสามแบบ ได้แก่ สิทธิในข้อมูลข่าวสาร สิทธิในการมีส่วนร่วม และสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม สำหรับกรณีทั่วๆ ไป ซึ่งรวมถึงการนำมาใช้กับกรณีสิ่งแวดล้อมด้วย ยกเว้น สองกรณีที่บัญญัติไว้สำหรับเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะ คือ สิทธิในข้อมูลข่าวสารและสิทธิมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม - สิทธิของชุมชนในการฟ้องหน่วยงานรัฐหากไม่ดำเนินการในการคุ้มครองสิทธิชุมชนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด	- ควรบัญญัติเรื่องสิทธิเชิงกระบวนการสำหรับกรณีสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะทั้งสามเรื่อง ได้แก่ สิทธิในข้อมูลสิ่งแวดล้อม สิทธิมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อม - ควรบัญญัติเรื่องหน้าที่ของประชาชนและหน้าที่ของรัฐในการปกป้องสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน้าที่ของรัฐควรเขียนไว้ในลักษณะที่มีผลผูกพันที่มีบทลงโทษหากไม่ปฏิบัติตาม
- บัญญัติเรื่องหน้าที่ของประชาชนในการปกป้องสิ่งแวดล้อม - บัญญัติเรื่องหน้าที่ของรัฐในการปกป้องสิ่งแวดล้อม โดยบัญญัติไว้ในหมวดแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	

บทบาทขององค์กรสิทธิมนุษยชนและศาล

องค์การระหว่างประเทศระดับภูมิภาคด้านสิทธิมนุษยชน เช่น ศาลสิทธิมนุษยชนระดับภูมิภาค หรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนระดับภูมิภาคต่าง ๆ นั้น ถือว่ามีอิทธิพลต่อการพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนอยู่มาก พบว่าในหลายกรณีสิทธิมนุษยชนที่ได้รับการรับรองขึ้นใหม่ก็เกิดขึ้นจากแนวทางปฏิบัติของรัฐในระดับภูมิภาคก่อนแล้วจึงได้รับการรับรองในระดับระหว่างประเทศตามมา อย่างไรก็ตาม หากจะนำบทบาทของศาลสิทธิมนุษยชนหรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนระดับภูมิภาคมาปรับใช้กับศาลหรือ กสม. จะต้องพิจารณาให้รอบคอบ เพราะอำนาจ บริบท และโครงสร้างในการบริหารจัดการมีความแตกต่างกัน ประเทศไทยไม่ได้จัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนขึ้นเป็นการเฉพาะ ดังนั้น การฟ้องร้องคดีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนจะต้องพิจารณาลักษณะของข้อพิพาทว่าตกอยู่ภายใต้เขตอำนาจของศาลใด ศาลที่พิจารณาคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยจึงแตกต่างกันไปตามแต่การนำเอากฎหมายที่ให้สิทธิในการฟ้องร้องคดีหรือกฎหมายที่กำหนดเขตอำนาจศาลมาปรับใช้ในแต่ละกรณี ในเมื่อประเทศไทยไม่ได้มีศาลที่ตัดสินคดีหรือข้อพิพาทเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนไว้เป็นการเฉพาะ ในอนาคตอาจต้องพิจารณาว่า กสม. ควรจะได้รับอำนาจหน้าที่ที่มากกว่าในปัจจุบันเกี่ยวกับการวินิจฉัยชี้ขาด/ระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเบื้องต้นได้จะเป็นการดีหรือไม่

หากพิจารณาความสัมพันธ์ต่อสิทธิมนุษยชนแล้ว อาจจำแนกสิทธิในสิ่งแวดล้อมออกเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

(๑) สิทธิในการมีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ทำลายสุขภาพ เป็นสิทธิในสิ่งแวดล้อมในความหมายแบบแคบ ไม่ใช่สิทธิในสิ่งแวดล้อมอย่างเต็มรูปแบบ เป็นการผสมผสานสิทธิมนุษยชนที่มีอยู่แล้ว เช่น สิทธิในชีวิต สิทธิในสุขภาพ เข้ามาช่วยคุ้มครองสิ่งแวดล้อม เป็นสิทธิเชิงปัจเจกบุคคล (Individual Right) การอ้างสิทธิประเภทนี้ต่อรัฐ มักจะเป็นการอ้างสิทธิในเชิงปฏิเสธ (Negative Rights) โดยผู้ทรงสิทธิจะเรียกร้องได้ต่อเมื่อถูกรบกวนสิทธิให้อาจเสียหายหรือมีการทำให้เกิดความเสียหายต่อตนเอง โดยเรียกร้องให้รัฐคุ้มครองจากการที่จะไม่ถูกรบกวนความเสียหายจากการได้มีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ทำลายสุขภาพเกินปกติ

(๒) สิทธิในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมต่อประชาชน เป็นสิทธิในเชิงบวก (Positive Right) รัฐจะต้องจัดให้มีสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ปราศจากมลพิษตามมาตรฐานที่สูงที่สุดเท่าที่รัฐจะสามารถทำได้ โดยที่ประชาชนไม่จำเป็นต้องได้รับความเสียหายจากการถูกรบกวนสิทธิ เพียงแต่รัฐไม่จัดให้มีสิ่งแวดล้อมที่สะอาดตามมาตรฐานสูงที่สุดก็ถือว่าประชาชนถูกรบกวนสิทธิแล้ว และประชาชนมีสิทธิเรียกร้องให้รัฐคุ้มครองสิทธิในสิ่งแวดล้อมนี้ได้ ดังนั้น สิทธิในสิ่งแวดล้อมที่สะอาดตามแนวทางนี้จึงเป็นสิทธิเชิงกลุ่มหรือสิทธิร่วมกันของประชาชน (Collective Right) อย่างไรก็ตาม สิทธิในสิ่งแวดล้อมที่สะอาดอันเป็นสิทธิในเชิงบวกนี้ ยังคงได้รับการโต้แย้งจากประเทศพัฒนาแล้วว่าสิทธิดังกล่าวนี้ไม่ใช่สิทธิมนุษยชน เพราะขาดองค์ประกอบความเป็นสากลของสิทธิมนุษยชน

(๓) การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมเพื่อการเติมเต็มสิทธิมนุษยชน (Human Rights and the Environmental Protection) ไม่ว่ากรณีประเทศต่าง ๆ จะยอมรับว่าเป็นสิทธิมนุษยชนหรือไม่ก็ตาม ก็ไม่จำเป็นต้องนำสิทธิในสิ่งแวดล้อมไปคุ้มครองในฐานะสิทธิมนุษยชนแต่อย่างใด เพราะการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมเพื่อการเติมเต็มสิทธิมนุษยชนถือเป็นวิธีการที่ดีที่สุด

(๔) สิทธิเชิงกระบวนการในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญ เป็นสิทธิที่มีอยู่แล้วและมีส่วนช่วยที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม นอกเหนือจากการคุ้มครองสิทธิในเชิงเนื้อหา ซึ่งปรากฏอยู่ในตราสารระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่

ข้อเสนอแนะ

(๑) แนวทางในการสนับสนุนสิทธิชุมชนและสิทธิในสิ่งแวดล้อมให้เป็นจริงในสังคมไทยภายใต้บริบทสากลและบริบทประเทศ

- สิทธิที่มีอยู่แล้วก็ให้มีต่อไป เช่น กรณีของสิทธิชุมชน ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เป็นต้น
- ควรมีกฎหมายลำดับรองเขียนขยายความว่าสิทธิชุมชนตามความหมายในรัฐธรรมนูญว่ามีเงื่อนไขการนำไปใช้อย่างไรบ้าง ตามแนวคิดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนแบบไทย
- ส่วนเรื่องสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดีหรือสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ถ้าจะให้บัญญัติขึ้นใหม่ก็สามารถทำได้ เพียงแต่จะต้องเขียนเชื่อมโยงให้ติดกับเรื่องสิทธิชุมชนที่มีอยู่เดิมในรัฐธรรมนูญ เพราะสิทธิชุมชนเป็นสิทธิเชิงกลุ่ม
- รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ควรบัญญัติเรื่องสิทธิเชิงกระบวนการสำหรับกรณีสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะทั้งสามเรื่อง ได้แก่ สิทธิในข้อมูลสิ่งแวดล้อม สิทธิมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ปรัชญาของการปกป้องสิ่งแวดล้อมที่มีลักษณะเฉพาะตัวได้สะท้อนออกมาเป็นรูปธรรมและมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติขยายผล
- รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ควรบัญญัติเรื่องหน้าที่ของประชาชนและหน้าที่ของรัฐในการปกป้องสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน้าที่ของรัฐควรเขียนไว้ในลักษณะที่มีผลผูกพันที่มีบทลงโทษหากไม่ปฏิบัติตาม

(๒) ประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการสร้างความเข้าใจพื้นฐานร่วมกันในทางวิชาการ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อยอดในขั้นต่อไป

- ศึกษาแนวทางการบัญญัติคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในรัฐธรรมนูญในฐานะที่เป็นกฎหมายสูงสุดเพราะถือว่าเป็นสิ่งที่รัฐพึงกระทำก่อนที่จะดำเนินการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนประเภทอื่น ๆ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมกระทบต่อสิทธิมนุษยชนหลายสิทธิ รวมถึงศึกษาการบังคับใช้สิทธิในสิ่งแวดล้อมของประเทศที่บัญญัติรับรองสิทธิในสิ่งแวดล้อมไว้แล้ว โดยการเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญของประเทศต่าง ๆ ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา
- ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างสิทธิทั้งหลายที่จะบัญญัติใหม่ และสิทธิที่บัญญัติไว้แล้ว ทั้งในรัฐธรรมนูญ และกฎหมายระดับพระราชบัญญัติว่าจะสามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างไรเพื่อให้เกิดการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการบัญญัติคุ้มครองสิทธิใด ๆ ใดโดยไม่สร้างความเชื่อมโยงกับสิทธิที่มีอยู่แล้วนอกจากจะทำให้สิทธิที่บัญญัติใหม่ใช้บังคับยากแล้ว ยังอาจส่งผลให้เกิดการขัดกันระหว่างสิทธิที่มีความเหลื่อมล้ำกันไป
- สมควรติดตามพัฒนาการของสิทธิในสิ่งแวดล้อมต่อไปว่าจะได้รับการยอมรับว่าเป็นสิทธิมนุษยชนหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทบาทขององค์การสหประชาชาติ และศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ
- สิทธิตามรัฐธรรมนูญไม่ใช่ทุกสิทธิที่เป็นสิทธิมนุษยชน สมควรมีการศึกษาให้ชัดเจนว่าอะไรเป็นสิทธิในรัฐธรรมนูญที่มีสถานะเพียงสิทธิตามรัฐธรรมนูญ แต่ไม่ใช่สิทธิมนุษยชน
- หากรัฐธรรมนูญยังไม่มีการบัญญัติคุ้มครองสิทธิเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สมควรศึกษาแนวทางในการนำสิทธิมนุษยชนที่มีอยู่แล้วมาใช้ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในภาคปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น รวมถึงการจัดทำแนวทางในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อคุ้มครองสิทธิอย่างมีประสิทธิภาพ
- ศึกษาความสัมพันธ์และเชื่อมโยงระหว่างสิทธิเชิงกลุ่มทั้งหลาย เช่น สิทธิชุมชน สิทธิในการพัฒนา สิทธิในความสงบ กับสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่มีความจำเป็นต้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อมโดยอาศัยสิทธิเชิงกลุ่มเช่นเดียวกับประเทศในทวีปแอฟริกาหรือไม่ และการคุ้มครองสิทธิเชิงกลุ่มเช่นนี้ในทางปฏิบัติสำหรับประเทศที่บัญญัติคุ้มครองสิทธิไว้ในรัฐธรรมนูญมี

ประสิทธิผลเป็นที่น่าพึงพอใจ หรือมีอุปสรรคประการใดหรือไม่

- ศึกษาความสอดคล้องระหว่างสิทธิในสิ่งแวดล้อมกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมของไทยเพื่อปรับปรุงกฎหมายให้มีความสอดคล้องกัน รวมทั้งแนวทางในการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมกับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อคุ้มครองสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การนำไปใช้ประโยชน์

นำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย นำไปเผยแพร่ในห้องสมุด/ผ่านทางเว็บไซต์

(๒) การศึกษาวิจัยเรื่อง “มาตรฐานสากลในการดำเนินธุรกิจเพื่อการเคารพสิทธิมนุษยชน”

ผู้ศึกษาวิจัย : สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (นางสาวสฤณี อาชวานันทกุล)

สาระสำคัญของการศึกษาวิจัย

โครงการศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์มาตรฐานสากลในการดำเนินธุรกิจเพื่อการเคารพสิทธิมนุษยชน ผลการศึกษาวิจัย พบว่า แนวปฏิบัติสำหรับธุรกิจซึ่งได้กำหนดมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน และเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับจากรัฐบาลและองค์กรธุรกิจในหลายประเทศทั่วโลก จำนวน ๘ มาตรฐาน ได้แก่ (๑) ข้อตกลงโลกแห่งสหประชาชาติ (UN Global Compact) (๒) หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UN Guiding Principles on Business and Human Rights) เริ่มใช้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights – OHCHR) (๓) หลักการกำกับกิจการที่ดีขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD Principles of Corporate Governance) (๔) แนวปฏิบัติสำหรับบริษัทข้ามชาติขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD Guidelines for Multinational Enterprises) (๕) มาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลของ Global Reporting Initiative (GRI) (๖) การประเมินการส่งเสริมสถานประกอบการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างยั่งยืน (Corporate Social Responsibility, Department of Industrial Works: CSR-DIW) ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม (๗) มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ยั่งยืน (Standards on Environmental and Social Sustainability) ของบริษัทเงินทุนระหว่างประเทศ (International Finance Corporation - IFC) และ (๘) ตัวชี้วัดด้านสิทธิมนุษยชนสำหรับภาคธุรกิจ (Human Rights Indicators for Business) จัดทำโดยสถาบันสิทธิมนุษยชนเดนมาร์ก ซึ่งทั้ง ๘ มาตรฐานมีลักษณะร่วมกันคือ เป็นมาตรฐานโดยสมัครใจ ขณะเดียวกันก็มีความแตกต่างกันในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการประยุกต์ใช้กับอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน รวมถึงตัวชี้วัดที่มีเนื้อหาแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับบทบาทขององค์กรที่กำหนดมาตรฐาน และความเป็นมาของมาตรฐานดังกล่าว

ขั้นนี้ คือ การขาดแคลนกลไกตรวจสอบและติดตามผล ในบรรดามาตรฐานทั้งหมดที่ศึกษาในรายงานขั้นนี้ มีเพียงแนวปฏิบัติสำหรับบริษัทข้ามชาติขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) และมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ยั่งยืนของบริษัทเงินทุนระหว่างประเทศ (IFC) เท่านั้นที่มีกลไกการตรวจสอบติดตามผล และรับเรื่องร้องเรียนว่าบริษัทผู้รับมาตรฐานได้ปฏิบัติตามมาตรฐานจริงหรือไม่ เพียงใด ทั้งนี้ การประกาศว่าตนรับมาตรฐานย่อมมิได้หมายความว่าบริษัทปฏิบัติตามมาตรฐานนั้น ๆ อย่างครบถ้วนแต่อย่างใด

ปัจจุบันการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนถือเป็นส่วนสำคัญของหลักการ แนวปฏิบัติ และมาตรฐานทุกชุดที่รณรงค์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อธุรกิจต่อสังคม (CSR) ตั้งแต่ข้อตกลงโลกแห่งสหประชาชาติ (UN Global Compact) เป็นต้นมา ตลอดจนมาตรฐานระดับอุตสาหกรรมต่าง ๆ ซึ่งบริษัทไทยให้ความสนใจเข้าร่วมอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภาคธุรกิจจึงมีความครอบคลุมและเพียงพอแล้ว กสม. จึงไม่จำเป็นต้องพัฒนามาตรฐานใหม่ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมามีพบว่าเป็นเรื่องของการขาดความรู้ ความเข้าใจของภาคธุรกิจในภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะ วิธีการและระบบการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้งานวิจัยยังระบุว่า หัวใจของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของภาคธุรกิจอยู่ที่การตรวจสอบและประเมินสถานะขององค์กรด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Due Diligence) ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานภายในและนอกประเทศจำนวน ๘ มาตรฐาน พบว่า ทุกมาตรฐานยกเว้นข้อตกลงโลกแห่งสหประชาชาติ และหลักการกำกับกิจการที่ดีของ OECD กำหนดให้บริษัทที่รับมาตรฐานต้องจัดทำและดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าว โดยหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UN Guiding Principles on Business and Human Rights :UNGPs) ได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญ ๔ ประการในการจัดทำกระบวนการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านสำหรับภาคธุรกิจ ได้แก่ ๑) การประกาศนโยบายและหลักการของบริษัทที่ว่าด้วยการเคารพสิทธิมนุษยชน โดยบูรณาการเข้ากับระบบประเมินความเสี่ยงของบริษัท (ข้อ ๑๓) ๒) การประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงหรือมีแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมของบริษัท (ข้อ ๑๘) ๓) การบูรณาการข้อผูกมัดเชิงนโยบายเข้ากับการประเมิน รวมถึงกลไกควบคุมภายในและภายนอก (ข้อ ๑๙) และ ๔) การติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน (ข้อ ๑๙ และ ๒๐)

ข้อเสนอแนะ

(๑) ปัจจุบันมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภาคธุรกิจมีครอบคลุมและเพียงพอ กสม. ไม่จำเป็นต้องพัฒนามาตรฐานใหม่

(๒) กสม. ควรจัดทำคู่มือตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence) จัดการอบรม เผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าวต่อภาคธุรกิจ และติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามคู่มือเป็นระยะ และควรมีบทบาทในการจัดทำ อบรม และเผยแพร่คู่มือตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน ในฐานะ “เครื่องมือ” สนับสนุนให้ภาคธุรกิจสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานต่าง ๆ ที่ตนรับแล้ว อย่างแท้จริงและวัดผลได้ โดยในการออกแบบคู่มือดังกล่าว กสม. สามารถบูรณาการเนื้อหาจากมาตรฐานต่าง ๆ ตามระดับที่เหมาะสม เข้ากับองค์ประกอบทั้ง ๔ ส่วนของกระบวนการตรวจสอบตามหลักการ UNGPs จากนั้น เมื่อเผยแพร่คู่มือแล้ว กสม. ก็สามารถมีบทบาทในการติดตามตรวจสอบบริษัทว่าได้ปฏิบัติตามกระบวนการดังกล่าว หรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ กสม. ยังควรร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจในประเทศไทย ในการเผยแพร่คู่มือ และสร้างแรงจูงใจให้เอกชนนำคู่มือไปปฏิบัติและเชิญ กสม. มาติดตามหรือประเมินการปฏิบัติตามคู่มือ

การนำไปใช้ประโยชน์

ใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนในการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนของคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง และเป็นข้อมูลในการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจดำเนินธุรกิจโดยเคารพสิทธิมนุษยชน นำไปเผยแพร่ในห้องสมุด/ผ่านทางเว็บไซต์ จัดพิมพ์เป็นหนังสือเผยแพร่ และนำไปต่อยอดการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ Human Rights Due Diligence เพื่อเป็นเครื่องมือให้ภาคธุรกิจเคารพสิทธิมนุษยชน

(๓) การศึกษาวิจัย เรื่อง “บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการคุ้มครองการละเมิดสิทธิมนุษยชนของภาคเอกชน”

ผู้ศึกษาวิจัย : สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (นางสาวสฤณี อาชวานันทกุล)

สาระสำคัญของการศึกษาวิจัย

โครงการศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการคุ้มครองการละเมิดสิทธิมนุษยชนของภาคเอกชน

ผลการศึกษาวิจัย สามารถสรุปบทบาทหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจได้ ดังตารางต่อไปนี้

ประเทศ	กฎหมายและข้อตกลง		บทบาทที่เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจ		
	อำนาจตามกฎหมาย	ข้อตกลงกับภาคเอกชนโดยสมัครใจ	การประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน	การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	การเฝ้าระวังและติดตาม
ประเทศซึ่งทำการศึกษาลึก					
เดนมาร์ก	- สถาบันสิทธิมนุษยชน (human rights institute) มุ่งเน้นไปที่การให้ความรู้ มีหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามหลักกฎหมายของสหภาพยุโรป - จัดทำบันทึกความเห็นทางกฎหมายต่อศาล	จัดทำแผนปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (NAP) แล้วเสร็จตั้งแต่ปี ๒๕๕๔	จัดทำและเผยแพร่ตัวชี้วัดสิทธิด้านสิทธิมนุษยชน สำหรับภาคธุรกิจ (Human Rights Indicators for Business)	ให้ คำ ป ร ิ ก ษ า ทางกฎหมาย และข้อบังคับต่าง ๆ ที่ว่าด้วยหลักการความเสมอภาค ในรูปแบบต่าง ๆ แก่ศูนย์ไกล่เกลี่ยและจัดการกับข้อพิพาทว่าด้วยความรับผิดชอบของธุรกิจ	
มาเลเซีย	คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (human rights commission) - ศึกษาและพิสูจน์ข้อเท็จจริงในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนตรวจสอบในพื้นที่เกิดเหตุ - ให้คำปรึกษาแก่รัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง	ทำงานร่วมกับตลาดหลักทรัพย์แห่งมาเลเซียด้วยการเพิ่มตัวชี้วัดด้านสิทธิมนุษยชนไว้ในรายงานของบริษัท		อยู่ในระหว่างการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้มีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	
เกาหลีใต้	คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (human rights commission) - ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือการเลือกปฏิบัติ - ให้คำปรึกษาแก่รัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง		แนวปฏิบัติสำหรับการจัดการด้านสิทธิมนุษยชนและรายการตรวจสอบ (Human Rights Management and Check List)	มี ค ณ ะ ก ร ร ม ก า รไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	
ประเทศซึ่งทำการศึกษารอง					
เยอรมนี	สถาบันสิทธิมนุษยชน (human rights institute) - มุ่งเน้นไปที่การให้ความรู้ ติดตามการปฏิบัติของรัฐต่อพันธกรณีระหว่างประเทศต่าง ๆ ด้านสิทธิมนุษยชน - คณะกรรมาธิการแห่งรัฐบาลสหพันธ์รัฐเพื่อนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนและการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม เป็นศูนย์รับเรื่องร้องเรียน (National Contact Point)	คาดว่าแผนปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (NAP) ของเยอรมนี จะแล้วเสร็จและประกาศใช้ในปี ๒๕๕๙			

ประเทศ	กฎหมายและข้อตกลง		บทบาทที่เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจ		
	อำนาจตามกฎหมาย	ข้อตกลงกับภาคเอกชนโดยสมัครใจ	การประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน	การใกล้เคียงข้อพิพาท	การเฝ้าระวังและติดตาม
อินโดนีเซีย	- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (human rights commission) - ศึกษาและตรวจสอบข้อเท็จจริงในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตรวจสอบในพื้นที่เกิดเหตุ - ให้คำปรึกษาแก่รัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง			มีอำนาจเจรจาไกล่เกลี่ย	
อินเดีย	- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (human rights commission) - ศึกษาและพิสูจน์ข้อเท็จจริงในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตรวจสอบในพื้นที่เกิดเหตุ - ให้คำปรึกษาแก่รัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง			มีอำนาจ แต่เน้นประเด็นสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองขั้นพื้นฐานมากกว่าสิทธิทางสังคมและสิทธิทางเศรษฐกิจ	ทำตามคำสั่งศาล
เนเธอร์แลนด์	- สถาบันสิทธิมนุษยชน (human rights institute) ผสมกับผู้ตรวจการ (ombudsman) - บังคับใช้กฎหมายการปฏิบัติที่เท่าเทียม (equal treatment legislation)	ร่วมจัดทำและเผยแพร่แผนปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (NAP) โดยมีกระทรวงการต่างประเทศเป็นเจ้าภาพ		มีการรับเรื่องร้องเรียนและตัดสิน เฉพาะประเด็นการเลือกปฏิบัติในที่ทำงาน สถานศึกษา หรือในฐานะผู้บริโภค	
นอร์เวย์	- ผู้ตรวจการ (ombudsman) ในประเด็นสิทธิเด็ก การปฏิบัติที่เท่าเทียม และการห้ามการเลือกปฏิบัติ	จัดทำและเผยแพร่แผนปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (NAP) ในเดือนตุลาคม ๒๕๕๘			
สวีเดน	- ผู้ตรวจการ (ombudsman)	ร่วมจัดทำและเผยแพร่แผนปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (NAP) ในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๘ โดยมีกระทรวงธุรกิจและนวัตกรรมเป็นเจ้าภาพ		มีแต่เฉพาะในประเด็นการเลือกปฏิบัติด้านชาติพันธุ์หรือศาสนาเท่านั้น	
นิวซีแลนด์	- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (human rights commission)			มีแต่เฉพาะประเด็นการเลือกปฏิบัติเท่านั้น	

ข้อเสนอแนะ

(๑) การส่งเสริมและประยุกต์ใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและสิทธิมนุษยชน

ควรส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับชุดหลักการและมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) แก่เจ้าหน้าที่สำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน

(๒) การจัดทำฐานข้อมูลการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยภาคเอกชน

เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับและติดตาม โดยครอบคลุมข้อมูลขั้นต่ำ ได้แก่ (๑) ประเภทธุรกิจ (๒) ชื่อ ที่อยู่ และประเภทธุรกิจของบริษัทแม่ (ถ้ามี) (๓) มาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งมาตรฐานสากลและมาตรฐานในประเทศที่บริษัทนั้น ๆ และบริษัทแม่ (ถ้ามี) ประกาศว่ารับหลักการหรือเป็นภาคีสมาชิก (๔) เนื้อหาในมาตรฐานแต่ละมาตรฐานซึ่งข้อเท็จจริงจากกรณีของบริษัทถูกร้องชี้ชัดว่าเป็นการละเมิด

(๓) การเผยแพร่บทสรุปผลการตรวจสอบ และจัดทำข้อเสนอแนะต่อบริษัท

กสม. ควรเผยแพร่บทสรุปผลการตรวจสอบกรณีที่ชัดเจนว่า บริษัทมีส่วนในการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน อีกทั้งยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนโดยรวมให้ความสำคัญกับประเด็นสิทธิมนุษยชนมากขึ้น

(๔) สร้างกลไกความร่วมมือกับหน่วยงานกำกับดูแลเอกชนในไทย

กสม. ควรหารือกับหน่วยงานที่มีบทบาทกำกับดูแลภาคเอกชน เช่น สำนักงานคณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) สมาคมบริษัทจดทะเบียนไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย เป็นต้น เพื่อขับเคลื่อนธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนให้เป็นที่ตระหนักในวงกว้างมากขึ้น

(๕) ความร่วมมือกับองค์กรภาคเอกชนระหว่างประเทศ

กสม. ควรพิจารณาหารือกับองค์กรภาคเอกชนระหว่างประเทศที่มีบทบาทในการสร้างความตื่นตัวและตระหนักในประเด็นสิทธิมนุษยชนของภาคธุรกิจ และร่วมมือกันยกระดับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในไทย

(๖) การจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (NAP)

กสม. ควรพิจารณาเริ่มให้เกิดกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights - NAP) เพื่อใช้เป็น “เครื่องมือ” ในการเริ่มสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาคธุรกิจ รัฐ และประชาสังคม

การนำไปใช้ประโยชน์

สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนในการตรวจสอบเรื่องราวเรียนของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจดำเนินธุรกิจโดยเคารพสิทธิมนุษยชน เผยแพร่ในท้องสมุด/ผ่านเว็บไซต์ และจัดพิมพ์เป็นหนังสือเผยแพร่

๔) การศึกษาวิจัย เรื่อง “พันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนของประชาคมอาเซียน”

ผู้ศึกษาวิจัย : มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาองค์กรภาครัฐ (ดร.เสรี นนทสูติ)

สาระสำคัญของการศึกษาวิจัย

โครงการศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือก รวบรวมตรสารในรอบความร่วมมือของอาเซียน ทั้งในรูปแบบของสนธิสัญญา ข้อตกลง ปฏิญญา ซึ่งเกี่ยวข้องกับด้านสิทธิมนุษยชน และ/หรือเห็นว่าจะมีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนอย่างสูง โดยเฉพาะที่มีผลผูกพันตามกฎหมาย (hard law) จากรายการที่สำนักเลขาธิการอาเซียนได้รวบรวมไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๖๗ - ๒๐๑๒ (พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๕๕) และได้มีการจัดทำหรือรับรองขึ้นหลังจากนั้นจนถึงวันทำสัญญาจ้าง (๓๐ กันยายน ๒๕๕๘) และเพื่อจัดหมวดหมู่ และสรุปสาระ/ประเด็นสำคัญของตราสารตามที่ได้รับการคัดเลือกดังกล่าว เพื่อให้เข้าใจภาพรวมของตราสารฉบับนั้น ๆ

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า อาเซียนได้จัดทำตราสารทางกฎหมายด้านสิทธิมนุษยชนโดยตรงเพียงฉบับเดียว ได้แก่ อนุสัญญาอาเซียนต่อต้านการค้ำมนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก ซึ่งที่ประชุมผู้นำอาเซียนได้รับรองในการประชุมครั้งที่ ๒๗ ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๖ อย่างไรก็ตาม ยังมีตราสารทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนอีกจำนวนหนึ่ง ได้แก่ (๑) กลุ่มที่กำหนดเนื้อหามี ๔ ฉบับ คือ อนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย และอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและการตอบสนองต่อภัยพิบัติรวม ๓ ฉบับ (ข้อตกลงว่าด้วยการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติปี ๒๕๒๘ ข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยมลภาวะจากหมอกควันข้ามพรมแดนปี ๒๕๔๕ และข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินปี ๒๕๔๘) และ (๒) กลุ่มตราสารที่จัดตั้งองค์กรเพื่อทำหน้าที่เฉพาะด้านที่มีผลกระทบต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนซึ่งรวมถึงข้อตกลงเพื่อจัดตั้งศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพอาเซียน และข้อตกลงเพื่อจัดตั้งศูนย์ประสานงานอาเซียนเพื่อการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในการจัดการภัยพิบัติ

ตราสารเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนส่วนใหญ่ที่อาเซียนได้จัดทำขึ้นอยู่ในรูปแบบตราสารทางการเมือง (Political instrument) ซึ่งแม้จะไม่มีผลผูกพันตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ แต่แสดงเจตจำนงร่วมกันของประเทศสมาชิกในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในหลายประเด็น และหลายฉบับกำหนดขั้นตอนที่นำไปสู่การจัดทำตราสารทางกฎหมายด้วย โดยมีจำนวน ๒๔ ฉบับ ทั้งนี้ ตราสารที่สำคัญที่สุดในด้านสิทธิมนุษยชนของอาเซียน คือ ปฏิญญาสิทธิมนุษยชนอาเซียน (ASEAN Human Rights Declaration) ซึ่งถือเป็นตราสารหลักของอาเซียนในการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน

ในการวิจัยยังชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการที่สำคัญของอาเซียนในด้านสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะในประเด็นดังต่อไปนี้

(๑) การตรากฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ซึ่งถือเป็นธรรมนูญของอาเซียนที่มีผลใช้บังคับในปี ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้อาเซียนมีสถานะทางกฎหมายระหว่างประเทศ (Legal personality) แม้กฎบัตรอาเซียนมิใช่ตราสารด้านสิทธิมนุษยชนโดยตรง แต่เป็นเอกสารพื้นฐานที่กำหนดโครงสร้างของประชาคมอาเซียน โดยให้ประชาคมอาเซียนตั้งอยู่บนหลักการหลายประการ รวมถึงหลักนิติรัฐ ประชาธิปไตย และการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนอาเซียน นอกจากนี้ ยังกำหนดให้มีการจัดตั้งกลไกด้านสิทธิมนุษยชนขึ้นเป็นครั้งแรก โดยให้องค์กรด้านสิทธิมนุษยชนของอาเซียนมีขอบเขตอำนาจหน้าที่เป็นไปตามที่กำหนด โดยที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน (มาตรา ๑๔) ซึ่งองค์กรดังกล่าวคือ คณะกรรมาธิการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (AICHR)

(๒) AICHR ถือเป็นกลไกและองค์กรหลักในด้านสิทธิมนุษยชนของอาเซียนจัดตั้งขึ้นที่ประเทศไทยในปี ๒๕๕๒ และมีภารกิจหลักตามที่กำหนดในเอกสารขอบเขตอำนาจหน้าที่รวม ๑๔ ประการ ซึ่งประการที่สำคัญที่สุดในระยะเริ่มแรก คือ การจัดทำปฏิญญาสิทธิมนุษยชนอาเซียน (AHRD) โดยในการวิจัยได้เน้นความสำคัญต่อ AICHR ซึ่งถือเป็นกลไกสิทธิมนุษยชนระดับภูมิภาคล่าสุดของโลก โดยได้ชี้ให้เห็นถึงความท้าทายทั้งในเชิงโครงสร้างและการดำเนินงานที่เน้นภารกิจในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน (Promotion) แต่ยังคงขาดความชัดเจนในการดำเนินการกิจกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (Protection)

ทั้งนี้ ความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายเชิงโครงสร้างของประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AC) คือ วิสัยทัศน์อาเซียนและพิมพ์เขียวประชาคมเสาหลักทั้งสามของอาเซียนจะเอื้อให้การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทั้งสามเสาหลักสามารถดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือไม่ โดยประเด็นโครงสร้างดังกล่าวและการพัฒนาหรือปรับปรุงกลไกสิทธิมนุษยชนของ AC จะส่งผลโดยตรงต่อจำนวนและคุณภาพที่เพิ่มมากขึ้นของตราสารสิทธิมนุษยชนในอาเซียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

(๑) ในระดับประเทศ ประเทศไทยสามารถเสริมสร้างบทบาทด้านสิทธิมนุษยชนได้โดยการเข้าเป็นภาคีในตราสารสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ พิจารณาถอนข้อสงวนต่อตราสารที่ได้เข้าเป็นภาคีแล้ว และเสริมสร้างประสิทธิภาพการอนุวัติการตามพันธกรณีเพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่ประเทศสมาชิกอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังสามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือประเทศสมาชิกทั้งในด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความช่วยเหลือทางเทคนิคในประเด็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะการจัดตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนระดับประเทศ

(๒) การดำเนินการในระดับภูมิภาค ประเทศไทยซึ่งถือเป็นหนึ่งในประเทศผู้ก่อตั้งอาเซียนสามารถผลักดันให้มีการปรับปรุงกลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียนและการสร้างคุณภาพตราสารสิทธิมนุษยชนที่อาเซียนจะพัฒนาขึ้นต่อไป

การนำไปใช้ประโยชน์

นำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการปฏิบัติตามภารกิจขององค์กร เช่น การตรวจสอบเรื่องร้องเรียน การประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน เป็นต้น นำไปเผยแพร่ในห้องสมุด/เผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์

๕) การศึกษาวิจัย เรื่อง “กฎหมายว่าด้วยความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ”

ผู้ศึกษาวิจัย : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต (รศ.คณาธิป ทองรวีวงศ์)

สาระสำคัญของการศึกษาวิจัย

โครงการศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา รวบรวม วิเคราะห์กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ กลไกด้านสิทธิมนุษยชน แนวคิด แนวปฏิบัติ สภาพการเลือกปฏิบัติ เหตุแห่งการเลือกปฏิบัติ สภาพการให้ความคุ้มครองบุคคลอย่างเสมอภาคตามกฎหมาย และไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างกันในเรื่องต่าง ๆ ตามที่รับรองในหลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และจัดทำข้อเสนอ มาตรฐาน และ/หรือแนวทางในการกำหนดให้มกติกากลางว่าด้วยความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยเกี่ยวกับเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติและมิติแห่งการเลือกปฏิบัติ ประกอบกับ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ มาประกอบกันเป็นกรอบการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน (Distinction and Differentiation) เพื่อให้สามารถจำแนกว่า กรณีใดเป็นกรณีของการเลือกปฏิบัติตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนและกรณีใดไม่อยู่ในขอบเขตการเลือกปฏิบัติตามกฎหมายสิทธิมนุษยชน โดยมีข้อค้นพบ ดังนี้

(๑) การเลือกปฏิบัติโดยตรง (Direct Discrimination)

แนวการพิจารณาความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมกันคือ การปฏิบัติเหมือนกันต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญเช่นเดียวกัน และการปฏิบัติที่แตกต่างกันต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญแตกต่างกัน ดังนั้น หากมีการปฏิบัติต่างกันต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญเช่นเดียวกัน หรือการปฏิบัติเหมือนกันต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญแตกต่างกัน ก็จัดว่าเป็นการเลือกปฏิบัติและขัดต่อหลักความเท่าเทียมกัน การพิจารณาเช่นนี้สอดคล้องกับหลักการเลือกปฏิบัติโดยตรง

(๒) การเลือกปฏิบัติโดยอ้อม (Indirect Discrimination)

การเลือกปฏิบัติโดยอ้อมมีองค์ประกอบสำคัญ คือ กฎเกณฑ์ที่พิพาทนั้นเมื่อพิจารณาภายนอกโดยทั่วไปแล้ว จะเห็นได้ว่ามีลักษณะเป็นกลาง (Neutral on Its Face / Facially Neutral) กล่าวคือ ไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

แต่กฎเกณฑ์นั้นส่งผลกระทบในทางปฏิบัติทำให้เกิดความแตกต่างกัน (Differential Impact) ระหว่างบุคคลบางกลุ่ม โดยทำให้บุคคลบางกลุ่มนั้นถูกปฏิบัติในลักษณะเป็นที่พึงพอใจน้อยกว่าหรือถูกกีดกันสิทธิบางประการ

(๓) หลักความเสมอภาคหรือหลักความเท่าเทียมกัน (Equality Principle) จำแนกได้ ๓ รูปแบบดังนี้

(๓.๑) กำหนดจำแนกหลักความเท่าเทียมกัน ออกเป็น ๓ กรณี คือ (๑) ความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมกันทั่วไป (๒) ความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง และ (๓) หลักห้ามเลือกปฏิบัติ

(๓.๒) กำหนดจำแนกหลักความเท่าเทียมกัน ออกเป็น ๒ กรณี คือ (๑) ความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมกัน และ (๒) หลักการห้ามเลือกปฏิบัติ โดยมีได้จำแนกความเสมอภาคเฉพาะเรื่องออกจากความเสมอภาคทั่วไป

(๓.๓) ไม่ระบุถึงหลักความเสมอภาคหรือหลักความเท่าเทียมไว้ โดยมีเพียงกำหนดหลักการ “ห้ามเลือกปฏิบัติ”

(๔) การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม (Unfair Discrimination)

ในการบัญญัติห้ามการเลือกปฏิบัตินี้ มีรูปแบบการบัญญัติกฎหมายและการใช้ถ้อยคำที่แตกต่างกันแต่มีวัตถุประสงค์และหลักการเช่นเดียวกัน คือ การจำแนกระหว่าง “การกระทำที่ต้องห้ามตามกฎหมาย” และ “การกระทำที่ไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย” ซึ่งอาจจำแนกออกเป็นรูปแบบการบัญญัติกฎหมาย ๔ ลักษณะ ดังนี้

(๔.๑) กำหนดเรียกการปฏิบัติที่แตกต่างกัน อันต้องห้ามตามกฎหมายว่า “การเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม” (Unfair Discrimination) และกำหนดเรียกการปฏิบัติที่แตกต่างกันแต่มีเหตุผลอันสมควรตามที่กฎหมายกำหนดว่า “การเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรม” ดังเช่นกรณีกฎหมายแอฟริกาใต้ ซึ่งประเทศไทยเทียบเคียงได้กับรูปแบบนี้

(๔.๒) กำหนดเรียกการปฏิบัติที่แตกต่างกัน อันต้องห้ามตามกฎหมายว่า “การเลือกปฏิบัติที่มีขอบด้วยกฎหมาย” (Unlawful Discrimination) และกำหนดเรียกการปฏิบัติที่แตกต่างกันแต่มีเหตุผลอันสมควรตามที่กฎหมายกำหนดว่า “การเลือกปฏิบัติที่ขอบด้วยกฎหมาย” ดังเช่นกรณีกฎหมายออสเตรเลีย

(๔.๓) กำหนดเรียกการปฏิบัติที่แตกต่างกัน อันต้องห้ามตามกฎหมายว่า “การกระทำที่เป็นการเลือกปฏิบัติ” (Discriminatory Practice) และกำหนดเรียกการปฏิบัติที่แตกต่างกัน แต่มีเหตุผลอันสมควรตามที่กฎหมายกำหนดว่า “การกระทำที่ไม่ใช่การกระทำอันเป็นการเลือกปฏิบัติ” (It is not a discriminatory practice) ดังเช่นกรณีกฎหมายแคนาดา

(๔.๔) กำหนดเรียกการปฏิบัติที่แตกต่างกันอันต้องห้ามตามกฎหมายว่า “การเลือกปฏิบัติ” (Discrimination) และกำหนดเรียกการปฏิบัติที่แตกต่างกัน แต่มีเหตุผลอันสมควรตามที่กฎหมายกำหนด หรือไม่เข้าองค์ประกอบเงื่อนไขของการเลือกปฏิบัติที่ต้องห้ามตามกฎหมายว่า “การปฏิบัติที่แตกต่างกัน” (Differentiation) ดังเช่นแนวคำวินิจฉัยของศาลสูงสุด สิงคโปร์ หรือกรณีกฎหมายประเทศฟินแลนด์ที่จำแนกกระหว่างการปฏิบัติแตกต่างกัน (Different Treatment) ซึ่งจะเป็นการเลือกปฏิบัติ (Discrimination) ถ้าขาดเสียซึ่งเหตุผลอันสมควร (Justification) กับ การปฏิบัติแตกต่างกันซึ่งมีเหตุผลสมควร จึงไม่เป็นการ “เลือกปฏิบัติ” เช่นเดียวกับกฎหมายของประเทศสวีเดน ซึ่งจำแนกกระหว่าง “การเลือกปฏิบัติ” (Discrimination) และ “การปฏิบัติที่แตกต่างกัน” (Differential Treatment)

นอกจากนี้ พบว่าในอีกหลายประเทศ เช่น รัฐธรรมนูญเยอรมัน รัฐธรรมนูญมาเลเซีย และ รัฐธรรมนูญอินเดีย นั้น แม้ในกฎหมายจะมีการเรียกการปฏิบัติที่แตกต่างกันอันต้องห้ามตามกฎหมายว่า “การเลือกปฏิบัติ” แต่ตามกฎหมายมิได้ใช้คำเฉพาะสำหรับเรียกการปฏิบัติที่แตกต่างกันแต่มีเหตุผลอันสมควรตามกฎหมายหรือเข้าข้อยกเว้นตามกฎหมาย

หากเปรียบเทียบกับการใช้คำเกี่ยวกับ “การเลือกปฏิบัติ” ตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศภายใต้กรอบสหประชาชาติดังที่ได้วิเคราะห์และจำแนกข้างต้น จะเห็นได้ว่า กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศมีการจำแนกกระหว่างการปฏิบัติที่แตกต่างกัน (Differential Treatment หรือ Distinction) ซึ่งไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย กับ “การเลือกปฏิบัติ” (Discrimination) ที่ต้องห้ามตามกฎหมาย โดยมีได้ใช้คำว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม” แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากหากการปฏิบัติแตกต่างกันนั้นไม่อาจอ้างเหตุที่ขอบด้วยกฎหมายแล้ว ก็จะถือว่าเป็นการ “เลือกปฏิบัติ” ซึ่งมีนัยที่ไม่เป็นธรรมหรือไม่ขอบด้วยกฎหมายอยู่ในตัวเอง

(๕) มาตรการยืนยันสิทธิเชิงบวก (Affirmative Action, Special Measure, Positive Action, Positive Measure, Reverse Discrimination, Positive Discrimination)

แม้ว่าเนื้อหาสาระมีลักษณะเป็นการปฏิบัติต่อบุคคลแตกต่างกัน เนื่องจากการให้สิทธิพิเศษ (Preferential Treatment) แก่บุคคลบางกลุ่ม แต่กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศภายใต้กรอบสหประชาชาตินั้น นอกจากจะรับรองว่า มาตรการดังกล่าวไม่เป็นการเลือกปฏิบัติแล้ว ยังกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการจัดให้มีมาตรการดังกล่าวเพื่อแก้ไข การเลือกปฏิบัติโดยพฤตินัย (De Facto Discrimination) และเพื่อบรรลุถึงความเท่าเทียมกันเชิงสาระ (Substantive Equality) อย่างไรก็ตาม มาตรการดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขหรือเกณฑ์ที่กฎหมายระหว่างประเทศกำหนดไว้

ตามกฎหมายไทยนั้น ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า รัฐธรรมนูญและกฎหมายลำดับรองของไทยมีการวางหลักมาตรการ ยืนยันสิทธิเชิงบวกหรือมาตรการพิเศษเพื่อให้บุคคลบางกลุ่มที่เสียเปรียบได้มีความเสมอภาคกับบุคคลอื่น อย่างไรก็ตาม ข้อแตกต่างระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศประการสำคัญอันหนึ่งคือ จากกฎหมายต่างประเทศนั้นพบว่า เมื่อมาตรการนั้นตกอยู่ในขอบเขตของ “Affirmative Action” แล้ว จะไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ (Discrimination) หรืออาจ กล่าวได้ว่าเป็นข้อยกเว้นของการเลือกปฏิบัติ แต่ถ้ามาตรการนั้น ไม่เข้าองค์ประกอบหรือไม่อยู่ในขอบเขตของ “Affirmative Action” แล้ว จะถือเป็นการเลือกปฏิบัติ (Discrimination) ส่วนรัฐธรรมนูญของไทย หากมาตรการดังกล่าวไม่เข้าองค์ประกอบ ของวรรคสามตามรัฐธรรมนูญ ก็จะเรียกมาตรการนั้นว่า “การเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม”

(๖) หลักขอบเขตแห่งดุลพินิจ (Margin of Appreciation)

หลักการนี้พัฒนาขึ้นในบริบทของคดีตามอนุสัญญาสิทธิมนุษยชนยุโรป โดยกฎหมายหรือนโยบายของรัฐซึ่งมี ลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติอาจใช้บังคับได้โดยไม่ขัดต่อหลักการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ กล่าวคือ รัฐอาจกำหนด กฎหมายภายในที่แตกต่างจากพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศได้ภายใต้เหตุผลความจำเป็นบางประการ แต่ต้องเป็น กรณี “เหตุผลที่มีน้ำหนักเพียงพอ” (Very Weighty Reasons) ซึ่งไม่ถือเป็น “การเลือกปฏิบัติ” ตามกฎหมายสิทธิมนุษยชน

(๗) ขอบเขตของการเลือกปฏิบัติในกรอบกฎหมายสิทธิมนุษยชน จำแนกได้ ๓ กรณีหลักดังนี้

(๗.๑) กรณีการปฏิบัติที่อยู่ในขอบเขตและไม่อยู่ในขอบเขตของกฎหมายสิทธิมนุษยชน สามารถจำแนกออกเป็น ๕ กรณีย่อยดังต่อไปนี้

(๗.๑.๑) การเลือกปฏิบัติในขอบเขตของกฎหมายสิทธิมนุษยชน

พบว่า มีกรณีคำร้องต่อ กสม. และคำพิพากษาศาลรัฐธรรมนูญ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุแห่งการ เลือกปฏิบัติและเข้าองค์ประกอบของการเลือกปฏิบัติในกรอบกฎหมายสิทธิมนุษยชน

(๗.๑.๒) การปฏิบัติที่แตกต่างกัน อันไม่อยู่ในขอบเขตกฎหมายสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการห้ามเลือก ปฏิบัติ: กรณีจากคำร้องต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พบว่า หลายกรณีผู้ร้องอ้างว่า “ถูกเลือกปฏิบัติ” แต่หากพิจารณาในกรอบความหมายและ ขอบเขตของกฎหมายสิทธิมนุษยชนแล้ว กรณีเหล่านั้นไม่จัดอยู่ในขอบเขตของการเลือกปฏิบัติ

(๗.๑.๓) การปฏิบัติที่แตกต่างกัน อันไม่อยู่ในขอบเขตกฎหมายสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการห้ามเลือก ปฏิบัติ: กรณีจากคำพิพากษาศาลรัฐธรรมนูญ

พบว่า หลายคดีมีการกล่าวอ้างว่าเกิดการเลือกปฏิบัติในขอบเขตที่กว้างกว่าการเลือกปฏิบัติ ตามนัยกฎหมายสิทธิมนุษยชน แต่แม้ศาลจะตัดสินว่าไม่เป็นการเลือกปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ ในหลายคดีก็มิได้ให้เหตุผลใน การวินิจฉัยชี้ชัดจนลงไปถึงกรณีเช่นนี้ไม่เกี่ยวข้องกับ “เหตุแห่งการเลือกปฏิบัติ” อย่างไรก็ตาม จากคำพิพากษหลายคดีก็ชี้ให้เห็นว่าศาลนำองค์ประกอบอื่นของการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนมาปรับใช้

(๗.๑.๔) การปฏิบัติที่แตกต่างกัน อันไม่อยู่ในขอบเขตกฎหมายสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการห้ามเลือก ปฏิบัติ: กรณีคำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ คณะกรรมการกฤษฎีกา

พบว่า บางคำวินิจฉัยมีขอบเขตที่กว้างกว่าเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติตามกฎหมายสิทธิมนุษยชน

ซึ่งสะท้อนแนวความคิดการพิจารณา “การเลือกปฏิบัติ” บนพื้นฐานของกฎหมายปกครอง

(๗.๑.๕) การปฏิบัติที่แตกต่างกัน อันไม่อยู่ในขอบเขตกฎหมายสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการห้ามเลือกปฏิบัติ: กรณีข้อเท็จจริงจากการรับฟังความคิดเห็น / สัมภาษณ์/ ประชุมกลุ่มย่อย

พบว่า ส่วนใหญ่เมื่อบุคคลเห็นว่าตน “ไม่ได้รับความเป็นธรรม” ก็มักมีการอ้างว่า “ถูกเลือกปฏิบัติ” ไปด้วย อย่างไรก็ตาม การกล่าวอ้างดังกล่าว หากพิจารณาในกรอบของกฎหมายสิทธิมนุษยชนแล้วอาจไม่อยู่ในขอบเขตของกฎหมายสิทธิมนุษยชน

(๗.๒) กรณีมีความคาบเกี่ยวระหว่างการเลือกปฏิบัติกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนอื่น

พบว่า กรณีที่มีการกล่าวอ้างว่าเกิด “การเลือกปฏิบัติ” นั้น เมื่อพิจารณาในกรอบกฎหมายสิทธิมนุษยชนแล้วเป็นกรณีการปฏิบัติในลักษณะเป็นกลาง (Neutral) ที่มีผลกับทุกคน หรือเป็นกรณีการปฏิบัติที่แตกต่างกันซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติตามกฎหมายสิทธิมนุษยชน จึงไม่อาจจัดว่าเป็น “การเลือกปฏิบัติ” (Discrimination)

(๗.๓) “การเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม” ในบริบทของกฎหมายปกครอง

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การเลือกปฏิบัติในบริบทของกฎหมายปกครองอาจประกอบด้วย การเลือกปฏิบัติที่กว้างกว่า “เหตุแห่งการเลือกปฏิบัติ” ตามนัยกฎหมายสิทธิมนุษยชน โดยการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ในบริบทของคดีปกครอง นั้น เป็นการพิจารณา “การปฏิบัติที่แตกต่างกัน” ในกรอบของการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบ และมักมีข้อเท็จจริงที่สัมพันธ์กับ “การใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองโดยมิชอบ” ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติ เช่น เชื้อชาติ เพศ ศาสนา เป็นต้น ตามกฎหมายสิทธิมนุษยชน

(๘) การเลือกปฏิบัติที่กฎหมายไทยยังไม่ครอบคลุมถึง

(๘.๑) เหตุแห่งการเลือกปฏิบัติ

สามารถจำแนกได้ ๔ กรณี คือ (๑) เหตุแห่งการเลือกปฏิบัติที่รัฐธรรมนูญของไทยกำหนดในลักษณะที่กว้างกว่าหรือเพิ่มเติมจากที่กฎหมายระหว่างประเทศระบุไว้ (๒) เหตุแห่งการเลือกปฏิบัติที่รัฐธรรมนูญของไทยมีการใช้อ้อยคำในลักษณะที่แคบกว่ากฎหมายระหว่างประเทศ (๓) เหตุแห่งการเลือกปฏิบัติบางกรณีกฎหมายต่างประเทศได้ขยายความจากเหตุดั้งเดิมที่ระบุไว้ โดยมีการแจกแจงรายละเอียดเพื่อความครอบคลุมและชัดเจน และ (๔) เหตุแห่งการเลือกปฏิบัติบางเหตุมิได้ระบุไว้โดยชัดแจ้งตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ แต่กฎหมายต่างประเทศบางประเทศกำหนดครอบคลุมขึ้นมา เพื่อเป็นการคุ้มครองการเลือกปฏิบัติในปัจจุบันที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะทางสังคม

(๘.๒) ขอบเขตและการครอบคลุมของกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคและการห้ามเลือกปฏิบัติ

ปัจจุบันไทยไม่มีกฎหมายเฉพาะอันมีลักษณะเป็นกฎหมายกลางเกี่ยวกับการห้ามเลือกปฏิบัติที่ครอบคลุมเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติต่าง ๆ และมิติของการเลือกปฏิบัติต่าง ๆ โดยกฎหมายไทยที่เป็นอยู่มีลักษณะเป็นกฎหมายเฉพาะที่มีขอบเขตจำกัดในเชิงเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติ และ/หรือ มิติของการเลือกปฏิบัติ แต่ยังไม่ครอบคลุมกรณีต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติภายใต้กรอบกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและการเลือกปฏิบัติที่กฎหมายต่างประเทศให้การคุ้มครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกปฏิบัติในมิติและเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติอื่น ๆ นอกขอบเขตของกฎหมายเฉพาะดังกล่าวเช่น การเลือกปฏิบัติในภาครัฐกับภาคเอกชน

(๘.๓) รูปแบบการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติ (Model of Discrimination Laws) จำแนกได้ ๓ รูปแบบหลัก ดังนี้

(๘.๓.๑) บัญญัติกฎหมายเฉพาะฉบับเดียวเกี่ยวกับการห้ามเลือกปฏิบัติ ซึ่งมีลักษณะเป็นกฎหมายกลาง

(๘.๓.๒) บัญญัติกฎหมายเฉพาะหลายฉบับ แต่ละฉบับครอบคลุมเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติเฉพาะบางเหตุ และครอบคลุมมิติของการเลือกปฏิบัติเฉพาะบางมิติ

(๘.๓.๓) มีการกำหนดกฎหมายกลางที่ครอบคลุมเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติหลายเหตุและครอบคลุมมิติของการเลือกปฏิบัติหลายมิติ และมีกฎหมายฉบับอื่น ๆ ที่มีลักษณะเป็นกฎหมายเฉพาะสำหรับการห้ามเลือกปฏิบัติในบางมิติ หรือบางเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติ

ในกรณีของประเทศไทย พบว่า ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายเฉพาะ ที่วางหลักห้ามเลือกปฏิบัติอันเกี่ยวข้องกับเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติบางเหตุ และเกี่ยวข้องกับมิติของการเลือกปฏิบัติบางด้าน แต่ยังไม่มีความหมายกลางที่ครอบคลุมอย่างกว้างถึงเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติและมิติของการเลือกปฏิบัติทั้งหมดในภาพรวม

ข้อเสนอแนะ

(๑) ข้อเสนอแนะในภาพรวม

(๑.๑) เสนอให้ไทยปรับโครงสร้างกฎหมายโดยยกเลิกกฎหมายเฉพาะฉบับต่าง ๆ ที่มีหลักการห้ามเลือกปฏิบัติ โดยรวมหลักการห้ามเลือกปฏิบัติเข้ามาอยู่ในกฎหมายกลางอันเป็นกฎหมายหลักฉบับเดียว ซึ่งเป็นแนวทางของสวีเดนในการปรับปรุงกฎหมายเลือกปฏิบัติ

(๑.๒) เสนอให้ไทยปรับโครงสร้างกฎหมายโดยเพิ่มเติมกฎหมายกลาง แต่ยังคงกฎหมายเฉพาะฉบับต่าง ๆ ไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้กฎหมายกลางสามารถครอบคลุมการเลือกปฏิบัติอื่น ๆ ที่อยู่นอกขอบเขตของกฎหมายเฉพาะดังกล่าวนั่นเอง

(๒) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ

แม้ว่าหลักของรัฐธรรมนูญจะรับรองถึงความเท่าเทียมกันและห้ามเลือกปฏิบัติ แต่ก็ยังคงมีปัญหาถึงความชัดเจนในการคุ้มครองการเลือกปฏิบัติระหว่างเอกชนต่อเอกชนด้วยกันและปัญหาอื่น ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะ ๔ ประการ ดังนี้

(๒.๑) ข้อเสนอในการบัญญัติหลักการเลือกปฏิบัติภาครัฐและภาคเอกชน โดยเสนอให้ปรับปรุงแก้ไขรัฐธรรมนูญในส่วนของการเลือกปฏิบัติโดยวางหลักรับรองความเท่าเทียมกันและห้ามเลือกปฏิบัติทั่วไป โดยแยกการเลือกปฏิบัติออกเป็นการกระทำของรัฐและเอกชน ในส่วนภาครัฐนั้น เสนอให้มีหลักการว่า “รัฐจะต้องไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อบุคคล ด้วยเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติซึ่งรวมถึง เชื้อชาติ เพศ การตั้งครรภ์ สถานะความเป็นมารดา ขาดถิ่นกำเนิด สีผิว รสนิยมทางเพศ อายุ ความพิการ ศาสนา ความเชื่อ วัฒนธรรม ภาษา และถิ่นกำเนิด...” ในส่วนของภาคเอกชนนั้น เสนอให้มีหลักการว่า “บุคคลจะต้องไม่กระทำการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อบุคคลอื่นด้วยเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติต่าง ๆ ในการนี้รัฐต้องมีกฎหมายเพื่อป้องกันและห้ามการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมดังกล่าว”

(๒.๒) ข้อเสนอในการบัญญัติหลักการห้ามเลือกปฏิบัติโดยอ้อม แบ่งเป็น ๒ แนวทาง คือ (๑) แก้ไขกฎหมายเพิ่มเติมหลักการเลือกปฏิบัติโดยอ้อมให้ชัดเจน โดยอาจจำแนกออกจากการเลือกปฏิบัติโดยตรง ดังเช่นกรณีแอฟริกาใต้ (๒) เสนอให้องค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นำหลักการเลือกปฏิบัติโดยอ้อมมาอธิบายประกอบการพิจารณากรณีที่สภาพ้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยอ้อม

(๒.๓) ข้อเสนอในการกำหนดถ้อยคำเกี่ยวกับ “การเลือกปฏิบัติ”

(๒.๓.๑) กำหนดเรียกการปฏิบัติที่แตกต่างกันอันต้องห้ามตามกฎหมายว่า “การเลือกปฏิบัติ” (Discrimination)

(๒.๓.๒) กำหนดเรียกการปฏิบัติที่แตกต่างกันแต่มีเหตุผลอันสมควรตามที่กฎหมายกำหนด หรือไม่เข้าองค์ประกอบเงื่อนไขของการเลือกปฏิบัติที่ต้องห้ามตามกฎหมายว่า “การกระทำที่ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติ” โดยไม่จำเป็นต้องนำองค์ประกอบ “เป็นธรรม” (Fair) หรือ “ไม่เป็นธรรม” (Unfair) มาใช้ในการจำแนกกระหว่างการปฏิบัติทั้งสองอย่างดังกล่าว ทั้งนี้ เพราะคำว่า “การเลือกปฏิบัติ” (Discrimination) แสดงนัยถึงความหมายในทางลบอยู่ในตัวเอง นอกจากนี้ ตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศหลายฉบับก็มีได้ใช้องค์ประกอบ “เป็นธรรม” มาขยายคำว่าเลือกปฏิบัติแต่อย่างใด

(๒.๔) ข้อเสนอในการบัญญัติหลักการเกี่ยวกับ “เหตุแห่งการเลือกปฏิบัติ”

(๒.๔.๑) เพิ่มเติมเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติบางประการให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เช่น กำหนดเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติให้ครอบคลุม “ความคิดเห็นอื่นใด” นอกเหนือจาก “ความคิดเห็นทางการเมือง” รวมทั้งกำหนดเหตุครอบคลุม “ความเชื่ออื่น” นอกจากความเชื่อทาง “ศาสนา”

(๒.๔.๒) เหตุแห่งการเลือกปฏิบัติบางอย่าง ไม่ได้มีการระบุไว้ชัดเจนตามรัฐธรรมนูญ เช่น ประวัติอาชญากรรมนั้นอาจไม่กำหนดหรือระบุเหตุเหล่านี้เป็นเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนในกฎหมาย แต่ใช้วิธีการตีความ

ให้อยู่ในเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติ หรือเพิ่มเติมเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติบางประการในรัฐธรรมนูญให้ครอบคลุมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ตามแนวทางของกฎหมายต่างประเทศ รวมทั้งอาจต้องมีการตรากฎหมายลำดับรองเป็นการเฉพาะสำหรับการห้ามเลือกปฏิบัติด้วยเหตุนี้

(๓) ข้อเสนอแนะเฉพาะประเด็นการเลือกปฏิบัติ

(๓.๑) กรณีการเลือกปฏิบัติในมิติของสินค้า บริการ ในภาคเอกชน ควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการให้บริการ ผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้า ให้เห็นความสำคัญถึงการให้บริการอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางลบที่มีต่อบุคคลที่แตกต่างกันด้วยเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติ

(๓.๒) กรณีประวัติอาชญากรรมที่นำมาใช้ในบริบทของการจ้างงาน เสนอให้กำหนด “ประวัติอาชญากรรม” เป็นเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติประการหนึ่ง โดยเฉพาะในมิติของการจ้างแรงงานและการประกอบอาชีพ โดยอาจกำหนดเหตุดังกล่าวไว้ในกฎหมายห้ามเลือกปฏิบัติอันเป็นกฎหมายกลาง ซึ่งมีขอบเขตใช้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนดังเช่นกฎหมายออสเตรเลีย อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับลักษณะงาน จึงควรกำหนดข้อยกเว้นให้มีการปฏิบัติที่แตกต่างได้หากประวัติอาชญากรรมนั้นเกี่ยวข้องกับ “คุณสมบัติอันเป็นสาระสำคัญของงาน” (Inherent Requirement Exception) ซึ่งต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป

(๓.๓) กรณีการสื่อสารที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง (Hate Speech) อาจพิจารณา ๑) กำหนดกฎหมายเฉพาะในกรณีของ “Hate Speech” ให้มีความครอบคลุมและสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติตามกฎหมายสิทธิมนุษยชน หรือ ๒) ในระหว่างที่ยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายเฉพาะดังกล่าว มีข้อเสนอว่า การสื่อสารที่แสดงความเกลียดชังด้วยเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติต่าง ๆ เช่น รสนิยมทางเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ฯลฯ จัดอยู่ในการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งอยู่ในอำนาจของ กสม. ที่จะตรวจสอบและเสนอมาตรการแก้ไขได้

(๓.๔) กรณีการคุกคาม (Harassment) เสนอให้ ๑) กำหนดกฎหมายเฉพาะในกรณีของ “Hate Speech” ให้มีความครอบคลุมและสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติตามกฎหมายสิทธิมนุษยชน หรือ ๒) ในระหว่างที่ยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายเฉพาะดังกล่าว เสนอว่า เรื่องดังกล่าวอยู่ในอำนาจของ กสม. ที่จะตรวจสอบและเสนอมาตรการแก้ไขได้

(๓.๕) กรณีสิทธิปฏิเสธการเกณฑ์ทหารด้วยเหตุมโนสำนึก เสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายเกณฑ์ทหารพิจารณาประเด็นการเลือกปฏิบัติในมิติต่างๆ ได้แก่ ๑) มโนธรรมหรือความเชื่อ ควรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันกับความเชื่อตามศาสนา หากมีข้อยกเว้นการปฏิเสธการเกณฑ์ทหารด้วยเหตุศาสนา ก็ควรมีข้อยกเว้นสำหรับ มโนสำนึก (Conscience) ด้วย ๒) ควรมีทางเลือกอื่นในการ “รับใช้ชาติ” (National Alternative Service) นอกจากการเกณฑ์ทหาร ๓) หากมีการกำหนด ทางเลือกอื่นในการ “รับใช้ชาติ” (National Alternative Service) ก็ควรต้องไม่มีลักษณะการเลือกปฏิบัติ

(๓.๖) กรณีเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติที่ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะ อาทิ ประวัติอาชญากรรม ผู้ติดเชื้อเอชไอวี การให้ทุนบุตรจากอก เสนอให้มีการบัญญัติเพิ่มเติมเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติบางอย่างเหล่านี้ไว้ให้ชัดเจนในกฎหมายเฉพาะเพื่อคุ้มครองความเท่าเทียมกันของบุคคลที่อยู่ในกลุ่มหรือเกี่ยวข้องกับเหตุเหล่านี้

(๔) ข้อเสนอในการต่อยอดการวิจัย

(๔.๑) ควรมีการศึกษาวเคราะห์จัดทำร่างกฎหมายกลางเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติเพื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นและเข้าสู่กระบวนการเสนอกฎหมายตามลำดับต่อไป

(๔.๒) เสนอให้มีการต่อยอดการวิจัยในบริบทของกฎหมายปกครอง ในประเด็นขอบเขตความหมายของการเลือกปฏิบัติ เพื่อเปรียบเทียบและจำแนกความแตกต่างกับความหมายและขอบเขตของการเลือกปฏิบัติในบริบทกฎหมายสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดแนวทางที่ชัดเจนในการพิจารณากฎหมายและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องต่อไป

(๔.๓) เสนอให้มีการต่อยอดการวิจัย โดยให้มีการศึกษาประเด็นเฉพาะกรณีศึกษาเป็นรายกรณีในเชิงลึกต่อไป

การนำไปใช้ประโยชน์

นำข้อมูลไปใช้สนับสนุนการปฏิบัติตามภารกิจขององค์กร เช่น การตรวจสอบเรื่องร้องเรียน การจัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย และ/หรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย การประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน เป็นต้น นำไปเผยแพร่ในห้องสมุด/ผ่านทางเว็บไซต์

๓.๖.๒ การขับเคลื่อนผลงานการศึกษาวิจัยสู่สังคม

กสม. ได้จัดให้มีเวทีการสัมมนาเพื่อการขับเคลื่อนเผยแพร่รายงานการศึกษาวิจัยสู่สังคม เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยได้เชิญองค์กร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เข้าร่วมการสัมมนา จำนวน ๔ เรื่อง ดังนี้

๑) การสัมมนาเพื่อเผยแพร่ผลงานการศึกษาวิจัย เรื่อง “ปัญหาการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมของบุคคลผู้ที่มีอาการตาบอดสี” เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ มีผู้เข้าร่วมการสัมมนาจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ จักษุแพทย์จากโรงพยาบาลสมุทรปราการ กรมการขนส่งทางบก กลุ่มเรียกร้องสิทธิของคนตาบอดสี เป็นต้น โดยเนื้อหาของการสัมมนาเป็นการนำเสนอผลการศึกษาวิจัย และการอภิปรายในหัวข้อ “ทางเลือก ข้อเสนอแนะ หรือข้อเสนอในการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบ และ/หรือกฎหมายที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลที่มีอาการตาบอดสี” ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นต่อประเด็นดังกล่าวที่สำคัญ เช่น ควรมีการกำหนดกฎเกณฑ์ กติกา บนพื้นฐานความเป็นจริง และวิทยาศาสตร์ ไม่ใช่การเหมารวม การเสนอให้กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุขจัดให้มีการตรวจวัดอาการตาบอดสีให้กับนักเรียนก่อนจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้เด็กได้รู้ข้อจำกัดของตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การเสนอให้มีการกำหนดตำแหน่งไฟสัญญาณจราจร (โดยให้ระดับความสว่างที่แตกต่างกันในแต่ละสัญญาณ) เป็นแบบทดสอบการขอใบอนุญาตขับขี่ การเสนอให้มีการกำหนดเงื่อนไขบางประการสำหรับคนตาบอดสีในการขอใบอนุญาตการขับขี่ การเสนอให้มีการหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการขนส่งทางบก กรมทางหลวง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เป็นต้น

๒) การสัมมนาเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและสิทธิมนุษยชน ในหัวข้อ “บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน” เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ภายใต้กรอบการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นธุรกิจและสิทธิมนุษยชน ได้แก่ เรื่อง “มาตรฐานสากลในการดำเนินธุรกิจเพื่อการเคารพสิทธิมนุษยชน” และเรื่อง “บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการคุ้มครองการละเมิดสิทธิมนุษยชนของภาคเอกชน” โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นบุคลากรในองค์กร เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัย ภาพรวมหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (UN Guiding Principles on Business and Human Rights : UNGP) และแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชนนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานของ กสม. ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจและสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ ภาพรวมของการสัมมนาเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานสากลในการดำเนินธุรกิจเพื่อการเคารพสิทธิมนุษยชน มาตรฐานการเคารพสิทธิมนุษยชนตามหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (UNGP) บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการคุ้มครองการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยภาคเอกชน และความคาดหวังต่อบทบาทของ กสม. ในการคุ้มครอง ป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากภาคธุรกิจในระดับประเทศ และระดับอาเซียน ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางและบทบาทของ กสม. ในด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน รวมถึงปัญหา อุปสรรค และข้อท้าทายของ กสม. ในการพัฒนาบทบาทที่

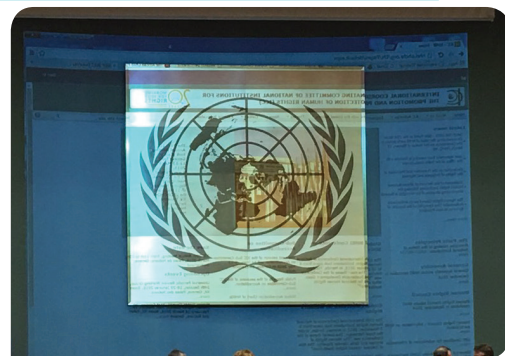

เกี่ยวข้องกับธุรกิจและสิทธิมนุษยชน

๓) การสัมมนาเพื่อเผยแพร่ความรู้ เรื่อง “กฎหมายว่าด้วยความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ” เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๙ โดยมุ่งเน้นเผยแพร่ความรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นบุคลากรในองค์กรในลักษณะของการ in-house training โดยมีวัตถุประสงค์ให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้พัฒนาการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ เช่น การส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ การเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ การตรวจสอบการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

๔.๗ งานด้านการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

การดำเนินการกิจด้านต่างประเทศของ กสม. เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมความร่วมมือกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศต่าง ๆ ในระดับสากลและภูมิภาค กลไกด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ และองค์กรภาคประชาสังคมในต่างประเทศ เพื่อพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งของ กสม. ในการทำหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามหลักการปารีสว่าด้วยสถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และเพื่อส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

ในปี ๒๕๕๙ กสม. ได้ดำเนินความสัมพันธ์และความร่วมมือกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศต่าง ๆ หน่วยงานของสหประชาชาติ และองค์กรภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ ตลอดจนหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของต่างประเทศ สรุปสาระสำคัญดังนี้

๔.๗.๑ ความร่วมมือในระดับสากลภายใต้กรอบคณะกรรมการประสานงานระหว่างสถาบันแห่งชาติเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการประสานงานระหว่างประเทศว่าด้วยสถาบันแห่งชาติเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (International Coordinating Committee of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights หรือ ICC) เป็นองค์กรความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทั่วโลก ปัจจุบันมีสมาชิก ๑๑๗ สถาบัน (สถิติเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๐) แบ่งออกเป็นสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งปฏิบัติหน้าที่สอดคล้องกับหลักการปารีสว่าด้วยสถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (Paris Principles Relating to the Status of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights) หรือที่เรียกโดยย่อว่า “หลักการปารีส (Paris Principles)” และได้รับสถานะ “A” จำนวน ๗๔ สถาบัน สถาบันที่มีความสอดคล้องกับหลักการปารีสเพียงบางส่วน และได้รับสถานะ “B” จำนวน ๓๓ สถาบัน (รวม กสม. ของไทย) และสถาบันที่ไม่ปฏิบัติตามหรือไม่สอดคล้องกับหลักการปารีสโดยสิ้นเชิง โดยได้รับสถานะ “C” จำนวน ๑๐ สถาบัน กสม. ได้เข้าร่วมในกิจกรรมที่สำคัญของ ICC ดังนี้

๑) การประชุมประจำปีของกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในระดับโลก หรือ International Coordinating Committee of the National Human Rights Institutions (ICC) ครั้งที่ ๒๙ ระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙ ที่นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

การประชุมในครั้งนี้ ถือเป็นการเข้าร่วมในการกิจระหว่างประเทศเป็นครั้งแรกของประธาน กสม. ชุดที่ ๓ นับตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งตั้งแต่เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ โดยการประชุมแบ่งออกเป็น ๒ ช่วง ช่วงแรก ในวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๙ เป็นการประชุมกลไกบริหาร (Bureau) ของ ICC ประกอบด้วย สมาชิก ๑๖ ประเทศ จาก ๔ ภูมิภาค ได้แก่ ภูมิภาคแอฟริกา เอเชีย-แปซิฟิก อเมริกา และยุโรป ภูมิภาคละ ๔ ประเทศ แม้ กสม. ของไทยจะมีได้เป็นสมาชิก Bureau ของ ICC แต่ก็สามารถเข้าร่วมประชุมได้ในฐานะผู้สังเกตการณ์ (Observer) สำหรับประเด็นที่มีการหารือในที่ประชุมส่วนใหญ่ ได้แก่ ประเด็นในเรื่องการบริหาร อาทิ ความร่วมมือกับหน่วยงานของสหประชาชาติซึ่งทำหน้าที่ในการสนับสนุนการดำเนินงานของ ICC การรับทราบความคืบหน้าในกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่ายในระดับภูมิภาค การปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ของ ICC สถานะทางการเงินและการชำระค่าบำรุงประจำปีของสมาชิก การรับรอง TOR ของคณะทำงานของ ICC ซึ่งมีการจัดตั้งขึ้นใหม่ ได้แก่ ICC Working Group on Ageing รวมทั้งการแก้ไขธรรมนูญของ ICC (ICC Statute) โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องความชัดเจนของกระบวนการประเมินและทบทวนสถานะ (Accreditation Process) ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติใน ICC เช่น การกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการชี้แจงเพิ่มเติมหรือปฏิเสธ (challenge) ข้อเสนอแนะ (recommendations) ของคณะอนุกรรมการประเมินสถานะ (Sub-Committee on Accreditation) ของ ICC การทบทวนสถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในลักษณะ Special Review และสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่อยู่ภายใต้สถานการณ์พิเศษ (exceptional circumstances) เป็นต้น

การประชุมช่วงที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙ เป็นช่วงการประชุมที่เรียกว่า General Meeting ซึ่งสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ว่าจะมีสถานะ ‘A’ หรือ ‘B’ สามารถเข้าร่วมประชุมได้ระเบียบวาระสำคัญของการประชุมในช่วงนี้ได้แก่ (๑) บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการติดตาม (follow-up) Merida Declaration โดยเฉพาะการติดตามการดำเนินงานของรัฐโดยอาศัยขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กว้างขวางของสถาบันสิทธิฯ ทั้งในด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ โดยเน้นการให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับแนวนโยบาย กฎหมาย การอบรม

ให้ความรู้ การสร้างความตระหนักรู้ การวิเคราะห์และประเมินผลกระทบตลอดจนการรับเรื่องร้องเรียน (๒) บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในสถานการณ์ความขัดแย้งและหลังเหตุการณ์ความขัดแย้ง (The role of NHRIs in conflict and post conflict situations) โดยยึดสาระสำคัญของปฏิญญากรุงเคียฟ (Kyiv Declaration) ซึ่งกำหนดให้สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินมาตรการต่าง ๆ ที่สำคัญเพื่อแก้ไขผลกระทบของสถานการณ์ที่มีต่อสังคม การจัดการกับปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน การนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษโดยผ่านกระบวนการสอบสวน การสร้างสันติภาพ การส่งเสริมความปรองดอง และการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ สำหรับประเด็นอื่น ๆ ที่มีการหารือ ได้แก่ สถานการณ์ผู้พลภัยโดยเฉพาะในทวีปยุโรป ซึ่งอยู่ในขั้นวิกฤติ และการต่อสู้กับการละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งมีสาเหตุมาจากการแบ่งแยกทางเชื้อชาติ การสร้างความเกลียดชัง และการใช้ความรุนแรง ทั้งนี้ ที่ประชุมได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำแนวทางสิทธิมนุษยชน (human rights approach) มาใช้ในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะการผลักดันให้ประเด็นสิทธิมนุษยชนได้รับการรับรองอยู่ในนโยบายของรัฐ การสร้างความตระหนักรู้ให้กับรัฐบาลและรัฐสภาซึ่งต้องมีความรับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ สถาบันสิทธิฯ ยังสามารถทำหน้าที่เป็นกลไกเชื่อมโยงระหว่างรัฐและเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และภาคเอกชนในการทำงานเพื่อบรรลุพันธกรณีตามที่ปรากฏในสนธิสัญญาระหว่างประเทศทางด้านสิทธิมนุษยชน

ในช่วงสุดท้ายของการประชุมในวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้รับรองการเปลี่ยนชื่ออย่างเป็นทางการของคณะกรรมการประสานงานระหว่างประเทศว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจาก International Coordinating Committee on the National Human Rights Institutions หรือ ICC เป็น Global Alliance of National Human Rights Institutions หรือ GANHRI พร้อมกับรับรองการเข้ารับตำแหน่งประธาน GANHRI ของศาสตราจารย์ Beate Rudolf ประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

นอกจากนี้ ประธาน กสม. ยังได้มีโอกาสหารือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมายของ Asia Pacific Forum (APF) เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการและการชี้แจงต่อข้อสังเกตของ Sub-Committee on Accreditation (SCA) ในประเด็นต่าง ๆ ที่ทำให้ กสม. ถูกปรับลดสถานะจาก (A) เป็น (B) เพื่อเป็นการเตรียมการขอให้ SCA ทบทวนการจัดสถานะของ กสม. ในอนาคต

๒) การประชุมทุก ๓ ปี (Triennial Conference) ของ ICC ระหว่างวันที่ ๕ - ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘ ณ เมืองเมริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา

เป็นการประชุมเพื่อหารือร่วมกันถึงบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการปฏิบัติตามเป้าหมายว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs) ซึ่งที่ประชุมระดับสุดยอดของสหประชาชาติ ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๗ กันยายน ๒๕๕๘ ที่นครนิวยอร์ก โดยที่ประชุมได้รับรอง เอกสารสุดท้ายของการประชุม (Outcome Statement) ภายใต้ชื่อปฏิญญาเมริดา (Merida Declaration) โดยมีสาระสำคัญว่าด้วยการดำเนินงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมาย SDGs การรณรงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับหน่วยงานของรัฐบาล ตลอดจนประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ โดยการนำแนวทาง human rights – based approach มาใช้ในการปฏิบัติตามและติดตามผล SDGs ซึ่งรวมถึงการประเมินผลกระทบจากการใช้กฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาระดับชาติ ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้มีการเข้าถึงสิทธิมนุษยชนสำหรับทุกคน

นอกจากนี้ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะต้องเสริมสร้างความสัมพันธ์ในฐานะหุ้นส่วน โดยผ่านกระบวนการปรึกษาหารือและเน้นการมีส่วนร่วมกับภาคประชาชนและภาคประชาสังคมในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติตาม SDGs โดยเฉพาะการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในระดับชาติ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการจัดทำตัวชี้วัดและระบบการเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพเพื่อใช้ในการติดตามและรายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาลในการปฏิบัติตามเป้าหมาย SDGs ทั้งในประเด็นความคืบหน้าและอุปสรรคเพื่อเสนอต่อรัฐสภาและสาธารณชน รวมทั้งกลไกระหว่างประเทศต่าง ๆ

๓.๗.๒ ความร่วมมือในระดับภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (APF)

กรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (Asia Pacific Forum of National Human Rights Institutions หรือ APF) จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๕๓๙ เป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก โดยผ่านกิจกรรมการอบรม การสัมมนา การดูงาน การหารือในระดับสูง การแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ และพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งการจัดทำพหุุที่ร่วมกัน ในเวทีการประชุมระหว่างประเทศที่สำคัญ ปัจจุบัน APF มีสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเป็นสมาชิกทั้งสิ้น ๒๔ แห่ง แบ่งออกเป็นสมาชิกสามัญ (Full Members) ซึ่งมีสิทธิในการออกเสียง จำนวน ๑๕ แห่ง และสมาชิกสมทบ หรือ Associate Members ซึ่งไม่มีอำนาจในการออกเสียง จำนวน ๙ แห่ง (รวมทั้ง กสม. ของไทย) ในปี ๒๕๕๙ กสม. ได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมในกรอบ APF จำนวน ๑ ครั้ง คือ การประชุม Senior Executive Officers (SEO) Roundtable ระหว่างวันที่ ๓ - ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย การประชุมแบ่งออกเป็น ๒ ช่วง โดยวันแรก เป็นการหารือเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่สำคัญและแนวทางในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสำนักงาน ส่วนวันที่สองและสาม เป็นการอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมประชุมในเรื่องสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวกับน้ำ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของสถาบันสิทธิฯ ในประเด็นที่เกี่ยวกับน้ำซึ่งสามารถนำไปปรับใช้กับสิทธิด้านเศรษฐกิจและสังคมอื่น ๆ ได้ด้วย การประชุม SEO Roundtable เป็นการประชุมที่มีประโยชน์ทำให้ได้รับทราบปัญหาในการดำเนินงานของสถาบันสิทธิฯ ในภูมิภาคซึ่งหลายปัญหามีความคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้ ในอนาคต APF อาจพิจารณาจัดทำเอกสารในลักษณะคู่มือเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานที่จะเป็นประโยชน์สำหรับสถาบันสิทธิฯ ในภูมิภาคต่อไป

๓.๕.๓ ความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

กรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia National Human Rights Institutions Forum - SEANF) เริ่มขึ้นเมื่อปี ๒๕๔๗ โดย กสม. ของไทยได้เป็นสมาชิกมาตั้งแต่แรกจัดตั้ง และเมื่อปี ๒๕๕๕ ประธาน กสม. ของไทยได้ทำหน้าที่เป็นประธาน SEANF ซึ่งจะผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ดังกล่าว สถาบันละ ๑ ปี ในช่วงการดำรงตำแหน่งประธาน SEANF นั้น กสม. ผลงานที่สำคัญ ได้แก่ การรับ กสม. เมียนมา เข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ ๖ ของ SEANF รวมทั้งการปรับปรุงกรอบการดำเนินงาน (Rules of Procedure) ของ SEANF นอกจากนี้ SEANF ยังได้เพิ่มหลักเกณฑ์ ในการรับสมาชิกใหม่ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความพยายามที่ชัดเจนในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับหลักการปารีส และเพื่อเป็นแนวทางที่เปิดกว้างสำหรับการรับสมาชิกใหม่เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน ปัจจุบัน SEANF มีสมาชิกซึ่งเป็นสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๖ สถาบัน คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย เมียนมา ฟิลิปปินส์ ไทย และติมอร์เลสเต้ โดย กสม. ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในกรอบ SEANF เนื่องจากตระหนักว่าความร่วมมือดังกล่าวจะเป็นช่องทางในการเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานระหว่างกัน รวมทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือให้มีความเข้มแข็ง เพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่ในความสนใจหรือมีผลกระทบร่วมกัน อันจะทำให้การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น และได้เข้าร่วมในกิจกรรมที่สำคัญของ SEANF ดังนี้

๑) การประชุม Technical Working Group ครั้งที่ ๑ ของกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia National Human Rights Institutions Forum - SEANF) ระหว่างวันที่ ๒๗-๒๘ มกราคม ๒๕๕๙ ที่เมืองย่างกุ้ง ประเทศเมียนมา

เป็นการประชุมในระดับเจ้าหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยในการประชุมครั้งนี้ มี ๕ ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย เมียนมา ฟิลิปปินส์ และไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนการดำเนินงานของประเทศสมาชิก และการเตรียมการสำหรับการประชุมประจำปี ซึ่งจะจัดขึ้นในราวเดือนกันยายน ๒๕๕๙ โดย กสม. ของเมียนมา ในฐานะประธาน SEANF ในช่วงปี ๒๕๕๙ ประเด็นที่ประชุมได้หารือกัน ได้แก่ การจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการของ SEANF ซึ่ง กสม. อินโดนีเซียรับผิดชอบในการดำเนินงาน โดยจะต้องหารือในรายละเอียดเกี่ยวกับการจดทะเบียน การจัดทำโครงสร้างการบริหารงาน การจัดหาเงินทุนสนับสนุน และบทบาทการทำหน้าที่ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรของสำนักงานต่อไป นอกจากนี้ ยังมีประเด็นเรื่องการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฉบับใหม่ของ SEANF ระหว่างปี ๒๕๖๐-๒๕๖๕ บทบาทของ SEANF ในการอนุวัติการเป้าหมายว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) สิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุ การทำงานร่วมกันระหว่าง SEANF กับกลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียน และการติดตามการดำเนินงานของรัฐบาลในการให้สัตยาบันอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์โดยเฉพาะเด็กและผู้หญิง ทั้งนี้ ที่ประชุมได้เห็นชอบที่จะจัดการประชุม Technical Working Group ของ SEANF ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑ - ๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ ที่เมืองย่างกุ้ง และการประชุมประจำปี ครั้งที่ ๑๓ ของ SEANF ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙ ณ กรุงเนปีดอร์ ประเทศเมียนมา

๒) การประชุม Technical Working Group ครั้งที่ ๒ ของกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia National Human Rights Institutions Forum - SEANF) ระหว่างวันที่ ๑ - ๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ ที่เมืองย่างกุ้ง ประเทศเมียนมา

ผู้เข้าร่วมประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๖ ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย เมียนมา ฟิลิปปินส์ ไทย และติมอร์เลสเต้ โดยประเด็นซึ่งที่ประชุมได้ใช้เวลาในการหารือมากที่สุด ได้แก่ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของ SEANF (SEANF Strategic Plan 2017 - 2022) ซึ่งจะเน้นการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิก SEANF ในช่วงระยะเวลา ๕ ปีต่อจากนี้ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือ การสร้างความน่าเชื่อถือในบทบาทและการทำหน้าที่ของ SEANF ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับสากล การสร้างเครือข่ายกับกลไกสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศต่าง ๆ การรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในประเด็นสิทธิมนุษยชน และการมีทำที่ร่วมกันเพื่อสนองตอบต่อสถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่อยู่ในความสนใจ ในการนี้ ที่ประชุมได้จัดลำดับความสำคัญของประเด็นทางด้านสิทธิมนุษยชนที่จะเป็นกิจกรรมร่วมกันต่อไป ได้แก่ ประเด็นเรื่องแรงงานย้ายถิ่นฐาน ผู้อพยพ การค้ามนุษย์ ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อมที่

เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน การก่อการร้ายและความรุนแรงที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเป้าหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) พร้อมทั้งที่ประชุมเห็นชอบที่จะมีการประชุมประจำปี ครั้งที่ ๑๓ ของ SEANF ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙ ที่กรุงเนปิตอร์ ประเทศเมียนมา โดยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเมียนมาจะทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม ก่อนส่งมอบให้ประเทศฟิลิปปินส์ต่อไป

๓) การประชุมสมัยพิเศษของ SEANF ว่าด้วยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของ SEANF ระหว่างปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

กสม. ได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมดังกล่าว โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่ การพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อร่างแผนยุทธศาสตร์ ๕ ปี ของ SEANF ระหว่างปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ซึ่งสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของอินโดนีเซีย (Komnas HAM) ได้ยกร่างและนำเสนอเข้าสู่ที่ประชุม TWG ของ SEANF ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ และครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ เพื่อพิจารณาในการประชุมเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๙ และมีกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ตามลำดับ โดยมีประเด็นเพิ่มเติมที่สำคัญ ได้แก่ สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศสมาชิก SEANF ๖ ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย เมียนมา ฟิลิปปินส์ ไทย และติมอร์ เลสเต โดยในส่วนของไทยได้กล่าวถึงสถานการณ์ภาพรวมที่สำคัญ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายหลัง คสช. เข้าบริหารประเทศเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ กระบวนการยกร่างรัฐธรรมนูญ ผลการจัดทำประชามติเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ นอกจากนี้ ได้กล่าวถึงสถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่สำคัญในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่มีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของ SEANF ได้แก่ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และความเป็นอยู่ของประชาชนอันเนื่องมาจากนโยบายที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการพัฒนาอุตสาหกรรม รวมไปถึงสิทธิของประชาชนที่จะต้องได้รับข่าวสารข้อมูล และการแสดงความคิดเห็นก่อนที่โครงการจะเริ่มดำเนินการ เป็นต้น

นอกจากนี้ ที่ประชุมยังได้รับทราบการรายงานสรุปผลการดำเนินงานล่าสุดจากผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของอินโดนีเซีย เกี่ยวกับการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการถาวรของ SEANF เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของประเทศสมาชิก รวมทั้งเพื่อรองรับการอนุวัติการตามแผนยุทธศาสตร์ฉบับใหม่ของ SEANF โครงสร้าง (structure) ของสำนักงานเลขานุการ สมาชิก คณะกรรมการ (board members) และขั้นตอน (roadmap) ที่จะนำไปสู่การจัดตั้งสำนักงานเลขานุการดังกล่าว

๔) การประชุมประจำปีของ SEANF ครั้งที่ ๑๓ ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙ ที่กรุงเนปิตอร์ ประเทศเมียนมา

ประธาน กสม. และคณะได้เข้าร่วมการประชุมประจำปี ครั้งที่ ๑๓ ของ SEANF ที่ประเทศเมียนมาตามคำเชิญของประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเมียนมา โดยการประชุมแบ่งออกเป็น ๒ ช่วง ช่วงแรก เป็นการสัมมนาภายใต้หัวข้อ ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับฝ่ายบริหาร (Executive) ฝ่ายนิติบัญญัติ (Legislature) และฝ่ายตุลาการ (Judiciary) ในช่วงเช้าของวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๙ ซึ่งประธาน กสม. ได้รับเชิญให้เป็นผู้อภิปราย (speaker) ในหัวข้อสถาบันสิทธิฯ กับฝ่ายตุลาการ โดยได้เน้นถึงการทำงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและศาลในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เนื่องจากการพิจารณาคดีของศาลเป็นการทำให้บทบัญญัติในกฎหมายมีผลบังคับใช้ ทำให้ประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิได้รับความคุ้มครองและได้รับการชดเชยเยียวยาความเสียหาย รวมทั้งทำให้ผู้ละเมิดได้รับโทษตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ในขณะที่สถาบันสิทธิฯ ที่มีอำนาจในการรับเรื่องร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากบุคคลจะทำหน้าที่คล้ายศาลในการวินิจฉัยว่าเป็นการละเมิดสิทธิเกิดขึ้นจริงตามที่กล่าวอ้างหรือไม่ หากพบว่า มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน จะเสนอมาตรการแก้ไขปัญหไปยังหน่วยงานหรือบุคคลที่ทำการละเมิด แต่ข้อแตกต่างจากศาลคือ มาตรการแก้ไขของสถาบันสิทธิฯ โดยทั่วไปไม่มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายเหมือนคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ทั้งนี้ การดำเนินงานของสถาบันสิทธิฯ ที่สัมพันธ์กับศาลสามารถกระทำได้โดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ ดังนี้ (๑) การให้ความเห็นต่อคดีที่อยู่ในการพิจารณาคดีของศาล (๒) การเสนอเรื่องไปยังศาล (๓) การอาศัยอำนาจตามกฎหมาย (คล้ายอำนาจของศาล) ในการเรียกพยานหลักฐานสำหรับการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน (๔) การช่วยเหลือให้บุคคลเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียม และ (๕) การส่งเสริมความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนแก่บุคลากรในฝ่ายตุลาการ

สำหรับการประชุมประจำปี ครั้งที่ ๑๓ ภายใต้ระเบียบวาระอื่นๆ ที่สำคัญ ได้แก่

(๑) การรับรองร่างแผนยุทธศาสตร์ของ SEANF ระหว่างปี ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ทั้งนี้ แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวถือเป็นแผนยุทธศาสตร์ฉบับที่ ๒ ของ SEANF มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดทิศทางการทำงานของ SEANF ในระยะ ๕ ปีข้างหน้า รวมทั้งเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในภูมิภาค โดยเฉพาะการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนซึ่งบทบาทการทำงานที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจะมีมากขึ้น โดยเฉพาะการเรียกร้องให้รัฐบาลตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของ SEANF การให้ข้อเสนอแนะด้านกฎหมายและมาตรการเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม และองค์กรระหว่างประเทศ รวมไปถึงการสนับสนุนให้ประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคจัดตั้งสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นต้น

(๒) ในประเด็นเรื่องการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการถาวรของ SEANF ที่ประชุมรับทราบตามที่ผู้แทน Komnas HAM ซึ่งในขั้นนี้จะอยู่ในรูปแบบของสมาคม (association) เพื่อให้สะดวกต่อการจดทะเบียนจัดตั้งตามกฎหมายของอินโดนีเซีย ซึ่งสามารถดำเนินการได้ง่ายกว่าการจัดตั้งในรูปแบบของมูลนิธิหรือองค์การระหว่างประเทศ พร้อมกับได้ร่วมกันพิจารณาร่างเอกสาร Article of Association ของสำนักงานเลขานุการถาวรฯ หรือ SSEANF ในขั้นนี้ ที่ประชุมยังไม่สามารถหาข้อสรุปเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวได้ ซึ่งยังมีอีกหลายประเด็นที่ยังไม่ได้รับความชัดเจน ทั้งในเรื่องของสมาชิกภาพ ข้อผูกพันทางกฎหมาย อำนาจหน้าที่ ในส่วนต่าง ๆ และการชำระค่าบำรุงสมาชิก โดยที่ประชุมได้มีมติให้ Komnas HAM ประสานกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของฟิลิปปินส์ในฐานะประธาน SEANF ต่อจากเมียนมา ทำการปรับปรุงเอกสาร draft statute ให้สอดคล้องกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม รวมทั้งแก้ไข rules of procedure ของ SEANF พร้อมกับแจ้งเวียนให้สมาชิก SEANF ทุกประเทศพิจารณาเพื่อนำเข้าสู่อำนาจการตัดสินใจในที่ประชุม TWG ครั้งที่ ๑ ในช่วงต้นปี ๒๕๖๐ ที่ประเทศฟิลิปปินส์ต่อไป

(๓) ที่ประชุมได้มีแถลงการณ์ร่วมในนามของ SEANF ในประเด็นเรื่องสิทธิของผู้สูงอายุ ซึ่งมีสาระสำคัญกล่าวถึงสถานการณ์ที่โลกกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน อันเนื่องมาจากจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น และจากการที่โครงสร้างของประชากรกำลังเปลี่ยนแปลงไป ปัญหาที่กระทบถึงสิทธิของผู้สูงอายุได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในเรื่องของสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองทางสังคม การดูแล มาตรฐานการดำรงชีวิตที่เพียงพอ ความเท่าเทียม การไม่เลือกปฏิบัติ ศักดิ์ศรี และการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ขณะเดียวกัน ข้อเสนอของ กสม. หลายประเด็นก็ได้รับการบรรจุเข้าไว้ในแถลงการณ์ดังกล่าว เช่น การที่สมาชิก SEANF จะผลักดันให้รัฐบาลของตนแก้ไขปัญหาที่กระทบต่อผู้สูงอายุอย่างจริงจัง เพื่อประกันว่า การคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุจะเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายด้านการพัฒนาที่สอดคล้องกับหลักการ SDGs การให้ความร่วมมือกับผู้เสนอรายงานพิเศษด้านผู้สูงอายุ การสนับสนุนบทบาทของ GANHRI ในที่ประชุม UN Open-ended Working Group on Ageing การทำงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐเพื่อประกันว่าผู้สูงอายุและกลุ่มบุคคลที่เปราะบางทั้งหลายจะได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี ภายใต้บริบทการบริหารจัดการภัยพิบัติ และการผลักดันให้กลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียนบรรจุประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุเข้าไว้ในแผนการดำเนินงานของกลไกดังกล่าว เป็นต้น

๓.๗.๔ การสร้างความร่วมมือด้านสิทธิมนุษยชนร่วมกับกลไกด้านสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

กสม. ได้มีการประสานความร่วมมือทางด้านสิทธิมนุษยชนกับภาคส่วนอื่น ๆ ในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียน รวมทั้งการทำงานร่วมกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและภาคประชาสังคมในภูมิภาคที่สำคัญ ดังนี้

๑) การประชุมว่าด้วยความรับผิดชอบทางธุรกิจอาเซียน (ASEAN Responsible Business Forum) ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย

การประชุมนี้จัดขึ้นโดยเครือข่ายความรับผิดชอบต่อสังคมของอาเซียน (ASEAN CSR Network) องค์กร OXFAM สมาพันธ์ผู้ผลิตแห่งมาเลเซีย (Federation of Malaysian Manufacturers) และมูลนิธิอาเซียน (ASEAN Foundation) เพื่อให้ภาคธุรกิจ ภาครัฐ และภาคประชาสังคมได้มีส่วนร่วมเชื่อมโยงและร่วมมือกันทั้งในด้านการดำเนินการของ

ภาคธุรกิจและการกำหนดนโยบายที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมภายหลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี ๒๐๑๕ การประชุมได้มีการหารือเกี่ยวกับการเคารพสิทธิมนุษยชนและสิทธิแรงงาน การสร้างชุมชนธุรกิจที่ต่อต้านการทุจริต การรับรองความมั่นคงทางอาหาร และเกษตรกรรมยั่งยืน

๒) การประชุมเชิงปฏิบัติการว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก (AICHR – SOMTC Joint Workshop on Human Rights Based Approach to Combat Trafficking in Persons, Especially Woman and Children) ระหว่างวันที่ ๕ - ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ณ เมืองยอกยาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

การประชุมครั้งนี้ เป็นการประชุมร่วมกันระหว่าง AICHR และการประชุมคณะเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ (Senior Officials Meeting on Transnational Crime - SOMTC) เพื่อหารือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่าง AICHR หน่วยงานและกลไกของอาเซียนเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะในผู้หญิงและเด็ก และความก้าวหน้าในการปฏิบัติตามอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก

๓) การประชุมระดับภูมิภาคของอาเซียนเกี่ยวกับสิทธิของผู้พิการในประชาคมอาเซียน ครั้งที่ ๑ (AICHR Regional Dialogue on the Mainstreaming of the Rights of Persons with Disabilities in the ASEAN Community) ระหว่างวันที่ ๑-๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ ณ กรุงเทพมหานคร

การประชุมนี้จัดโดย AICHR เพื่อหารือเกี่ยวกับสิทธิของผู้พิการ รวมทั้งการปกป้องและคุ้มครองสิทธิของผู้พิการ โดยเฉพาะภายหลังเมื่อมีการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน นอกจากนี้ ยังได้มีการหารือเกี่ยวกับประสบการณ์การทำงานด้านสิทธิผู้พิการและการทำให้สิทธิของผู้พิการเป็นจริงได้ในทางปฏิบัติ

๔) การประชุมระดับภูมิภาคว่าด้วยการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบการคุ้มครองเด็กในประเทศสมาชิกอาเซียนและการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองเด็กอาเซียนแบบบูรณาการครั้งที่ ๑ (Regional Dialogue on Baseline Study on Child Protection System in ASEAN Member States and Setting Performance Standard on ASEAN Integrative Child Protection) ระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ เมืองตันเกอรัง (Tangerang) ประเทศอินโดนีเซีย

การประชุมครั้งนี้จัดขึ้นเพื่อให้มีการหารือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และร่วมให้ข้อคิดเห็นต่อร่างรายงานการศึกษา เรื่อง “ระบบการคุ้มครองเด็กในประเทศสมาชิกอาเซียนและมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองเด็กของอาเซียนที่มีอยู่ในปัจจุบัน” จัดทำโดยคณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก (ASEAN Commission on the Promotion and the Protection of the Rights of Woman and Children – ACWC) ซึ่ง ACWC ได้เชิญผู้แทนจากหลายภาคส่วนเข้าร่วมการหารือเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะไปปรับปรุงผลการศึกษานี้ต่อไป

๕) การประชุมระหว่างประเทศเรื่อง 2016 Asia Regional Forum on Business and Human Rights ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙ ณ เมืองโดฮา ประเทศกาตาร์ จัดโดย คณะทำงานแห่งสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (The UN Working Group on Business and Human Rights)

โดยมี นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และนางสาวอัจฉรา ฉายากุล ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเดินทางไปร่วมการประชุม และในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙ นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ได้รับเชิญร่วมเป็นวิทยากรในงานเสวนาในรายการย่อยว่าด้วย พันธมิตรสากลของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง “บทบาทสถาบัน สิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการชาติด้าน ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน” (The role of National Human Rights Institutions in national action plan processes on business and human rights) มีผู้ร่วมเสวนาประกอบด้วย มิสซาร่า ฟุง (Ms. Sara Phung) จากสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประเทศเยอรมนี (The German Institute for Human Rights) มิสโซเฟีย ลิน จาก International Corporate Accountability Roundtable, ICAR และ มิสคาตี ชิน (Ms. Catie Shavin) จาก The Global Business Initiative โดยมี มิสอีลิน วรอนสกี (Ms. Elin Wrzoncki) จาก The Danish Institute of Human Rights เป็นผู้ดำเนินรายการ

๖) การประชุมหารือเพื่อการรณรงค์ระดับภูมิภาคว่าด้วยการยกเลิกโทษประหารชีวิตในอาเซียน (Regional Consultative Campaign Meeting on the Abolishment of Death Penalty in ASEAN) ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๓ เมษายน ๒๕๕๙ ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

การประชุมครั้งนี้ เป็นการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินการด้านการต่อต้านโทษประหารชีวิตในอาเซียนซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีความหลากหลาย การประชุมนี้ริเริ่มโดยผู้แทน AICHR จาก ประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ โดยเป็นการทำงานร่วมกันในระดับอาเซียนเพื่อสนับสนุนให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิต

๗) การประชุมว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและเด็กในสถานการณ์ความขัดแย้ง (National Human Rights Institutions and Children in Conflict Situation) ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ณ กรุงดิลี ประเทศติมอร์เลสเต

การประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมที่จัดขึ้นโดยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของติมอร์เลสเต เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และหาแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุดที่สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะดำเนินการเพื่อปกป้องและคุ้มครองสิทธิเด็กในสถานการณ์ความขัดแย้ง นอกจากนี้ ยังมีพิธีการรับมอบเด็กชาวติมอร์เลสเต ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งให้กลับคืนสู่ครอบครัวด้วย

๘) การประชุมระดับภูมิภาคว่าด้วยการศึกษาพื้นฐานเกี่ยวกับระบบการคุ้มครองเด็กในประเทศสมาชิกอาเซียน และการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองเด็กอาเซียนแบบบูรณาการ ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๘ - ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

การประชุมนี้เป็นการประชุมเพื่อติดตามผลของการประชุมครั้งที่ ๑ รวมทั้งการนำเสนอรายงานการศึกษา เรื่อง “ระบบการคุ้มครองเด็กในประเทศสมาชิกอาเซียนและมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองเด็กของอาเซียนที่มีอยู่ในปัจจุบัน” ที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของที่ประชุมในครั้งที่ ๑ แล้ว ตลอดจนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

๙) การประชุมระดับภูมิภาคของอาเซียนเกี่ยวกับสิทธิของผู้พิการในประชาคมอาเซียน ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๙ มิถุนายน - ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ จังหวัดเชียงใหม่

การประชุมนี้จัดขึ้นเพื่อติดตามผลจากการประชุม ครั้งที่ ๑ รวมทั้งการผลักดันให้นำหลักการ “ประชาชนเป็นศูนย์กลาง” และวิสัยทัศน์อาเซียน ๒๐๒๕ ไปสู่การปฏิบัติ โดยการนำทุกภาคส่วนของอาเซียนมาร่วมกันสร้างแนวทางในการลดอุปสรรคสำหรับผู้พิการ

๓.๗.๕ การเข้าร่วมประชุมในกรอบอื่น ๆ

๑) การเข้าร่วมประชุม ASEM Conference on Global Ageing and Human Rights of Older Persons ระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๘ ที่กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี

การประชุมในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาโอกาสที่จะร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของผู้สูงอายุ การพัฒนาบทบาทของ ICC ในการรณรงค์เพื่อนำแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ที่ได้รับการประชุมระหว่างประเทศในด้านผู้สูงอายุมาปฏิบัติในระดับชาติและที่สำคัญ คือ การเตรียมการจัดทำแผนปฏิบัติการ (action plan) ของ ICC และการผลักดันให้สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีบทบาทและเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำตราสารระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุ

การประชุมแบ่งออกเป็น ๒ ช่วง ช่วงแรก เป็นการประชุมที่เรียกว่า “NHRI Special Session on the Role of NHRIs in promoting and protecting the rights of older persons” เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘ เป็นการร่วมกันระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเกาหลีใต้ และ ICC โดยที่ประชุมได้รับทราบความคืบหน้าเกี่ยวกับการดำเนินงานในเวทีระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องผู้สูงอายุ โดยเฉพาะการประชุม Open – Ended Working Group on Ageing (OEWG) ของสหประชาชาติซึ่งได้รับการจัดตั้งเมื่อปี ๒๕๕๓ เพื่อพิจารณาประเด็นสำคัญที่จะบรรจุในตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิของผู้สูงอายุ การดำเนินงานในเครือข่ายระดับภูมิภาค การดำเนินงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ของ ICC ด้านผู้สูงอายุ และการจัดทำ TOR ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของ ICC Working Group on Ageing ซึ่งกำลังจะได้รับการจัดตั้ง

สำหรับการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไปของ ICC ได้แก่ การร่วมกันกำหนดหน้าที่ของ ICC ในประเด็นที่จะบรรจุอยู่ในตราสารระหว่างประเทศ การรณรงค์เพื่อให้สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถเข้าร่วมประชุม OEWG และการประชุมระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ การกำหนดบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการติดตามการปฏิบัติตามตราสารระหว่างประเทศที่มีอยู่ในปัจจุบันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุให้มากที่สุด รวมทั้งการใช้ ICC Working Group เป็นช่องทางในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิฯ ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การปฏิบัติ และบทเรียนที่ดีในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ

ในส่วนของการประชุมในช่วง ASEM Conference on Global Ageing and Human Rights of Older Persons ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๘ ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม และองค์การระหว่างประเทศ จำนวนประมาณ ๒๐๐ คน ที่ประชุมได้อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ อาทิ สิทธิในสุขภาพ การเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากผู้สูงอายุ สิทธิในการทำงาน การมีรายได้ การกำหนดใจตนเอง สิทธิในการเข้าถึงการรักษาพยาบาล การกีดกันในสังคม และการใช้ความรุนแรงต่อผู้สูงอายุ โดยที่ประชุมมีความเห็นว่า การเลือกปฏิบัติ ความไม่เท่าเทียม การกีดกัน ความยากจน การดำรงชีวิตที่ไม่เพียงพอ ความพิการ ความรุนแรง ความเปราะบาง การขาดการดูแลเอาใจใส่ และปัญหาสุขภาพ ล้วนเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านโครงสร้างของประชากรอันเนื่องมาจากอัตราการเกิดที่ลดลงและประชากรสูงอายุมีอายุยืนขึ้น

ที่ประชุมได้หารือกันถึงแนวทางแก้ไขปัญหในเรื่องนี้ โดยเริ่มจากการปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมที่มีต่อผู้สูงอายุ การส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุ การกำหนดนโยบายทางด้านผู้สูงอายุให้ชัดเจนโดยรัฐบาล การคุ้มครองคนพิการ การจ้างงาน และการเพิ่มผลผลิตที่ดำเนินการโดยผู้สูงอายุ การมีระบบสนับสนุนผู้สูงอายุภายหลังวัยเกษียณที่ชัดเจน และปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ การสนับสนุนการดำเนินงานของภาคเอกชนและผู้เชี่ยวชาญทางด้านผู้สูงอายุ ตลอดจนความจำเป็นในการมีอนุสัญญาว่าด้วยผู้สูงอายุ ทั้งนี้ ที่ประชุมได้ย้ำถึงความสำคัญของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุ และการเข้าร่วมการประชุม UN Open – Ended Working Group on Human Rights of Older Persons เพื่อให้มีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จากสถาบันสิทธิฯ ในกรอบการประชุมดังกล่าว

๒) การประชุม GANHRI Working Group Special Session และการประชุม ASEM Expert Forum on Human Rights of Older Persons ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๙ ที่กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี

โดยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเกาหลีเป็นเจ้าภาพจัดประชุม ในช่วงแรกเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๙ เป็นการประชุมสมัยพิเศษเฉพาะในกรอบของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งเป็นสมาชิกของ Global Alliance of National Human Rights Institutions หรือ GANHRI เพื่อแสวงหาทำที่ร่วมกันของสถาบันสิทธิฯ ในประเด็นเรื่องสิทธิของผู้สูงอายุ โดยที่ประชุมได้หารือเกี่ยวกับแนวโน้มของสิทธิผู้สูงอายุ และกิจกรรมของสถาบันสิทธิฯ พร้อมกับแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน โดยให้ความสำคัญกับการพิทักษ์สิทธิในเชิงป้องกัน การเพิ่มระดับความตระหนักรู้ในสิทธิของผู้สูงอายุ การต่อต้านอคติต่อความสูงวัย (Ageism) ลดความเสี่ยงในปัจจัยต่าง ๆ ของตัวผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุ การจัดตั้งสถานที่ดูแลผู้สูงอายุที่ได้มาตรฐาน การป้องกันการเอารัดเอาเปรียบทางการเงินต่อผู้สูงอายุ การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การจัดการกับปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุในลักษณะบูรณาการโดยทีมสหวิชาชีพ และสิ่งท้าทายสำคัญคือ การดูแลผู้สูงอายุที่มีอาการภาวะสมองเสื่อม (dementia) เนื่องจากมีการเพิ่มต้นทุนดำเนินการทั้งทางสังคมและการเงิน การที่ผู้สูงอายุมีอายุยืนยาวขึ้นกับสิทธิประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นสำหรับผู้สูงอายุ ตลอดจนผลกระทบต่องานผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยและผู้ดูแล

การประชุมในช่วงที่สองเป็นการประชุม ASEM Expert Forum on Human Rights of Older Persons ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๙ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งรัฐบาล องค์กรระหว่างประเทศ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ภาคประชาสังคม รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญอิสระจากประเทศสมาชิกเอเชีย - ยุโรป (ASEM) เพื่อหารือกันในเรื่องสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุซึ่งเป็นการประชุมต่อเนื่องจากการประชุมเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๘ โดยครั้งนี้มุ่งเน้นสาระสำคัญไปที่สิทธิทางสุขภาพของผู้สูงอายุ การขจัดความยากจน การดำเนินงานตาม Madrid International Plan of Action on Ageing (MIPAA) โดยมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

(๑) การเน้นไปที่กฎหมายและหลักการที่ปรากฏในตราสารระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่กล่าวถึงการคุ้มครองและการดูแลสิทธิของผู้สูงอายุ

(๒) การมีแผนงานดูแลผู้สูงอายุในระยะยาวที่สามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และความรับผิดชอบในระดับต่างๆ จนถึงระดับท้องถิ่น

(๓) มีข้อเสนอให้จัดทำ Active Ageing Index ในการทำงานด้านผู้สูงอายุ โดยมีการติดตามผลการดำเนินงานทั้งในระดับสากล ระดับภูมิภาค และระดับชาติ เพื่อให้สามารถคาดการณ์ล่วงหน้า และจัดเตรียมความพร้อม

(๔) มีข้อเสนอให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการพัฒนาเพื่อขจัดความยากจนของผู้สูงอายุ พร้อมกันเน้นการช่วยเหลือชุมชนเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเอง และสามารถจัดการดำเนินโครงการต่าง ๆ ได้ อาทิ การดูแลผู้สูงอายุตามบ้าน การส่งเสริมงานด้านสังคม การปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุ การดูแลเชิงวัฒนธรรม การสร้างสวัสดิการชุมชน และการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีชีวิตอย่างอิสระ

(๕) การมีกฎหมายดูแลผู้สูงอายุเป็นการเฉพาะ โดยมีรัฐบาลเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ

๓) การประชุม World Congress on the Abolition of the Death Penalty ครั้งที่ ๖ ระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ กรุงออสโล ประเทศนอร์เวย์

การเข้าร่วมประชุม World Congress on the Abolition of the Death Penalty ครั้งที่ ๖ ที่ประเทศนอร์เวย์ ของประธาน กสม. ในครั้งนี้เป็นไปตามคำเชิญของฝ่ายเลขานุการของ Asia Pacific Forum หรือ APF ซึ่งเป็นกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ปัจจุบันมีสมาชิกรวม ๒๒ ประเทศ รวมทั้ง กสม. ของไทย โดยมุ่งหวังให้สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีส่วนร่วมในการรณรงค์ในระดับโลกเพื่อให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิต ร่วมกับผู้แทนจากรัฐบาล องค์กรระหว่างประเทศ ภาคประชาสังคม นักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน ผู้นำศาสนา นักกฎหมาย สื่อมวลชน ผู้แทนชนกลุ่มน้อย ญาติของผู้ตกเป็นเหยื่อ และนักโทษรอการประหาร รวมผู้เข้าร่วมมากกว่า ๑,๐๐๐ คน โดยระเบียบวาระการประชุมที่สำคัญ ได้แก่ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้โทษประหารชีวิตในปัจจุบัน และ

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ความเชื่อมโยงระหว่างการใช้โทษประหารชีวิตกับการก่อการร้าย การพัฒนายุทธศาสตร์ในการใช้กฎหมายเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต การรณรงค์กับฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ปัญหาชนกลุ่มน้อยและแรงงานอพยพที่ถูกตัดสินประหารชีวิต และความสำคัญของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในประเทศดังกล่าว

การเข้าร่วมประชุม World Congress on the Abolition of the Death Penalty ครั้งที่ ๖ ของประธาน กสม. นอกจากเป็นการแสดงออกถึงจุดยืนร่วมกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ที่มีเป้าหมายในการรณรงค์เพื่อให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิต ซึ่งขณะนี้ได้มีประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกประกาศยกเลิกทั้งทางกฎหมาย และการปฏิบัติไปแล้วประมาณ ๑๔๐ ประเทศ โดยยังคงเหลือประเทศที่ยังมีบทลงโทษดังกล่าวอยู่อีก ๕๘ ประเทศ รวมทั้ง ไทย ยังเป็นการสอดคล้องกับการดำเนินงานของ กสม. ในเรื่องดังกล่าวตามข้อเสนอแนะเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๘ ในช่วงสุดท้ายของการประชุม ที่ประชุมได้รับรองเอกสาร Final Declaration เรียกร้องให้ประเทศที่ยังคงมีการใช้โทษประหารชีวิต หรือ retentionist states แก้ไขกฎหมายเพื่อดำเนินการลดขอบเขตของการใช้โทษประหารชีวิตให้เหลือเพียงบางฐานความผิด การยกเลิกบทลงโทษที่กำหนดโทษประหารชีวิตไว้สถานเดียว รวมทั้งแสวงหาเงื่อนไข หรือมาตรการอื่น ๆ เพื่อทดแทนการใช้โทษประหารชีวิต โดยในส่วนของบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีการเรียกร้องให้บรรจวาระเรื่องโทษประหารชีวิตเป็นหนึ่งในแผนภารกิจที่สำคัญในการดำเนินงานของสถาบันสิทธิฯ โดยเฉพาะการรณรงค์ให้รัฐบาลดำเนินการยกเลิกโทษประหารชีวิต ตามข้อมติสมัชชาสหประชาชาติสมัยที่ ๖๙ ในเรื่องการพักใช้โทษประหารชีวิต (Moratorium on the use of death penalty) เมื่อปี ๒๕๕๗ และที่กำลังจะมีการพิจารณาในเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่งในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยที่ ๗๑ ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๙

๔) การร่วมเป็นคณะเดินทางกับกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อพบหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (Business and Human Rights) ระหว่างวันที่ ๒ – ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ณ สาธารณรัฐเกาหลี

๔.๗.๖ ผลการดำเนินการเพื่อติดตามการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

กสม. ได้ทำหน้าที่ส่งเสริมการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนของไทยด้วยการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐบาลว่าเป็นไปตามพันธกรณีดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร และให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการปฏิบัติที่ทำให้เกิดการเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนยิ่งขึ้น ในปี ๒๕๕๙ กสม. ได้มีบทบาทในการติดตามการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนของไทยในกรอบสหประชาชาติ ดังนี้

๑) การเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการประจำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ สมัยที่ ๑๕ ในการพิจารณา รายงานของประเทศไทย ระหว่างวันที่ ๓๐ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙ ที่นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

คณะผู้แทน กสม. ได้เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการประจำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities - CRPD) ใน ๒ ช่วง โดยช่วงแรกเป็นการประชุมของคณะกรรมการฯ เพื่อรับฟังข้อมูลจากองค์การคนพิการและองค์การภาคประชาสังคมอื่น ๆ (Briefing on country situation) ในช่วงกลางวันของวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๙ และในช่วงที่สองเป็นการประชุมเพื่อพิจารณารายงานของประเทศไทยในบ่ายของวันที่ ๓๐ มีนาคม และเช้าของวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) การประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลจากองค์การคนพิการ ผู้แทนจากสมาคมคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย ได้นำเสนอปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิทธิของคนพิการที่ได้รับการรับรองในอนุสัญญา CRPD โดยเริ่มจากการขาดโอกาสในการเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ อย่างเท่าเทียม คนพิการจำนวนมากมีปัญหาระยะยาวในการใช้ความสามารถในฐานะบุคคลตามกฎหมาย ความไม่สอดคล้องของกฎหมายไทยกับอนุสัญญาฯ ในบางประเด็น การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาในเรื่องการมีส่วนร่วม การเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ การดูแลคนพิการในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือสถานการณ์ฉุกเฉินทางมนุษยธรรมการศึกษา สุขภาพอนามัย คนพิการทางออกัสติก และสถานการณ์ของคนพิการที่เป็นชนกลุ่มน้อยและผู้ลี้ภัย

(๒) การประชุมเพื่อพิจารณารายงานของประเทศไทย เป็นการประชุมในลักษณะ interactive dialogue โดยคณะกรรมการฯ ได้ซักถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานไทยในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของชนพิการตาม ข้อบทต่าง ๆ ของอนุสัญญา สลับกับการชี้แจงของคณะผู้แทนไทย ซึ่งนำโดยปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทั้งนี้ นางอังคณา นีละไพจิตร กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้แทนสำนักงาน กสม. ในฐานะกลไกอิสระในการติดตามการดำเนินงานตามข้อ ๓๓ วรรคสองของอนุสัญญาฯ ได้กล่าวถ้อยแถลงทั้งในช่วงเปิดและปิดการประชุมด้วย โดยระบุถึงปัญหาของชนพิการในประเทศไทยในประการแรก ได้แก่ การศึกษา เนื่องจากความไม่พร้อมที่จะให้การศึกษาแก่ชนพิการ ทั้งในด้านบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ และงบประมาณ ปัญหาการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ การจ้างงาน รวมทั้งมาตรฐานการครองชีพของชนพิการ โดยเฉพาะชนพิการที่อยู่ในครอบครัวยากจน ซึ่งการเข้าร่วมพิจารณารายงานของประเทศไทยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อการทำงานของ กสม. ซึ่งจะได้ติดตามข้อเสนอแนะที่คณะกรรมการ CRPD มีต่อรัฐบาลไทย โดยร่วมกับองค์การชนพิการ องค์การภาคประชาสังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจะให้ความสำคัญกับการแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ การมีส่วนร่วมของชนพิการ การคุ้มครองชนพิการจากการถูกเลือกปฏิบัติซ้ำซ้อน และการจัดการติตราคนพิการ

๒) การจัดทำรายงานคู่ขนานการปฏิบัติตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights – ICCPR)

รายงานคู่ขนานของ กสม. ได้เน้นเรื่องการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการประจำกติกา ICCPR มาตราการทั่วไปเพื่อรองรับการดำเนินการตามกติกา ICCPR เหตุการณ์การชุมนุมทางการเมืองในประเทศไทยในช่วงปี ๒๕๕๓ และ ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม การพิจารณาทบทวนการใช้โทษประหารชีวิต การปฏิบัติต่อผู้โยกย้ายถิ่นฐาน/ผู้แสวงหาที่พักพิง ปัญหาสิทธิและสถานะบุคคลของคนไร้รัฐไร้สัญชาติ และคนไทยพลัดถิ่น ปัญหาการค้ามนุษย์ และผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ กสม. มีต่อรัฐบาล เช่น การพิจารณาทบทวนบทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ โดยให้มีการกำหนดหลักการที่รับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนทุกคนและให้มีการรองรับสิทธิชุมชนที่ชัดเจนในทำนองเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ การบังคับใช้พระราชบัญญัติการศึกษากฎหมายเฉพาะในสถานการณ์ที่คุกคามความอยู่รอดของชาติตามข้อ ๔ ของกติกา ICCPR อย่างเคร่งครัด การบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรม หากพบว่าเจ้าหน้าที่รัฐกระทำความผิดต้องมีการลงโทษทั้งทางวินัยและอาญาอย่างจริงจัง เพื่อไม่ให้เกิดวัฒนธรรมการไม่ตอบโทษ การดำเนินการลดและยกเลิกโทษประหารชีวิตอย่างมีขั้นตอนโดยพิจารณาทบทวนกฎหมายที่มีโทษประหารชีวิตและจำกัดให้มีโทษดังกล่าวเฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ตามข้อ ๖ วรรคสองของกติกา ICCPR การพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายคนเข้าเมือง เพื่อให้มีการจำแนกสถานะทางกฎหมาย มีการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม ยกเลิกโทษทางอาญาและการคุมขังผู้พลัดถิ่นต่าง ๆ ควรเป็นทางเลือกสุดท้าย การส่งกลับต้องดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายใน การเร่งรัดกระบวนการให้สัญชาติและสถานะเป็นพลเมืองในไทยอย่างถูกกฎหมายแก่ผู้หลบหนีเข้าเมืองที่เป็นคนไร้รัฐ/ไร้สัญชาติตามยุทธศาสตร์ของรัฐบาล และการให้ความสำคัญกับการปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างต่อเนื่อง เร่งรัดการดำเนินคดีให้มีระยะเวลาที่สั้นลง ติดตามผลการดำเนินมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์เพื่อนำมาเป็นแรงงานในภาคประมงอย่างจริงจัง ทั้งนี้ คณะกรรมการประจำกติกา ICCPR จะพิจารณารายงานของไทยระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐ ที่นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส และจะมีข้อเสนอแนะต่อประเทศไทยเพื่อนำไปปฏิบัติต่อไป

๓) การจัดทำรายงานคู่ขนานการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women: CEDAW)

รายงานคู่ขนานของ กสม. ได้เน้นเรื่องการปฏิรูปกฎหมายตามพันธกรณีในอนุสัญญา CEDAW กฎหมายที่ยังไม่เป็นไปตามพันธกรณีที่ประเทศไทยมีต่ออนุสัญญา CEDAW กลไกระดับชาติเพื่อความก้าวหน้าของสตรี ความรุนแรงต่อสตรีและเด็กหญิง การค้าและการแสวงหาประโยชน์จากสตรีและเด็กหญิง การคุ้มครองแรงงานสตรี สตรีมุสลิมในสาม

จังหวัดชายแดนภาคใต้ สตรีกลุ่มชาติพันธุ์ สตรีและเด็กหญิงย้ายถิ่นข้ามพรมแดน ผู้ต้องขังสตรี สตรีพิการ สตรีในพุทธศาสนา (กรณีภิกษุณี) สตรีนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ กสม. มีต่อรัฐบาล เช่น การแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๓๗ เพื่อมีให้มีบทบัญญัติที่ให้ศาลอนุญาตให้เด็กชายอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ที่มีความสัมพันธ์ทางเพศกับเด็กหญิงอายุเกิน ๑๓ ปี แต่ต่ำกว่า ๑๕ ปี โดยที่เด็กหญิงยินยอม สามารถแต่งงานกับเด็กหญิงได้ การเร่งปรับปรุงกลไกในการติดตามการพิจารณาคดีความทุกข์และมีหน่วยงานตรงที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบมากขึ้น เพื่อสนับสนุนให้การบังคับคดีความทุกข์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การใช้มาตรการพิเศษชั่วคราวเพื่อกำหนดสัดส่วนให้แรงงานสตรีมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกระดับ การพิจารณาและประยุกต์ใช้มติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ ๑๓๒๕ (ค.ศ. ๒๐๐๐) เกี่ยวกับสตรี สันติภาพ และความมั่นคง มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามความเหมาะสมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การสนับสนุนให้สตรีกลุ่มชาติพันธุ์มีการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมความรู้ในการพัฒนาศักยภาพและปกป้องสิทธิมนุษยชนของสตรี การพิจารณาปรับปรุงให้แรงงานสตรีและเด็กหญิงย้ายถิ่นสามารถเข้าถึงการทำงานที่ถูกต้องตามกฎหมายเพื่อให้ได้รับความคุ้มครองด้านแรงงานโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ การให้มีมาตรการจัดสถานที่เฉพาะให้ผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์จนกว่าจะคลอดและมีสถานเลี้ยงทารกนอกเรือนจำเพื่อคุ้มครองสิทธิเด็กให้มีพัฒนาการทั้งร่างกายและจิตใจที่เหมาะสมตามวัย การกำหนดมาตรการเชิงรุกและดำเนินการป้องกันสตรีและเด็กหญิงจากการถูกกระทำด้วยความรุนแรง การพิจารณาทบทวนระเบียบต่าง ๆ ของหน่วยงานรัฐที่เลือกปฏิบัติจำกัดสิทธิและเสรีภาพของภิกษุณีและสามเณรีในการนับถือศาสนา และการพิจารณาทบทวนกฎหมายต่าง ๆ รวมทั้งนโยบายและแนวปฏิบัติไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ เพศภาวะ และเพศวิถี ทั้งนี้ คณะกรรมการประจำอนุสัญญา CEDAW จะพิจารณารายงานของไทยในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๐ ที่นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส และจะมีข้อเสนอแนะต่อประเทศไทยเพื่อนำไปปฏิบัติต่อไป

๔) กสม. ได้ดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามพันธกรณีในสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี

โดยการให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในเรื่องการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของสนธิสัญญาบางฉบับที่สำคัญ ได้แก่ การให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment – CAT) และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (Convention on the Protection of All Persons from Enforced Disappearance – CED) ซึ่ง กสม. ได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมในคณะทำงานพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย พ.ศ. ที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗ มาเป็นระยะ ๆ และได้ให้ข้อคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ บนพื้นฐานของรายงานผลการพิจารณาเพื่อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายของ กสม. เรื่องการอนุวัติกฎหมายไทยตามอนุสัญญา CAT และ CED รวมถึงพันธกรณีที่ไทยต้องปฏิบัติตามอนุสัญญา CAT หรือพันธกรณีที่ไทยจะต้องปฏิบัติตามภายหลังจากการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา CED แล้ว ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฯ ที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักการและบทบัญญัติที่สำคัญของอนุสัญญา CAT และ CED เป็นส่วนใหญ่ เช่น กรณีอนุสัญญา CAT ร่างพระราชบัญญัติฯ รองรับพันธกรณีในเรื่องของนิยามการทรมาน และการกระทำหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยีศักดิ์ศรี (ข้อ ๑ และ ๑๖) การห้ามการทรมานไม่ว่าในสถานการณ์พิเศษใด ๆ (ข้อ ๒) การห้ามส่งบุคคลไปยังดินแดนที่อาจถูกทรมาน (ข้อ ๓) และการกำหนดให้การทรมานเป็นความผิดอาญาและมีบทลงโทษที่เหมาะสม ในส่วนของอนุสัญญา CED ร่างพระราชบัญญัติฯ รองรับพันธกรณีในเรื่องของการห้ามบังคับบุคคลให้สูญหายไม่ว่าในสถานการณ์พิเศษใด ๆ (ข้อ ๑) การกำหนดนิยามการบังคับบุคคลให้สูญหาย (ข้อ ๒) การกำหนดให้เป็นความผิดอาญาและมีบทลงโทษและอายุความที่เหมาะสม (ข้อ ๔, ๗ และ ๘) และการกำหนดความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชา (ข้อ ๖) ทั้งนี้ สถานะของร่างพระราชบัญญัติฯ เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๙ ได้ผ่านการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีแล้วและอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ทั้งนี้ เมื่อร่างพระราชบัญญัติฯ ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว จะเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) และหากผ่านการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจะได้รับการประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป

๓.๗.๗ ความร่วมมือกับองค์กรเอกชนต่างประเทศ

เป็นการหารือกับผู้แทนสมาคมป้องกันการทรมาน (Association for the Prevention of Torture - APT) ผู้แทนสมาคมป้องกันการทรมาน (Association for the Prevention of Torture - APT) ได้เข้าพบประธาน กสม. และ กสม. ที่เกี่ยวข้องเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ เพื่อแสดงความยินดีที่ กสม. ชุดปัจจุบันเข้ารับตำแหน่งใหม่ และได้แจ้งให้ทราบถึงการทำงานของ APT ในประเทศไทยว่า APT ได้ทำงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งกระทรวงยุติธรรม กสม. และ ภาคประชาสังคม โดย APT ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนกระบวนการภายในของไทยในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อกำหนดให้การทรมานตามความหมายของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ เป็นความผิดทางอาญา การเสริมสร้างศักยภาพและฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในเรื่องการตรวจสอบสถานที่คุมขังประเภทต่าง ๆ และการสนับสนุนให้ไทยเข้าเป็นภาคีพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ (Optional Protocol to the Convention against Torture - OPCAT) โดยเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ภาคส่วนต่าง ๆ

๓.๗.๘ การส่งเจ้าหน้าที่สำนักงาน กสม. เข้าอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ และการประชุมต่าง ๆ

กสม. มีความร่วมมือระหว่างประเทศในการส่งเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน กสม. ไปเข้าอบรมในหลักสูตรระหว่างประเทศ ดังนี้

- ๑) หลักสูตร Human Rights and Environment ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ที่กรุงเทพฯ มีเจ้าหน้าที่เข้าร่วม ๒ คน
- ๒) หลักสูตร Investigating Allegations of Torture ระหว่างวันที่ ๖ - ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย มีเจ้าหน้าที่เข้าร่วม ๑ คน จัดโดย Asia Pacific Forum (APF)
- ๓) หลักสูตร Human Rights and Environment ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ที่กรุงเทพฯ มีเจ้าหน้าที่เข้าร่วม ๒ คน จัดโดยสถาบัน Raoul Wallenberg Institute (RWI)
- ๔) คณะเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน กสม. ร่วมเป็นคณะเดินทางร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อพบหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (Business and Human Rights) ณ สาธารณรัฐเกาหลี

๓.๘ งานด้านการบริหารจัดการและพัฒนาองค์กร

กสม. ได้ดำเนินการพัฒนาองค์กรโดยเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงาน ทั้งด้านบุคลากรและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่อให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยในปี ๒๕๕๙ มีการจัดให้มีการพัฒนาองค์กร ดังนี้

๓.๘.๑ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรของสำนักงาน กสม.

กสม. ได้ดำเนินการบริหารจัดการฝึกอบรม/สัมมนา ทั้งการจัดการฝึกอบรมโดยหน่วยงานเป็นของตนเอง และการจัดส่งบุคลากรไปเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานภายนอก ดังนี้

๑) การจัดฝึกอบรม/สัมมนาซึ่งจัดโดยสำนักงาน กสม. จำนวน ๓ หลักสูตร ดังนี้

- (๑) การฝึกอบรมหลักสูตร “การไต่ถามและประณิประนอมข้อพิพาทด้านสิทธิมนุษยชน จำนวน ๔ ครั้ง มีผู้ผ่านการฝึกอบรมรวม ๒๓ คน โดยครั้งที่ ๑ จัดเมื่อวันที่ ๔ - ๕ สิงหาคม ๒๕๕๙ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑ - ๒ กันยายน ๒๕๕๙ ณ สำนักงาน กสม. ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๘ - ๑๑ กันยายน ๒๕๕๙ ณ โรงแรมบางแสนเฮอริเทจ จังหวัดชลบุรี และครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๑๗ - ๑๘ กันยายน ๒๕๕๙ ณ กนกรัตน์รีสอร์ท จังหวัดสมุทรสงคราม

- (๒) โครงการสัมมนาวิชาการเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนในมิติต่าง ๆ จำนวน ๗ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ หัวข้อ “กสม. ก้าวไกล หัวใจเข้มแข็ง” วิทยากรโดย พ.อ.นพ. พงศ์ศักดิ์ ตั้งคณา เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๕๙ มีผู้เข้าร่วมการสัมมนา ๑๓๐ คน

ครั้งที่ ๒ หัวข้อ “กสม. ในความคาดหวัง” วิทยากรโดย ศ.กิตติคุณ ดร.วรศักดิ์ อุวรรณโณ เมื่อวันที่ ๑๖

พฤษภาคม ๕๙ มีผู้เข้าร่วมการสัมมนา ๑๘๓ คน

ครั้งที่ ๓ หัวข้อ “หลักความเป็นอิสระและหลักความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ของ กสม.” วิทยากรโดย ศ.ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๕๙ มีผู้เข้าร่วมการสัมมนา ๑๖๐ คน

ครั้งที่ ๔ หัวข้อ “สถานการณ์และยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล” วิทยากรโดย รศ.ดร.พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๕๙ มีผู้เข้าร่วมการสัมมนา ๑๕๓ คน

ครั้งที่ ๕ หัวข้อ “สุขภาพดี...ชีวิตมีคุณภาพ” วิทยากรโดย รศ.นพ. ทวี ศิริวงศ์ เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๕๙ มีผู้เข้าร่วมการสัมมนา ๑๓๗ คน

ครั้งที่ ๖ หัวข้อ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และหลักการสิทธิเสรีภาพในรัฐธรรมนูญเยอรมัน” วิทยากรโดย Professor Dr.Iur Dr.h.c. Dieter C. Umbach เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๕๙ มีผู้เข้าร่วมการสัมมนา ๑๕๔ คน

ครั้งที่ ๗ หัวข้อ “สิทธิเด็กและสตรีในเวทีระหว่างประเทศ” วิทยากรโดย รศ.ดร.สายสุรี จุติกุล เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๕๙ มีผู้เข้าร่วมการสัมมนา ๑๓๖ คน

(๓) การอบรมหลักสูตร “การพัฒนาการวางแผนและบริหารงานเชิงกลยุทธ์” เมื่อวันที่ ๑๔ - ๑๕ , ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ สำนักงาน กสม. มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๒๖ คน

(๔) การอบรมหลักสูตร “การพัฒนาทักษะการจัดทำแผนงานและเทคนิคการบริหารงาน/โครงการ” เมื่อวันที่ ๑๗ - ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๙ ณ สำนักงาน กสม. มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๓๗ คน

(๕) การอบรมหลักสูตร “การปฏิบัติงานตามพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ” เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๙ ณ สำนักงาน กสม. มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑๐๓ คน

(๖) การอบรมหลักสูตร “การพัฒนาการสอนงานและการสร้างแรงบันดาลใจ” เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ณ สำนักงาน กสม. มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๒๗ คน

(๗) การอบรมหลักสูตร “การพัฒนาทักษะการสรุปความและการเขียนหนังสือราชการ” เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ สำนักงาน กสม. มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๖๒ คน

๒) การจัดฝึกอบรม/สัมมนาซึ่งจัดโดยหน่วยงานภายนอก

กสม. ได้จัดส่งบุคลากรไปเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานภายนอก จำนวน ๓๖ โครงการ/หลักสูตร/หัวข้อ รวม ๖๐ คน ดังนี้

(๑) หลักสูตร “การป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๕๘” ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๙ ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๒) หลักสูตร CPG 6th Annual International Conference 2015 หัวข้อ "Law and Ideology" ศูนย์ความเป็นเลิศด้านนโยบายสาธารณะและธรรมาภิบาล เยอรมัน-อุซาคเนย์ (CPG) เมื่อวันที่ ๒๓ - ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๘ ณ โรงแรมเลอบัวแอตเตสเทททาวเวอร์ กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๒ คน

(๓) หลักสูตร CPG 6th Annual International Conference 2015 หัวข้อ "Human Rights" ศูนย์ความเป็นเลิศด้านนโยบายสาธารณะและธรรมาภิบาล เยอรมัน-อุซาคเนย์ (CPG) เมื่อวันที่ ๑๙ - ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๘ ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑๐ คน

(๔) หลักสูตร “เทคนิคการเขียนข่าวประชาสัมพันธ์ยุคใหม่และเขียนบทความที่มีประสิทธิภาพ” สถาบันพัฒนาสื่อมวลชนและการประชาสัมพันธ์ เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ณ โรงแรมอลิซาเบธ กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๒ คน

(๕) หลักสูตร “กลยุทธ์การเขียนแผนประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ” สถาบันพัฒนาสื่อมวลชนและ

การประชาสัมพันธ์ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ณ โรงแรมอลิซาเบธ กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๖) หลักสูตร “ประกาศนียบัตรชั้นสูงการบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน (ปรม.)” รุ่นที่ ๑๕ สถาบันพระปกเกล้า เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ สถาบันพระปกเกล้า กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๗) โครงการเสริมสร้างความสัมพันธ์เครือข่ายผู้ปฏิบัติงานเรื่องราวร้องทุกข์ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ณ โรงแรมเฟลิกซ์ริเวอร์แควรีสอร์ท จังหวัดกาญจนบุรี มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๘) หลักสูตร “สืบสวนสอบสวนพนักงานฝ่ายปกครอง” รุ่นที่ ๔๒ กรมการปกครอง เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ณ วิทยาลัยการปกครอง จังหวัดปทุมธานี มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๙) โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กิจกรรมอบรมหลักสูตรผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รุ่นที่ ๒ สำนักงาน ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ บ้านอัมพวารีสอร์ทแอนด์สปา จังหวัดสมุทรสงคราม มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๑๐) หลักสูตร “การบริหารงานยุติธรรมระดับสูง (ยธส.)” รุ่นที่ ๗ สำนักงานกิจการยุติธรรม เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๙ ณ วิทยาลัยกิจการยุติธรรม มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๑๑) หลักสูตร “ประกาศนียบัตรธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมสำหรับนักบริหารระดับสูง (ปธส.)” รุ่นที่ ๔ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๑๒) หลักสูตร “การบริหารการรักษาสภาพความสงบเรียบร้อยของสังคมภาครัฐร่วมเอกชน (บรอ.)” รุ่นที่ ๓ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๙ ณ วิทยาลัยการตำรวจ มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๑๓) หลักสูตร “การประชาสัมพันธ์และเทคนิคการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารในการต่อต้านคอร์รัปชัน” กรมประชาสัมพันธ์ ครั้งที่ ๑ - ๕ ตั้งแต่วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมสวนดุสิตเพลสและมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๗ คน

(๑๔) หลักสูตร “การวิเคราะห์ความเสี่ยงเพื่อการออกแบบการบริหารจัดการ” รุ่นที่ ๓ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมรอยัลปรีนเซส กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๒ คน

(๑๕) หลักสูตร “การพัฒนาผู้นำคลื่นลูกใหม่ในราชการไทย” รุ่นที่ ๒๑ สำนักงาน ก.พ. เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ สำนักงาน ก.พ. กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๑๖) หลักสูตร “การบริหารงานยุติธรรมระดับกลาง (ยธก.)” รุ่นที่ ๑๑ สำนักงาน กิจการยุติธรรม เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๙ ณ วิทยาลัยกิจการยุติธรรม กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๑๗) หลักสูตร “นักบริหารการตรวจเงินแผ่นดินระดับสูง” รุ่นที่ ๕ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมปทุมวัน ปริ๊นเซส กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๑๘) หลักสูตร “ประกาศนียบัตรกฎหมายมหาชน” รุ่นที่ ๔๑ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๑๙) หลักสูตร “นักบริหารการงบประมาณระดับสูง (นงส.)” รุ่นที่ ๓ สำนักงบประมาณ เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๙ ณ สำนักงบประมาณ กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๒๐) หลักสูตร “นักบริหารยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับสูง (นยปส.)” รุ่นที่ ๗ สถาบันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สัญญา ธรรมศักดิ์ เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ ณ สำนักงาน ป.ป.ช. มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๒๑) หลักสูตร “นักบริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.)” รุ่นที่ ๒๙ กระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่

๑๙ เมษายน ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ณ วิทยาลัยมหาดไทย จังหวัดชลบุรี มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๒๒) หลักสูตร “ประกาศนียบัตรแนวคิดพื้นฐานการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี” รุ่นที่ ๑ สถาบันพระปกเกล้า เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๙ ณ สถาบันพระปกเกล้า กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๒๓) หลักสูตร “การจัดทำแผนนโยบายและแนวปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศ” รุ่นที่ ๒ สถาบันวิทยาการ สวทช. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๗ - ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมเซ็นจูรี่พาร์ค กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๒๔) หลักสูตร “นักปกครองระดับสูง (นปส.)” รุ่นที่ ๖๗ กระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๙ ณ วิทยาลัยมหาดไทย จังหวัดชลบุรี มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๒๕) หลักสูตร “ภาษาอังกฤษสำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน (ILC)” รุ่นที่ ๒ กระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๒๖) โครงการอบรมการแปลงเปลี่ยนความขัดแย้งหลักสูตร “การสื่อสารอย่างสันติหลักสูตร” สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา จังหวัดนครปฐม มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๒๗) โครงการอบรมการแปลงเปลี่ยนความขัดแย้งหลักสูตร “ความขัดแย้งด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม” สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ ๖ - ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา จังหวัดนครปฐม มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๒ คน

(๒๘) หลักสูตร “การพัฒนาระบบเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วยเว็บเซอร์วิส และการพัฒนาซอฟต์แวร์ประยุกต์สำหรับการบริการประชาชนด้วยบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์” กรมการปกครอง เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๒ คน

(๒๙) หลักสูตร “ประกาศนียบัตรธรรมาภิบาลของผู้บริหารระดับกลาง” รุ่นที่ ๑๘ สถาบันพระปกเกล้า เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙ ณ สถาบันพระปกเกล้า กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๒ คน

(๓๐) หลักสูตร “การประเมินผลงานทรัพยากรบุคคลเชิงกลยุทธ์” มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เมื่อวันที่ ๒๕ - ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๒ คน

(๓๑) หลักสูตร “การเขียนผลงานวิชาการและบทความ” มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เมื่อวันที่ ๒๗ - ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๓๒) โครงการอบรมการแปลงเปลี่ยนความขัดแย้งหลักสูตร “ความขัดแย้งด้านสังคมการเมือง” สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ ๒๗ - ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา จังหวัดนครปฐม มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๒ คน

(๓๓) หลักสูตร “eGovernment Forum 2016 แนวคิด The Challenge of Government Innovation: Disruptive Government” กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเมื่อวันที่ ๓ - ๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมเซ็นทราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๓๔) หลักสูตร “เทคนิคและศิลปะการพูดในที่ชุมชน” สมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๕ - ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๙ ณ สถาบันการประชาสัมพันธ์ มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๒ คน

(๓๕) หลักสูตร “ภาษาอังกฤษสำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน (ILC)” รุ่นที่ ๑ กระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙ ณ สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

(๓๖) หลักสูตร “หลักปฏิบัติราชการเกี่ยวกับความรับผิดชอบของฝ่ายปกครอง” สำนักงานศาล

ปกครอง เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมเซ็นทราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๑ คน

๓.๘.๒ การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สำนักงาน กสม. ได้ดำเนินการตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และโครงการอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการให้บริการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงาน กสม. ดังนี้

๑) การดำเนินการตามโครงการปรับปรุงเว็บไซต์สำนักงาน กสม. เพื่อปรับปรุงระบบบริหารจัดการเว็บไซต์ให้ใช้งานง่ายขึ้น ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง ปลอดภัยจากภัยคุกคามทางอินเทอร์เน็ต มีความทันสมัย รองรับการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่น่าสนใจ และผู้ให้บริการสามารถเข้าถึงข้อมูลได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งในปี ๒๕๕๙ มีผู้เข้าชมเว็บไซต์ของสำนักงาน กสม. (www.nhrc.or.th) จำนวนทั้งสิ้น ๖๐,๙๓๙ ครั้ง (Unique IP) คิดเป็นจำนวนหน้าเว็บ (Pages View) ๕๐๕,๒๕๐ หน้า เฉลี่ยมีผู้เข้าชมเดือนละประมาณ ๕,๐๗๘ ครั้ง หรือเดือนละ ๔๒,๑๐๔ หน้า เดือนที่มีผู้เข้าชมมากที่สุด คือ เดือนกันยายน ๒๕๕๙

๒) การจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงาน กสม. ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศบรรลุภารกิจของสำนักงาน สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ที่จะเกิดขึ้น และช่วยให้สำนักงาน กสม. สามารถทำงานและประสานความร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ ได้ดี

๓) โครงการจัดซื้อหน่วยจัดเก็บข้อมูล (Hard Disk) เพิ่มเติม และการจัดหาครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ โครงการจัดหาทดแทนระบบคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เพื่อรองรับการใช้งานของระบบงานต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้น อันจะทำให้ระบบงานยังคงทำงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

๔) การให้บริการของศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน ในส่วนของห้องสมุดเฉพาะด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ซึ่งเปิดให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปให้สามารถเข้าใช้บริการได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยมุ่งเน้นการให้บริการสารสนเทศด้านสิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ จัดให้มีบริการต่าง ๆ ดังนี้ บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ บริการสืบค้นสารสนเทศผ่านออนไลน์ บริการแหล่งสารสนเทศด้านสิทธิมนุษยชน บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าสารสนเทศ บริการสอนการใช้และการเรียนรู้สารสนเทศ บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการพื้นที่นั่งอ่านและการค้นคว้า บริการอินเทอร์เน็ตและมัลติมีเดีย และบริการนำชมศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน ในปัจจุบันมีทรัพยากรสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับด้านสิทธิมนุษยชน จำนวนทั้งสิ้น ๑๒,๒๑๑ รายการ โดยผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นสารสนเทศได้ผ่านทางเว็บไซต์ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชนที่ URL: <http://library.nhrc.or.th> และสามารถดาวน์โหลดสิ่งพิมพ์สำนักงาน กสม. ในรูปแบบเอกสารฉบับเต็ม (e-Book) ได้โดยไม่ต้องสมัครสมาชิกและไม่เสียค่าใช้จ่ายบริการ นอกจากนี้ ยังมีเฟสบุ๊คแฟนเพจศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน (www.facebook.com/VNHRC.library) เพื่อความรวดเร็วและเพิ่มประสิทธิภาพในการแบ่งปันและกระจายข่าวสารความรู้ และกิจกรรมของศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน

ทั้งนี้ ในปี ๒๕๕๙ สำนักงาน กสม. ได้ทำการปรับปรุงสถานที่ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน พัฒนาการให้บริการให้ทันสมัยยิ่งขึ้น มีการจัดแบ่งพื้นที่ให้บริการอย่างเป็นสัดส่วน ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมด้านสถานที่ จัดหาวัสดุอุปกรณ์

ซึ่งคาดว่าจะสามารถเปิดให้บริการอย่างเป็นทางการได้ในปี ๒๕๖๐ นอกจากนี้ ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน

ยังได้พัฒนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคม/เครือข่าย/โครงการต่าง ๆ เช่น การเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย การเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายความร่วมมือสารนิเทศด้านกฎหมายและการเมืองการปกครอง (Thai Law Politics) การเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการจัดเก็บเอกสารฉบับเต็มในรูปอิเล็กทรอนิกส์ (Thai Digital Collection) โครงการภายใต้การพัฒนาเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และการสร้างความร่วมมือด้านการบริหารจัดการห้องสมุดและศูนย์ข้อมูลของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน กับ Raoul Wallenberg Institute of Human Rights and Humanitarian Law (RWI) อีกด้วย

๕) การจัดตั้งหอจดหมายเหตุสิทธิมนุษยชน โดยในระยะแรกของการดำเนินงานด้านหอจดหมายเหตุสิทธิมนุษยชน สำนักงาน กสม. ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลประวัติศาสตร์ เพื่อการดำเนินงานด้านจดหมายเหตุ สำนักงาน กสม. พร้อมจัดทำสื่อวีดิทัศน์และสื่อประชาสัมพันธ์ประวัติจากคำบอกเล่า (Oral History) ของ กสม. ชุดที่ ๑ และชุดที่ ๒ และผู้บริหารสำนักงาน กสม.

บทที่ ๔

งบแสดงฐานะการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2559

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2559	2558
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5	82,570,646.56	87,597,913.79
ลูกหนี้ระยะสั้น	6	40,000.00	282,500.00
วัสดุคงเหลือ	7	2,220,397.46	2,098,830.74
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	8	123,907.77	187,563.40
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		<u>84,954,951.79</u>	<u>90,166,807.93</u>
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	9	26,379,346.91	34,623,907.21
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	10	4,887,549.99	7,106,569.94
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		<u>31,266,896.90</u>	<u>41,730,477.15</u>
รวมสินทรัพย์		<u>116,221,848.69</u>	<u>131,897,285.08</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2559

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2559	2558
หนี้สิน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้ระยะสั้น	11	4,755,949.18	8,128,655.19
รายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า	12	74,726,619.43	75,348,761.69
เงินรับฝากระยะสั้น	13	1,179,980.76	2,588,839.85
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		597,683.96	527,399.46
รวมหนี้สินหมุนเวียน		<u>81,260,233.33</u>	<u>86,593,656.19</u>
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
เงินอุดหนุนราชการรับจากคลังระยะยาว		1,000,000.00	1,000,000.00
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	14	1,074,913.80	1,551,538.20
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		<u>2,074,913.80</u>	<u>2,551,538.20</u>
รวมหนี้สิน		<u>83,335,147.13</u>	<u>89,145,194.39</u>
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		<u>32,886,701.56</u>	<u>42,752,090.69</u>
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
ทุน		35,560,825.84	35,560,825.84
รายได้สูง/ (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	16	(2,674,124.28)	7,191,264.85
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		<u>32,886,701.56</u>	<u>42,752,090.69</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

(นางสาวสุวิภา เลอเลิศศักดิ์)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคลัง

(นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ)

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2559

		(หน่วย : บาท)	
	หมายเหตุ	2559	2558
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ	17	234,546,791.78	242,125,206.13
รายได้อื่น	18	473,470.00	534,980.00
รวมรายได้		<u>235,020,261.78</u>	<u>242,660,186.13</u>
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	19	121,255,739.45	113,385,596.94
ค่าบำเหน็จบำนาญ	20	13,705,360.79	11,542,060.80
ค่าตอบแทน	21	5,559,100.00	7,385,843.87
ค่าใช้สอย	22	68,569,394.03	76,388,517.10
ค่าวัสดุ		9,196,146.86	9,932,190.81
ค่าสาธารณูปโภค	23	11,945,245.80	11,308,342.47
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	24	14,669,803.38	14,937,637.53
รวมค่าใช้จ่าย		<u>244,900,790.31</u>	<u>244,880,189.52</u>
รายได้สูง/(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		<u>(9,880,528.53)</u>	<u>(2,220,003.39)</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 งบประมาณการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2559

(หน่วย : บาท)

หมายเหตุ	ทุน	องค์ประกอบอื่น		รวม
		รายได้สูง/(ต่ำ)	ของสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	
		กว่า	สุทธิ/ส่วนทุน	
		ค่าใช้จ่ายสะสม		
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2557 - ตามที่รายงานไว้เดิม	35,560,825.84	9,411,268.24	-	44,972,094.08
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน	-	-	-	-
ผลสะสมของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี	-	-	-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2557 - หลังการปรับปรุง	35,560,825.84	9,411,268.24	-	44,972,094.08
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2558	-	-	-	-
การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ทุนเพิ่ม/ลด	-	-	-	-
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด	-	(2,220,003.39)	-	(2,220,003.39)
กำไร/ขาดทุนจากการปรับมูลค่าเงินลงทุน	-	-	-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2558	35,560,825.84	7,191,264.85	-	42,752,090.69

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2559

	หมายเหตุ	ทุน	(หน่วย : บาท)		
			รายได้สูง/(ต่ำ) กว่า	องค์ประกอบอื่น ของสินทรัพย์ สุทธิ/ ส่วนทุน	รวม สินทรัพย์สุทธิ/ ส่วนทุน
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2558 - ตามที่รายงานไว้เดิม		35,560,825.84	7,191,264.85	-	42,752,090.69
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน			15,139.40		15,139.40
ผลสะสมของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี			-		-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2558 - หลังการปรับปรุง		35,560,825.84	7,206,404.25	-	42,767,230.09
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2558					-
การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ทุนเพิ่ม/ลด		-			-
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด			(9,880,528.53)		(9,880,528.53)
กำไร/ขาดทุนจากการปรับมูลค่าเงินลงทุน				-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2559		35,560,825.84	(2,674,124.28)	-	32,886,701.56

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2559

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 17 เป็นส่วนราชการ สังกัดรัฐสภา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแล ของประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการทั่วไปของคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติและให้อำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ
2. รับคำร้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการและ ดำเนินการสืบสวน หรือตรวจสอบเกี่ยวกับเรื่องที่มีการยื่นคำร้องตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
3. ศึกษาและสนับสนุนให้มีการศึกษาและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
4. ประสานงานกับหน่วยราชการ องค์กรเอกชน หรือองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน ในการดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
5. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตั้งอยู่ที่ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคาร B) ชั้น 7 เลขที่ 120 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 สำนักงานฯ ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบรายจ่ายอื่น จำนวนเงิน 214,219,300.00 (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จำนวน 220,784,700 บาท) โดยแยก เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร จำนวน 125,683,300 บาท ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน จำนวน 86,960,100 บาท และค่า ครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง จำนวน 1,575,900.00 บาท เพื่อใช้จ่ายในแผนงานสนับสนุนการ จัดการของรัฐสภา ศาล และหน่วยงานอิสระของรัฐ สำหรับผลผลิตที่ 1 การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และผลผลิตที่ 2 การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

หมายเหตุ 2 เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

งบการเงินนี้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลัง ประกาศใช้ ซึ่งรวมถึงหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และนโยบายการบัญชีภาครัฐ และแสดงรายการในงบการเงินตามแนวปฏิบัติทางการบัญชี ตามหนังสือ กรมบัญชีกลาง ที่ กค 0423.2/ว 237 ลงวันที่ 8 กันยายน 2557 เรื่อง แนวปฏิบัติทางบัญชีประกอบ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน

รอบระยะเวลาบัญชีเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป

หน่วยงานที่เสนอรายงาน คือ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หมายเหตุ 3 มาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ และมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่ปรับปรุงใหม่

กระทรวงการคลังได้ประกาศใช้มาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ ที่จะ มีผลบังคับใช้ในงวดอนาคต ดังนี้

- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 5 เรื่อง ต้นทุนการกู้ยืมเงิน วันที่มีผลบังคับใช้ 1 ตุลาคม 2559
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 16 เรื่อง อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน วันที่มีผล บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2559
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 17 เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ วันที่มีผล บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2560

ฝ่ายบริหารเชื่อว่ามาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ข้างต้น จะไม่มีผลกระทบอย่างเป็น สำคัญต่องบการเงินในงวดที่นำมาถือปฏิบัติ

หมายเหตุ 4 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

4.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

- เงินตราของราชการ เป็นเงินที่สำนักงานฯ ได้รับจากรัฐบาลเพื่อทรงจ่ายเป็น ค่าใช้จ่ายปลั๊กย่อยในการดำเนินงานของสำนักงานฯ ตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติ และต้องคืนให้รัฐบาล เมื่อหมดความจำเป็นในการใช้เงิน แสดงไว้เป็นเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดซึ่งมียอดตรงกันข้าม กับรายการเงินตราของราชการรับจากคลังภายใต้หัวข้อหนี้สินไม่หมุนเวียน
- รายการเทียบเท่าเงินสด ได้แก่ เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องซึ่งมีระยะเวลา ครบกำหนดที่จะเปลี่ยนให้เป็นเงินสดได้ภายใน 3 เดือน เช่น เงินฝากประจำ บัตรเงินฝาก และตั๋วเงินที่มี วันถึงกำหนดภายใน 3 เดือน แสดงไว้เป็นรายการเทียบเท่าเงินสด

4.2 ลูกหนี้ระยะสั้น

- ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ คือ จำนวนเงินในงบประมาณที่สำนักงานฯ จ่ายให้ ข้าราชการ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ช่วยกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อนุกรรมการ พนักงานราชการ ยืมเพื่อนำไปทรงจ่ายในการดำเนินงานของสำนักงานฯ ซึ่งอยู่ระหว่างรอรับ ข้าราชการหรือรอการส่งใบสำคัญค่าใช้จ่าย

4.3 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือ หมายถึง ของใช้สิ้นเปลืองที่สำนักงานฯ มีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงาน ตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่าไม่สูงและไม่มีลักษณะคงทนถาวร แสดงตามราคาทุนโดยวิธีเข้าก่อน - ออกก่อน (FIFO) เมื่อจัดซื้อจะบันทึกเป็นสินทรัพย์พร้อมจัดทำทะเบียนคุมวัสดุ ณ วันสิ้นงวดบัญชีจะตรวจนับ จำนวนวัสดุที่คงเหลืออยู่และบันทึกรายการวัสดุที่ใช้ไปเป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีนั้น

4.4 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

- อาคารและสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งส่วนปรับปรุงอาคาร ทั้งอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่สำนักงานฯ มีกรรมสิทธิ์และไม่มีกรรมสิทธิ์ แต่สำนักงานฯ ได้ครอบครองและนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทันทีค่าเสื่อมราคาสะสม

- อุปกรณ์ ได้แก่ ครุภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ รับรู้เป็นสินทรัพย์เฉพาะรายการที่มีมูลค่าต่อหน่วยตั้งแต่ 5,000.00 บาทขึ้นไป แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทันทีค่าเสื่อมราคาสะสม

- ค่าเสื่อมราคาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานที่กำหนด ดังนี้

<u>ประเภทสินทรัพย์</u>	<u>อายุการใช้งาน (ปี)</u>
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	20
ครุภัณฑ์สำนักงาน	3 - 10
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	5
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	5
- เครื่องกำเนิดไฟฟ้า	20
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	4
ครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง	5
ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	10
- ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	

4.5 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

- สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ แสดงมูลค่าด้วยมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทันทีค่าตัดจำหน่ายสะสม สำนักงานฯ จะรับรู้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีมูลค่าตั้งแต่ 20,000.00 บาทขึ้นไป เป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตน และกรณีที่มีการตรวจรับงานเป็นงวดๆ จะบันทึกเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ระหว่างการพัฒนา เมื่อพัฒนาเสร็จและมีการตรวจรับงานเรียบร้อยแล้ว จึงโอนมาเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนประเภทโปรแกรมคอมพิวเตอร์

- ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งาน 4 ปี

4.6 รายได้รอการรับรู้

รายได้รอการรับรู้ เป็นสินทรัพย์ที่สำนักงานฯ ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลใด ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานฯ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ และสินทรัพย์รับรู้จากโดยมีผู้มอบให้หน่วยงานไว้ในการทำงาน รวมทั้งการได้รับเงินสดที่มีเงื่อนไขเป็นข้อจำกัดในการใช้จ่ายเงิน ซึ่งหน่วยงานยังไม่อาจรับรู้รายได้

รายได้รอการรับรู้จะถูกทยอยตัดบัญชีเพื่อรับรู้รายได้ตามเกณฑ์ที่เป็นระบบและสมเหตุสมผลตลอดระยะเวลาที่จำเป็นเพื่อจับคู่รายได้กับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ทยอยรับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ได้รับความช่วยเหลือหรือบริจาค

4.7 รายได้จากงบประมาณ

- รายได้จากเงินงบประมาณ สำนักงานฯ ได้รับจัดสรรเงินงบประมาณจากงบรายจ่ายอื่น โดยได้รับเงินเป็นการล่วงหน้าตามแผนการใช้จ่ายเงิน และจะทยอยรับรู้เป็นรายได้จากเงินงบประมาณเมื่อเกิดค่าใช้จ่าย โดยมีเงื่อนไขว่าให้นำไปใช้เพื่อผลิตผลผลิตตามบทบาทภารกิจที่ตกลงกันไว้ หากใช้ไม่หมดจะต้องนำเงินที่เหลือจ่ายส่งคืนคลัง ยกเว้นได้รับการอนุมัติให้เก็บรักษาและขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณจากกรมบัญชีกลาง

สำนักงานฯ แสดงรายได้จากเงินงบประมาณในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินตามจำนวนเงินเท่ากับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

- รายได้จากงบประมาณงบกลาง ได้รับเงินตามที่วางฎีกาเบิกจ่าย รับรู้เป็นรายได้เงินงบประมาณงบกลางเมื่อได้รับโอนเงิน รวมทั้งการเบิกจ่ายตรงจากกรมบัญชีกลาง

4.8 รายได้แผ่นดิน

รายได้แผ่นดินเป็นรายได้ที่สำนักงานฯ ไม่สามารถนำมาใช้จ่ายในการดำเนินงานรับรู้เมื่อเกิดรายได้ด้วยยอดสุทธิหลังจากหักส่วนที่จัดสรรเป็นเงินนอกงบประมาณตามที่ได้รับการยกเว้น รายได้แผ่นดินและรายได้แผ่นดินนำส่งคลังไม่ต้องแสดงเป็นรายได้และค่าใช้จ่ายของหน่วยงาน แต่แสดงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นรายงานแยกต่างหาก

4.9 รายได้อื่น

รายได้อื่น ได้แก่ รายได้จากเงินช่วยเหลือและเงินบริจาค กรณีที่ไม่มีเงื่อนไขหรือข้อจำกัดในการใช้ รับรู้เป็นรายได้ทั้งจำนวนเมื่อได้รับเงิน สำหรับกรณีที่มีเงื่อนไขเป็นข้อจำกัดที่ต้องปฏิบัติตามในการใช้จ่ายเงิน หรือกรณีได้รับความช่วยเหลือและบริจาคเป็นสินทรัพย์ที่ให้ประโยชน์แก่หน่วยงานเกินหนึ่งปี จะทยอยรับรู้เป็นรายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อการนั้นเกิดขึ้น หรือเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ได้รับตลอดอายุของสินทรัพย์นั้น

หมายเหตุ 5 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

(หน่วย : บาท)

	2559	2558
เงินสดในมือ	2,441.60	6,930.57
เงินตราพระราชการ	1,000,000.00	1,000,000.00
เงินฝากสถาบันการเงิน	80,441,365.80	85,251,419.31
เงินฝากคลัง	1,126,839.16	1,339,563.91
รวม เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	<u>82,570,646.56</u>	<u>87,597,913.79</u>

เงินสดในมือ เป็นเงินสดและเช็คธนาคาร นอกจากส่วนที่สำนักงานฯ ถือไว้เพื่อใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานปกติตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานฯ แล้ว ยังรวมถึงส่วนที่สำนักงานฯ ได้รับไว้เพื่อรอ นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมาย ซึ่งไม่สามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของสำนักงานฯ ได้

เงินอุดหนุนราชการ เป็นเงินสดที่สำนักงานฯ มีไว้เพื่อใช้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายปฏิกิริยาในสำนักงานฯ ตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลัง ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ พ.ศ. 2547 ซึ่งจะต้องส่งคืนคลังเมื่อหมดความจำเป็นในการใช้จ่าย ยอดคงเหลือสิ้นปีประกอบด้วย เงินสด เงินฝากธนาคาร และใบสำคัญที่เบิกจากเงินอุดหนุนราชการแล้วรอเบิกชดเชย

เงินฝากคลัง เป็นเงินที่สำนักงานฯ ฝากไว้กับกระทรวงการคลังภายใต้ข้อกำหนดตามกฎหมายโดยไม่มีดอกเบี้ย ซึ่งสามารถเบิกถอนได้เมื่อต้องการใช้จ่ายตามรายการที่กำหนดไว้ในระเบียบที่ระบุข้อจำกัดในการใช้จ่าย

เงินฝากคลัง จำนวน 1,126,839.16 บาท (ปีงบประมาณ 2558 จำนวน 1,339,563.91 บาท) เป็นเงินนอกงบประมาณที่มีข้อจำกัดในการใช้จ่ายเพื่อจ่ายต่อไปให้บุคคลหรือหน่วยงานอื่นตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในกฎหมายอันเป็นที่มาของเงินฝากคลัสนั้น สำนักงานฯ ไม่สามารถนำไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของสำนักงานฯ ตามปกติได้ แต่มีหน้าที่ถือไว้เพื่อจ่ายตามวัตถุประสงค์ของเงินฝากคลัง ดังนี้

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
เงินฝากคลังอื่นๆ	1,126,839.16	1,339,563.91
รวม เงินฝากคลัง	1,126,839.16	1,339,563.91

หมายเหตุ 6 ลูกหนี้ระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ	40,000.00	282,500.00
รวม ลูกหนี้ระยะสั้น	40,000.00	282,500.00

ลูกหนี้เงินยืม ณ วันสิ้นปี แยกตามอายุหนี้ ดังนี้

	(หน่วย : บาท)			
ลูกหนี้เงินยืม	ยังไม่ถึงกำหนดชำระและการส่งใช้ใบสำคัญ	ถึงกำหนดชำระและการส่งใช้ใบสำคัญ	เกินกำหนดชำระและการส่งใช้ใบสำคัญ	รวม
2559	40,000.00	-	-	40,000.00
2558	282,500.00	-	-	282,500.00

หมายเหตุ 7 วัสดุคงเหลือ

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
วัสดุคงเหลือ	2,220,397.46	2,098,830.74
หัก ค่าเผื่อการปรับลดมูลค่าวัสดุ	-	-
รวม วัสดุคงเหลือ	2,220,397.46	2,098,830.74

หมายเหตุ 8 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	89,907.77	153,563.40
เงินมัดจำและเงินประกันการใช้ทรัพย์สิน	34,000.00	34,000.00
รวม สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	123,907.77	187,563.40

หมายเหตุ 9 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	10,809,059.37	9,480,327.33
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	(2,454,363.12)	(1,972,096.75)
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า - สุทธิ	8,354,696.25	7,508,230.58
ครุภัณฑ์	104,057,486.97	101,874,580.88
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - ครุภัณฑ์	(86,032,836.31)	(74,758,904.25)
ครุภัณฑ์ - สุทธิ	18,024,650.66	27,115,676.63
รวม ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	26,379,346.91	34,623,907.21

ณ วันที่ 30 กันยายน 2559 ครุภัณฑ์ จำนวน 104,057,486.97 บาท ยังไม่รวมมูลค่าครุภัณฑ์ที่กรมธนารักษ์ได้ส่งมอบเฟอร์นิเจอร์ที่ใช้งานภายในอาคารโครงการศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ซึ่งกรมธนารักษ์ได้แจ้งว่า กรมธนารักษ์ได้ดำเนินการโอนสินทรัพย์ให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในระบบ GFMS เรียบร้อยแล้ว มูลค่าสินทรัพย์ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2556 จำนวน 581,846.42 บาท ตามหนังสือกรมธนารักษ์ ด่วนที่สุด ที่ กค 0310/15357 ลงวันที่ 18 กันยายน 2558 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้บันทึกบัญชีรับรู้เป็นครุภัณฑ์สำนักงาน ณ วันที่ 10 มกราคม 2560

หมายเหตุ 10 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	19,765,387.24	19,081,687.24
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม-สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	(14,877,837.25)	(11,975,117.30)
รวม สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	<u>4,887,549.99</u>	<u>7,106,569.94</u>

หมายเหตุ 11 เจ้าหนี้ระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
เจ้าหนี้ค่าซื้อสินค้าและบริการ	3,017,298.88	3,849,387.13
เจ้าหนี้รายจ่ายประเภททุน	64,200.00	2,560,000.00
เจ้าหนี้อื่น	1,231,828.96	845,870.00
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	442,621.34	873,398.06
รวม เจ้าหนี้ระยะสั้น	<u>4,755,949.18</u>	<u>8,128,655.19</u>

หมายเหตุ 12 รายได้งบประมาณรับล่วงหน้า

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2553	5,030,739.61	6,022,796.43
เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2554	3,125,749.39	3,404,150.44
เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2555	1,428,211.56	4,281,123.37
เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2556	4,983,918.87	13,188,471.64
เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2557	7,889,513.60	17,524,859.30
เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2558	24,318,576.20	30,927,360.51
เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2559	27,949,910.20	-
รวม รายได้งบประมาณรับล่วงหน้า	<u>74,726,619.43</u>	<u>75,348,761.69</u>

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้รับเงินงบประมาณงบรายจ่ายอื่นจากรัฐบาล เพื่อดำเนินงานตามแผนการใช้จ่ายเงิน โดยบันทึกเป็นรายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้าและรับรู้ เป็นรายได้จากเงินงบประมาณตามจำนวนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น และเมื่อสิ้นปีงบประมาณ 2559 สำนักงานฯ ยังมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามภารกิจที่ยังไม่แล้วเสร็จ ในส่วนของเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ 2553 – 2558 สำนักงานฯ ได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณ คงเหลือไว้ใช้จ่ายเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงาน ผลผลิต/โครงการ และได้รายงาน

ผลการใช้จ่ายเงินให้กรมบัญชีกลางทราบภายในสิ้นเดือนกันยายน ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สม 0001/2654 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2559 สำหรับเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2559 สำนักงานฯ ได้ขออนุมัติขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณคงเหลือตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด่วนที่สุดที่ สม 0001/2653 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2559 ณ วันที่ 14 มีนาคม 2560 ยังไม่ได้รับการอนุมัติจากกรมบัญชีกลาง

หมายเหตุ 13 เงินรับฝากระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
เงินประกันของและเงินประกันสัญญา	1,001,395.50	1,189,521.00
เงินประกันผลงาน	125,443.66	237,731.41
เงินสมทบผู้ประกันตน	50,700.00	48,213.00
เงินค่าไฟฟ้าร้านค้า	1,440.41	2,153.70
เงินค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ (ส่วนเกินสิทธิ์)	1,001.19	-
เงินรับฝากโครงการ UNDO	-	1,111,220.74
รวม เงินรับฝากระยะสั้น	<u>1,179,980.76</u>	<u>2,588,839.85</u>

เงินประกันของและเงินประกันสัญญา จำนวน 1,001,395.50 บาท และเงินประกันผลงาน จำนวน 125,443.66 บาท ฝากไว้ในบัญชีเงินฝากคลัง จำนวน 1,126,839.16 บาท

หมายเหตุ 14 หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น

เป็นรายได้รอการรับรู้จากการรับบริจาคครุภัณฑ์ และรายได้จากเงินช่วยเหลือ จะทยอยรับรู้เป็นรายได้ตามเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ได้รับตลอดอายุของสินทรัพย์ หรือทยอยรับรู้เป็นรายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อการนั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
ครุภัณฑ์	634,592.80	1,111,217.20
เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ	440,321.00	440,321.00
รวม หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	<u>1,074,913.80</u>	<u>1,551,538.20</u>

เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ จำนวน 440,321.00 บาท เป็นเงินสนับสนุนงานด้านสิทธิมนุษยชน จาก APF ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งสนับสนุนให้คณะกรรมการด้านสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ ดำเนินโครงการ ต่อเนื่องในระยะที่ 2 เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2551 รับโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารประเภท ออมทรัพย์ เลขที่ 030-0-10671-8 จำนวน 853,645.00 บาท โดยมีการเบิกจ่ายในระหว่างปี 2551 ถึง 2552 ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2552 มีเงินคงเหลือ 449,481.29 บาท หน่วยงานได้ปิดบัญชีเงินฝาก เลขที่ 030-0-10671-8 โดยโอนฝากเข้าบัญชีธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ประเภทออมทรัพย์ เลขที่ 955-0-00349-3 โดยมีการถอนในปี 2552 จำนวน 1 ครั้ง ในวันที่ 23 เมษายน 2552 มีเงินคงเหลือ จำนวน 440,321.00 บาท จนถึงปัจจุบัน (เพียงวันที่ 30 กันยายน 2559) อยู่ระหว่างดำเนินการตรวจสอบ เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับเงินที่เหลือต่อไป

หมายเหตุ 15 ภาระผูกพัน

ภาระผูกพันตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่นๆ ณ วันที่ 30 กันยายน 2559 และ 2558 หน่วยงานมีภาระผูกพันที่เกิดจากสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ จำแนกตามระยะเวลาของสัญญาได้ ดังนี้

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
ไม่เกิน 1 ปี	17,166,203.80	15,278,130.30
เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	-	-
เกิน 5 ปี	-	-
รวม	17,166,203.80	15,278,130.30

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีภาระผูกพันตามสัญญาหรือใบสั่งจ้าง ซึ่งอยู่ในแผนการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการอนุมัติจากกรมบัญชีกลางให้ขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณปี 2553 - 2559 ไว้ใช้จ่ายต่อไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้รับจัดสรรเงินงบประมาณ โดยจำแนกตามปีงบประมาณที่ได้รับ ดังนี้

ปีงบประมาณ			สัญญา/ใบสั่งจ้าง	(หน่วย : บาท)
	2559	2558	2559	2558
2553	1	1	2,691,286.00	3,681,286.00
2554	1	1	2,097,370.80	2,097,370.80
2555	-	2	-	1,619,500.00
2556	2	2	917,109.00	3,788,480.00
2557	3	6	2,219,891.00	2,232,179.50
2558	3	10	834,000.00	5,540,600.00
2559	9	-	8,406,547.00	-
รวม	19	22	17,166,203.80	18,959,416.30

หมายเหตุ 16 รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสมต้นงวด	7,191,264.85	9,411,268.24
<u>บวก</u> ปรับปรุงรายได้สูง/(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	15,139.40	-
	7,206,404.25	9,411,268.24
<u>หัก</u> รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสมสุทธิงวดนี้	(9,880,528.53)	(2,220,003.39)
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสมปลายงวด	<u>(2,674,124.28)</u>	<u>7,191,264.85</u>

หมายเหตุ 17 รายได้จากงบประมาณ

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
งบรายจ่ายอื่น :		
- ค่าใช้จ่ายบุคลากร	114,343,883.12	107,718,932.68
- ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	96,293,613.41	104,946,390.73
- ค่าครุภัณฑ์	4,194,238.13	13,039,590.99
รายได้จากงบกลาง	19,715,057.12	16,420,291.73
รวม รายได้จากงบประมาณ	<u>234,546,791.78</u>	<u>242,125,206.13</u>

หมายเหตุ 18 รายได้อื่น

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
รายได้จากการรับบริจาค	473,470.00	473,470.00
รายได้จากเงินช่วยเหลือ	-	61,510.00
รวม รายได้อื่น	<u>473,470.00</u>	<u>534,980.00</u>

หมายเหตุ 19 ค่าใช้จ่ายบุคลากร

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
เงินเดือน	56,532,595.23	53,139,939.59
ค่าล่วงเวลา	455,260.00	353,550.00
เงินประจำตำแหน่ง	7,582,118.51	7,673,681.78
ค่าตอบแทน	48,639,248.70	45,392,036.31
ค่าจ้างลูกจ้างตามสัญญาจ้าง	995,328.68	976,129.00
ค่ารักษาพยาบาล	3,825,349.19	2,545,502.81

หมายเหตุ 19 ค่าใช้จ่ายบุคลากร (ต่อ)

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
เงินช่วยการศึกษาบุตร	190,605.25	212,021.00
เงินชดเชย กบข.	797,496.74	848,282.85
เงินสมทบ กบข.	1,196,245.15	1,272,424.27
เงินสมทบกองทุนประกันสังคม	594,592.00	537,146.00
ค่าเช่าบ้าน	446,900.00	434,883.33
รวม ค่าใช้จ่ายบุคลากร	<u>121,255,739.45</u>	<u>113,385,596.94</u>

หมายเหตุ 20 ค่าบำเหน็จบำนาญ

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
บำนาญ	10,144,536.94	8,193,455.10
เงินช่วยค่าครองชีพ	518,880.00	463,186.00
บำเหน็จดำรงชีพ	800,000.00	1,400,000.00
ค่ารักษาพยาบาล	2,166,243.85	1,477,219.70
เงินช่วยการศึกษาบุตร	75,700.00	8,200.00
รวม ค่าบำเหน็จบำนาญ	<u>13,705,360.79</u>	<u>11,542,060.80</u>

หมายเหตุ 21 ค่าตอบแทน

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
ค่าตอบแทนตามตำแหน่ง	5,153,200.00	6,943,043.87
ค่าตอบแทนอื่น	405,900.00	442,800.00
รวม ค่าตอบแทน	<u>5,559,100.00</u>	<u>7,385,843.87</u>

หมายเหตุ 22 ค่าใช้สอย

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
ค่าใช้จ่ายฝึกอบรม	17,651,942.77	26,481,992.15
ค่าใช้จ่ายเดินทาง	13,123,515.35	13,957,493.42
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	1,681,883.91	1,368,770.30
ค่าจ้างเหมาบริการ	16,658,375.20	15,078,921.65
ค่าธรรมเนียม	140,500.16	2,400.00
ค่าจ้างที่ปรึกษา	9,207,189.50	6,081,045.50
ค่าใช้จ่ายในการประชุม	2,591,292.00	3,287,974.00
ค่าเช่าทรัพย์สิน	251,680.00	241,490.00
ค่าใช้จ่ายโครงการวิจัย	-	330,000.00
ค่าโฆษณาและประชาสัมพันธ์	3,779,644.00	1,702,685.00
ค่าใช้สอยอื่น	3,483,371.14	7,855,745.08
รวม ค่าใช้สอย	<u>68,569,394.03</u>	<u>76,388,517.10</u>

หมายเหตุ 23 ค่าสาธารณูปโภค

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
ค่าไฟฟ้า	7,958,529.84	7,436,175.69
ค่าน้ำประปา	24,267.60	24,267.60
ค่าโทรศัพท์	963,899.28	964,328.10
ค่าบริการสื่อสารและโทรคมนาคม	1,448,672.08	1,421,815.08
ค่าบริการไปรษณีย์โทรเลขและขนส่ง	1,549,877.00	1,461,756.00
รวม ค่าสาธารณูปโภค	<u>11,945,245.80</u>	<u>11,308,342.47</u>

หมายเหตุ 24 ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	482,266.37	474,016.37
ครุภัณฑ์	11,284,817.06	11,535,923.50
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	2,902,719.95	2,927,697.66
รวม ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	<u>14,669,803.38</u>	<u>14,937,637.53</u>

หมายเหตุ 25 ข้อคลาดเคลื่อนของงบการเงินในระบบ GFMIS

งบการเงินฉบับนี้ เป็นงบการเงินที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดทำด้วยระบบมือ (Manual) โดยมีข้อคลาดเคลื่อนกับงบการเงินในระบบ GFMIS ณ วันที่ 30 กันยายน 2559 ดังนี้

ลำดับ	ชื่อบัญชี	ข้อมูลบัญชีในงบการเงิน		ข้อคลาดเคลื่อน
		ตามระบบ Manual	ตามระบบ GFMIS	
1	พัสดุครุภัณฑ์สำนักงาน	0.00	581,846.42	(581,846.42)
2	รายได้จากเงินงบประมาณ	214,831,734.66	214,219,300.00	612,434.66
3	รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	(2,674,124.28)	(2,092,277.86)	(581,846.42)

ลำดับที่ 1 บัญชีพัสดุครุภัณฑ์สำนักงานคลาดเคลื่อน จำนวน 581,846.42 บาท เนื่องจากกรมธนารักษ์ได้โอนครุภัณฑ์ในส่วนที่ใช้งานภายในอาคารโครงการศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ในระบบ GFMIS ด้วยมูลค่าสินทรัพย์ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2556 จำนวน 581,846.42 บาท ให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามหนังสือกรมธนารักษ์ ด่วนที่สุด ที่ กค 0310/15357 ลงวันที่ 18 กันยายน 2558 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้บันทึกบัญชีรับรู้เป็นครุภัณฑ์สำนักงาน ณ วันที่ 10 มกราคม 2560

ลำดับที่ 2 รายได้จากเงินงบประมาณ ข้อคลาดเคลื่อนเกิดจากข้อมูลบัญชีในงบการเงินตามระบบมือ (Manual) รับรู้รายได้จากเงินงบประมาณตามจำนวนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในงวดนี้ แต่ข้อมูลบัญชีในงบการเงินตามระบบ GFMIS เป็นข้อมูลตามจำนวนเงินที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติบันทึกการรายการตั้งเบิกเงินโดยระบบประมวลผลจะเกิดคู่บัญชีอัตโนมัติ

หมายเหตุ 26 การจัดประเภทรายการใหม่

ตัวเลขเปรียบเทียบในงบการเงิน ปี 2558 มีการจัดประเภทใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดประเภทและการแสดงรายการในงบการเงิน ปี 2559

	ก่อนจัด ประเภทใหม่	เพิ่ม/(ลด)	(หน่วย : บาท) หลังจัด ประเภทใหม่
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายฝึกอบรม	26,481,992.15		26,481,992.15
ค่าใช้จ่ายเดินทาง	13,957,493.42		13,957,493.42
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	1,368,770.30		1,368,770.30
ค่าจ้างเหมาบริการ	15,078,921.65		15,078,921.65
ค่าธรรมเนียม	2,400.00		2,400.00
ค่าจ้างที่ปรึกษา	6,081,045.50		6,081,045.50
ค่าใช้จ่ายในการประชุม	3,287,974.00		3,287,974.00
ค่าเช่าทรัพย์สิน	241,490.00		241,490.00
ค่าครุภัณฑ์มูลค่าต่ำกว่าเกณฑ์	125,631.99	(125,631.99)	-
ค่าใช้จ่ายโครงการวิจัย	330,000.00		330,000.00
ค่าโฆษณาและประชาสัมพันธ์	1,702,685.00		1,702,685.00
ค่าใช้จ่ายอื่น	7,855,745.08		7,855,745.08
รวม ค่าใช้จ่าย	76,514,149.09	(125,631.99)	76,388,517.10

	ก่อนจัด ประเภทใหม่	เพิ่ม/(ลด)	(หน่วย : บาท) หลังจัด ประเภทใหม่
ค่าวัสดุ			
ค่าวัสดุ	9,806,558.82		9,806,558.82
ค่าครุภัณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์	-	125,631.99	125,631.99
รวม ค่าวัสดุ	9,806,558.82	(125,631.99)	9,932,190.81

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันและปีก่อน

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ (2559)

หน่วย : บาท

รายการ	งบสุทธิ	การสำรองเงิน	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานสนับสนุนการจัดการของรัฐสภา ศาลและหน่วยงานอิสระของรัฐ งบรายจ่ายอื่น					
เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร	125,683,300.00	-	-	125,683,300.00	-
เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	86,960,100.00	-	-	86,960,100.00	-
เป็นค่าครุภัณฑ์	1,575,900.00	-	-	1,575,900.00	-
รวม	214,219,300.00	-	-	214,219,300.00	-

เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2559 เบิกจากกรมบัญชีกลางตามที่ได้รับอนุมัติทั้งสิ้น 214,219,300.00 บาท ใช้จ่ายจริง จำนวน 186,080,418.44 บาท คงเหลือ จำนวน 28,138,881.56 บาท ซึ่งอยู่ระหว่างการขออนุมัติขยายเวลาเก็บรักษาเงินเพื่อใช้จ่ายในปีงบประมาณ 2560 ต่อกรมบัญชีกลาง ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สม 0001/2653 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2559 บันทึกอยู่ในบัญชีรายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า จำนวน 27,949,910.20 บาท และบัญชีค่าใช้จ่ายค้างจ่าย จำนวน 188,971.36 บาท ณ วันที่ 14 มีนาคม 2560 ยังไม่ได้รับการอนุมัติจากกรมบัญชีกลาง

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ (2558)

หน่วย : บาท

รายการ	เงินขยายเวลาเก็บรักษา	โอนเปลี่ยนแปลง	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานสนับสนุนการจัดการของรัฐสภา ศาลและหน่วยงานอิสระของรัฐ แผนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แผนงานส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา งบรายจ่ายอื่น				
เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร	22,027,367.32	-	31,200.00	21,996,167.32
เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	8,938,566.30	(947,242.20)	6,233,196.38	1,758,127.72
เป็นค่าครุภัณฑ์	104,371.00	947,242.20	487,332.04	564,281.16
รวม	31,070,304.62	-	6,751,728.42	24,318,576.20

สำนักงานฯ โอนเปลี่ยนแปลงงบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายดำเนินงานเป็นค่าครุภัณฑ์ จำนวน 947,242.20 บาท สำหรับเงินคงเหลือ จำนวน 24,318,576.20 บาท บันทึกอยู่ในบัญชีรายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า ซึ่งได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณคงเหลือไว้ใช้จ่ายเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงาน

ผลผลิต/โครงการ และให้รายงานผลการใช้จ่ายเงินให้กรมบัญชีกลางทราบภายในสิ้นเดือนกันยายนของแต่ละปี ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สม 0001/2654 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2559

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีก่อน (2557)

หน่วย : บาท

รายการ	เงินขยายเวลา เก็บรักษา	โอน เปลี่ยนแปลง	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานสนับสนุนการจัดการของรัฐสภา ศาล และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ งบรายจ่ายอื่น				
เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร	12,716,477.94	(7,462,380.00)	-	5,254,097.94
เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	4,793,704.27	4,850,449.44	9,195,638.07	448,515.64
เป็นค่าครุภัณฑ์	14,677.09	2,611,930.56	439,707.63	2,186,900.02
รวม	17,524,859.30	-	9,635,345.70	7,889,513.60

สำนักงานฯ โอนเปลี่ยนแปลงงบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายบุคลากรเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน จำนวน 5,286,850.00 บาท ค่าใช้จ่ายบุคลากรเป็นค่าครุภัณฑ์ จำนวน 2,175,530.00 บาท และค่าใช้จ่ายดำเนินงานเป็นค่าครุภัณฑ์ จำนวน 436,400.56 บาท สำหรับเงินคงเหลือ จำนวน 7,889,513.60 บาท บันทึกอยู่ในบัญชีรายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า ซึ่งได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณคงเหลือไว้ใช้จ่ายเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงาน ผลผลิต/โครงการ และให้รายงานผลการใช้จ่ายเงินให้กรมบัญชีกลางทราบภายในสิ้นเดือนกันยายนของแต่ละปี ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สม 0001/2654 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2559

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีก่อน (2556)

หน่วย : บาท

รายการ	เงินขยายเวลา เก็บรักษา	โอน เปลี่ยนแปลง	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานสนับสนุนการจัดการของรัฐสภา ศาล และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ งบรายจ่ายอื่น				
เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร	5,890,610.71	(2,749,319.00)	-	3,141,291.71
เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	7,104,846.93	2,730,521.04	8,001,849.81	1,833,518.16
เป็นค่าครุภัณฑ์	193,014.00	18,797.96	202,702.96	9,109.00
รวม	13,188,471.64	-	8,204,552.77	4,983,918.87

สำนักงานฯ โอนเปลี่ยนแปลงงบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายบุคลากรเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน จำนวน 2,740,210.00 บาท ค่าใช้จ่ายบุคลากรเป็นค่าครุภัณฑ์ จำนวน 9,109.00 บาท ค่าใช้จ่ายดำเนินงานเป็นค่าครุภัณฑ์ จำนวน 202,702.96 บาท และค่าครุภัณฑ์เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน จำนวน 193,014.00 บาท สำหรับเงินคงเหลือ จำนวน 4,983,918.87 บาท บันทึกอยู่ในบัญชีรายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า ซึ่งได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณคงเหลือไว้ใช้จ่ายเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงาน ผลผลิต/โครงการ

และให้รายงานผลการใช้จ่ายเงินให้กรมบัญชีกลางทราบภายในสิ้นเดือนกันยายนของแต่ละปี ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สม 0001/2654 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2559

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีก่อน (2555)

หน่วย : บาท

รายการ	เงินขยายเวลา เก็บรักษา	โอน เปลี่ยนแปลง	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานสนับสนุนการจัดการของรัฐสภา ศาล และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ งบรายจ่ายอื่น				
เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร	920,965.85	(230,605.00)	0.85	690,360.00
เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	2,700,657.52	236,895.00	2,200,810.96	736,741.56
เป็นค่าครุภัณฑ์	659,500.00	(6,290.00)	652,100.00	1,110.00
รวม	4,281,123.37	-	2,852,911.81	1,428,211.56

สำนักงานฯ โอนเปลี่ยนแปลงงบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายบุคลากรเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน จำนวน 230,605.00 บาท ค่าใช้จ่ายดำเนินงานเป็นค่าครุภัณฑ์ จำนวน 3,710.00 บาท และค่าครุภัณฑ์เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 10,000.00 บาท สำหรับเงินคงเหลือ จำนวน 1,428,211.56 บาท บันทึกอยู่ในบัญชีรายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า ซึ่งได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณคงเหลือไว้ใช้จ่ายเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงาน ผลผลิต/โครงการ และให้รายงานผลการใช้จ่ายเงินให้กรมบัญชีกลางทราบภายในสิ้นเดือนกันยายนของแต่ละปี ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สม 0001/2654 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2559

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีก่อน (2554)

หน่วย : บาท

รายการ	เงินขยายเวลา เก็บรักษา	โอน เปลี่ยนแปลง	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานสนับสนุนการจัดการของรัฐสภา ศาล และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ งบรายจ่ายอื่น				
เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร	902,493.06	(212,005.00)	128.06	690,360.00
เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	2,452,784.40	193,904.99	211,300.00	2,435,389.39
เป็นค่าครุภัณฑ์	48,872.98	18,100.01	66,972.99	-
รวม	3,404,150.44	-	278,401.05	3,125,749.39

สำนักงานฯ โอนเปลี่ยนแปลงงบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายบุคลากรเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน จำนวน 212,005.00 บาท และค่าใช้จ่ายดำเนินงานเป็นค่าครุภัณฑ์ จำนวน 18,100.01 บาท สำหรับเงินคงเหลือ จำนวน 3,125,749.39 บาท บันทึกอยู่ในบัญชีรายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า ซึ่งได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณคงเหลือไว้ใช้จ่ายเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงาน ผลผลิต/โครงการ และให้

รายงานผลการใช้จ่ายเงินให้กรมบัญชีกลางทราบภายในสิ้นเดือนกันยายนของแต่ละปี ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สม 0001/2654 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2559

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีก่อน (2553)

หน่วย : บาท

รายการ	เงินขยายเวลา เก็บรักษา	โอน เปลี่ยนแปลง	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐสภา ศาล และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ งบรายจ่ายอื่น				
เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร	2,339,453.61	-	-	2,339,453.61
เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	2,056.82	-	2,056.82	-
เป็นค่าครุภัณฑ์	3,681,286.00	-	990,000.00	2,691,286.00
รวม	6,022,796.43	-	992,056.82	5,030,739.61

สำนักงานฯ คงเหลือเงินงบประมาณ จำนวน 5,030,739.61 บาท บันทึกอยู่ในบัญชีรายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า ซึ่งได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณคงเหลือไว้ใช้จ่ายเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงาน ผลผลิต/โครงการ และให้รายงานผลการใช้จ่ายเงินให้กรมบัญชีกลางทราบภายในสิ้นเดือนกันยายนของแต่ละปี ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สม 0001/2654 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2559

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
รายงานรายได้แผ่นดิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2559

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
รายได้แผ่นดินที่จัดเก็บ		
รายได้แผ่นดิน – นอกจากภาษี	917,284.31	2,538,270.42
รายได้แผ่นดินที่จัดเก็บสุทธิ	917,284.31	2,538,270.42
รายได้แผ่นดินนำส่งคลัง	917,284.31	2,538,270.42
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	-	-
ปรับ รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	-	-
รายการรายได้แผ่นดินสุทธิ	-	-

รายได้แผ่นดิน – นอกจากภาษี

	(หน่วย : บาท)	
	2559	2558
๒ รายได้จากการขายสินค้าและบริการ	-	-
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล	659,081.46	753,196.89
รายได้อื่น	258,202.85	1,785,073.53
รวม รายได้แผ่นดิน - นอกจากภาษี	917,284.31	2,538,270.42

ประกาศ

แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีมหาวชิราลงกรณ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด้วยพระบรมราชโองการลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๒ นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งคณะ หันจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระการดำรงตำแหน่งครบถ้วน เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘ ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติเห็นชอบให้ผู้ซึ่งมีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้แทนจากองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจำนวนเจ็ดคน และบุคคลทั้งเจ็ดคนได้ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว

อาศัยอำนาจ ...

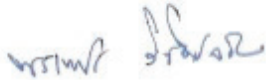
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ ประกอบมาตรา ๒๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

๑. นายวัส ติงสมิตร	เป็นประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๒. นางฉัตรสุดา จันทร์ดียิ่ง	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๓. นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๔. นายสุรเชษฐ์ สถิตนิรามัย	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๕. นางอังคณา นีละไพจิตร	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๖. นางเตือนใจ ดีเทศน์	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๗. นายชาติชาย สุธงศาฤกษ์	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

เป็นปีที่ ๘๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(นายพรเพชร วิชิตชลชัย)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น ๗
๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนน แจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ : ๐-๒๑๔๑-๓๘๘๑, ๐-๒๑๔๑-๓๘๔๔
E-mail : library@nhrc.or.th, nhrct.library@gmail.com

9 786167 213804